

گانڈپت

حکیم بلوچ

کاندیت

(ناول)

والٹیمز / حکیم بلوچ

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

© بلوچی اکیڈمی

کاندیت	نام :
والٹیر	نویسوک :
حکیم بلوچ	ترینوک :
2001ء	سال :
500	لیکو :
150 کلدار	یہا :
بلوچی پبلشرز کونسل	کمپیوٹر کمپوزنگ :
بلوچی اکیڈمی	شنگ کار :
آصف پرنٹنگ پریس کونسل	چاپ جاہ :

منی دو ستیں سنگت

اکبر بار کزنی

یوسف نسکندی

ے

تا

رد و بند

- (i) - پیرلوز امان اللہ گچھی 7
- (ii) - سرلوز حکیم بلوچ 21
- ۱- کاندیت ءے نوابے ڈکارو دیگ، مزین کنگ 35
- ۲- کاندیت و بلغارانی ڈیک ورگ 39
- ۳- کاندیت شہ بلغارال جمہیت 43
- ۴- کاندیت وتی استاد ڈاکٹر پانگلو سا گندیت 47
- ۵- طوفان، جمازے بڈگ، زمین جمب 52
- ۶- پے زمین جمبانی دارگا، گناہ گارانی زندگا سوچک 57
- ۷- پیرزال کاندیتا زیمیاں لوجیت او آدراہ بیت 60
- ۸- گل کندے قصہ 64
- ۹- گل کند، کاندیت، مفتی و یہودی ءے قصہ 69
- ۱۰- کاندیت، گل کند او پیرزال ءے کادیزار سگ 72
- ۱۱- پیرزالے قصہ 75

- ۱۲۔ پیر زالے بد مختیانی بیان جاری انت 81
- ۱۳۔ کاندیت، گل کند و پیر زال پہ گرانیں دلے یلہ دانتت 87
- ۱۴۔ کاندیت و کاکامبوئے پیراگوئے زاسوئیئے و شاتک 91
- ۱۵۔ کاندیت وتی دلے بانک گل کندے براتاچوں کوشیت 96
- ۱۶۔ دو مسافر، دو جنگ و دو شادو 100
- ۱۷۔ کاندیت گوں وتی پکا آلدو رادوا ہیئت 106
- ۱۸۔ آہاں آلدو رادوئے ڈیہاچے دیست 112
- ۱۹۔ سوری نامار سگ و گوں مارٹن ہجاری 121
- ۲۰۔ کاندیت و مارٹن زے زرے مسافر یئے داستان 128
- ۲۱۔ کاندیت و مارٹن فرانسئے تیبا سربو تننت 132
- ۲۲۔ فرانسئے ماکا کاندیت و مارٹن چے دیست 135
- ۲۳۔ کاندیت و مارٹن رودبارے انگلستان رونت 151
- ۲۴۔ پاکیت و جیر و فلی 153
- ۲۵۔ لارڈ پوکو کیولانتے۔ ونیسئے رئیس 161
- ۲۶۔ کاندیت و مارٹن گوں شش درملکیاں شامے نان 170
- ۲۷۔ کاندیتئے کانسنٹینٹینوپلئے سفر 175
- ۲۸۔ کاندیت، گل کند، پانگلو س، مارٹن و ایندگرانی احوال 180
- ۲۹۔ کاندیت، گل کند و پیر زالادوار دپ کپنتت چہ طور؟ 184
- ۳۰۔ قصہ کثیت 186

پیژلوز

نمیرانی و مرک

باز نطنی سلطنت شایگانیں عیسائی بادشاہی ایت کہ دینی سروک راہب
وکاہن میر معتبر و سردار و درباری واجہی ء کہ آوقت ء زور ظلم و جبر ء ہم نام ات۔
یلوی ء شریک و همشورا تنت۔

عرب ریگستان ء پیغمبر محمد صلی اللہ علیہ وسلم عدل انصاف، برابری و
غریب ء ہمر اہی، زمین شہ جاگیر دار ء گریگ و دھقان ء دیچے، جنین آدمانی حقانی
پاسپانی، غلامی ء گار کئے دین اہر ایہی ء اسلام ء گلہ شنگ کرتگ ات۔ نوکیں زند ء
نوکیں گلہ ء عرب یور سوارانی اپسی نعلیں پادبر مش ء قسطنطینہ ء شہر ء
فصیل لرزگا لگمیت تہ سروکانی دیوان بوت کہ اے ارش آروکیں اردو ء چوں
دارگ ء و جلگ بیت و شہ عرب واجہی ء عیسائی حکومت چوں رکھینگ بیت۔ تہ یک

پادری ءے دومی جتا نکلیں بلے یک مذہبیں عیسائی پادری ءے پہ طنز گشت ”واجہ ملافلانی
چہ تنی بُرزیں کلاہ ءے واجہی ءے عرب واجہ ءے پاگ ءے گلامی“ قسطنطینہ ءے عرب
واجہ یوت انت و تہ اے دمایونان و دگہ کل اروپائی عیسائی جھد وتی جاہا بلے عیسائی
ملایانی بُرزیں کلاہ گار و بے گواہ یوت۔ کاہن، رلی پادری و ملاگوں وتی کتابان،
رئیس و مال دارگوں وتی سُھر و جواہراں در بدر حاک ہسر جلا وطن چو بلوچ ءے بے
ملک و بے دوار یوت انت بلے اے کتابانی دولت کہ اروپا ءے سر یوت دنیا حیران یوت
کہ چونیں مز نیں علم ءے ہفتاد رنگیں زرے یوت کہ اے ظالم جاہل وانندھیں بلے
ناقاقیں باز نطنی نام ءے عالم، بلے ذہن تنگ مُلا ایشی سرا نشنگ وگوں بچ کس ءے دانکہ
گوں وتی اولس ءے قوم ءے اے علم بہر نہ کرتگ انت۔ تخیلی ءے حد توام انت۔ چوشیں
قوم ءے زندگ یو ہگے، چوشیں اولس ءے آجوتی ءے چوشیں مُلا ءے عالمی ءے حق نیست۔
گلامی ءے طوق آییانی گردن ءے یوت ملک چہ دست ءے شت۔ آ جلا وطن در بدر یوت
انت، گارگسار یوت انت۔ باز نطنی وت گار یوت انت بلے یورپ اش زندگ
کرت۔ کتابانی علم ءے اے دولت قدیمی جاہلیں یورپ ءے چم بچ کرت انت۔ لاطینی
علم ءے بہو کیں سرچمگ ءے سر کرت۔ یونان ءے عاقلانی فلسفہ سقراط، افلاطون، و پدا
خاص ارسطو ءے کتاب اروپا ءے ذہن و ارواح ءے تہا منطق، فلسفہ، شک، پٹ و لوٹ،
علم تنی، ءے شپ چراگ بلیئنت۔ یونانی اکادمی آوان زحم جنی یور سواری و بدن
پسلوانی ءے شمشو عھیں سبق و ہدایات دات۔ قسطنطینہ ءے باز نطنی بربادی اروپا ءے
نوک زند ءے نوک باہندی ءے بنیاد یوت۔ تاریخ ءے تہا یورپ ءے اے نوکیں زند کہ

تامروچی آرا سروک، واجہ، عاقل و ساکر تہ و آرانو کیس مشینی عمدہ بادشاہ کرتہ ”علم و دومی زند“ گو شک بیت۔ لو تھر پاپائے روم و آئی تنگ چم سیر لاپ دین واجہانی دوپوستی لچی، شاہ دوستی و مردم نادوستی سرا کرت۔ مذہب و گہتری و نوکیس راہ نشان دات۔

اے دور دور و وطن بوت۔ ایتھنر و شہری اولس واجہی و کہنن طرز روسو و دستا نوکیس ”ہتپا کیس عمدہ“ (Social Contract) شکل کرت۔ فرانس و اولس و دل و شاہ، میر و ملا و ہوارس ظلم و ظالمی و غریبانی ہواری و ہما طوفان بوت کہ باہند و اول بنیاد بوت کہ دنیا و تاریخ و ذہن آدم پہ دائمی بدل بوت۔ اے راست انت کہ روسو بوتیں فرانس و توار نیخی باہند نہ بوت۔ بے والنیر بوتیں ہن فرانس و باہند نہ بوت بلکن ہر دو نمبو تین انت باہند بوت بے اے شکل نہ بوت کہ بوت۔

اے دور کہ یورپ و روسو و والنیر علم و عقل، منطق و فلسفہ و کتاب نبشتہ کرت انت عجیب ذہنی و ارواحانی باہندانی زمیں بھمانی عمدے ات۔ سالانی تہار چمی تنگ ذہنی، لیکن ملا، دین فروش، میر و وزیرانی ظلم و زور اکی، بادشاہ و سردارانی دولت و عیش و عشرت، غریب و بزرگی و لاچارگی حد اسر بوتگ ات۔ اے باہندی چاگرد و والنیر و قلم زحم و شرک بوت کہ ظالمانی سینگ و چوکا رچ و لگیت و آوانی ارواح و اسہت کباب کرت۔

بنی آدم و ہسمری، برابری، آجوتی، اولس واجہی، ظالم و مرک، ظلم و

جبر و گاری اے ہما عمد و نقیب و جار جن و الثیئر و چھیال بوت کہ تمہارین دنیا و
 تمہارین شپ و گروک بوت کہ تا مروچی ہر جاھے کہ ظلم بہ بیت، ہر استمان و
 اولس و کہ گلامی و شینکلان بیت ہر ہندی و کہ قید و تمہارین کو ٹھو و شپ و گوازیگا
 بہ بیت آرا دور مر مرا نکلیں ڈیوائے گندگاکت کہ تمہارین شپ زوت روج بیت،
 ظلم و تمہارین شپ و رند آجوتی و نودیں سہب کیت پر چیکہ و الثیئر گشتہ کہ بنی
 آدم ہر لہر انت، آجوتی ہر کسی حق انت۔

ظلم و خلاف ہمے کو کار یورپ و بادشاہانی، سردارانہ، ظالمانی ملائیانی
 کوٹ و کلات جسکینت و لرزینت انت۔ آخر ہما زلزہ ہما جنبش کہ چہ دور و گندگا
 ات کہ روجے طوفان بوت و فرانس و شاہ لوتی و ملکہ میرتی و محل و سراگوں
 گروک و نفت ویر و کپت بادشاہ، میر، سردار، معتبر، ملکا، دوپو ستیں تجار، لچیں و ش
 زوانیں درباری، شرر نکلیں ٹی ٹی، گل اے ہارین باہند و دیما چوبید لرزان پیش
 بوت انت۔

تواریخ و ہما اول رندا اولس و اجہ بوت تہ آوا جہی نزانت ملامت دے نہ
 ات۔ پاغی (Paris) شہر و نیام و لیڈی گلا تون منڈینگ بوت۔ سرگڈی زھگانی
 لیب بوت۔ پاغی و گر بیہن پیریں جنیں آدم وتی جلک و پڑم زرت و آتک گلا ٹین و
 کرا نشت ظالمانی گردن جلک سیل کرت وتی پڑم چہ بادشاہ، میر، سردارانہ ملائیانی
 ذکرین حوناں رجین تنت۔

او باہند، او باہند، پر تو سر قربان، ہزار سر قربان

اے ہلکا ہندا کہ والمیر آئی و اب دیسگ ات، بے آئی معنی ؟؟؟؟
 کندیت پہ کئے کندیت، کندیت پہ زند کندیت، کندیت پہ کئے گریت پہ زند
 گریت آ پہ من، پہ تو، پہ شاہ پہ گدا، پہ امروز، پہ قسمت، پہ عقل پہ نصیب، پہ
 شر رنگ پہ بدرنگ پہ ورنہ پہ پیر، پہ حرص و تمنا، پہ راستی پہ دروگ پہ سخی پہ علیل پہ
 کلاں کندیت و گریت فلسفہ و ہما اولی سوال کہ بنی آدم کئے انت، اچ کجا حہ، کجا
 روت، رفتہ چے ایت، مرک چے ایت زند و مطلب و مراد چے انت ما پر چے اے
 امروز و زند و تہلی، یوتن و درد، پدا تماریں قبر و عذاب و پرچہ گندین۔ اے
 سوالاں سوال است جواب و پٹ و لوٹ شہ ازں تالبد جاری انت۔

کندیت و تما والمیر زند و حشمتیں پسلو پہ دگہ دگہ بنی آدمانی سر و
 گو حشمتیں ظلم و تی زانت و علم و سرگوست و چارتہ۔

اول عالمیں پروفیسر فلسفوف پانگوس انت کہ گشیت و ایمان داریت کہ
 ہر شے کہ امروز و پہ بنی آدم و کیت پہ بہتری و خیر و انت۔ آتہ اول تا
 آخر (Optimist) کے مانیت ما آزا چے بگشیں زند و وش گند بنی آدم۔ آ قدرت
 و مہربانی و بنی آدم و نیک ایمانی کے پیغمبر انت۔ کل امروز و سکیاں پہ اُمیت
 گوازیئت۔

دومی عالمیں مارٹن انت کہ ازلی تا امیت انسان کے، آنا امیت پیدا یو تہ
 تا امیت مریت آقدیمی passimist کے۔ آئی ایمان انت کہ اے دنیا یا نیکی ووشی
 ہر دو نیست (بید ال دو۔ رادو کہ اودا کس شت نہ کنت)

آگشیت ”کندیت! من زانیں کہ پانگوس کجام شامیم و سنگال زوریت و
 انسان ۽ بدبختی ۽ کشیت و تول کنت و غماں کیاس کنت۔ من تہ ہمیشی زانیں کہ
 اے گل زمین ۽ لکھاں است کہ اچ تئی شاہ و بادشاہاں دے بدبخت ترانت“۔
 پیر ذال کہ بادشاہی قلات ۽ رستہ و مولدی ۽ جنجالاں دیستہ پُرسیت کہ
 ”صدرنداں جشی گلام ۽ پے زور زنا، جان ۽ گوشتانی پے کارچ بُرگ بلغار
 ۽ مُردم و شلاخانی ہزار بار آماچی، زندگ ۽ ہرات بوگ، زند ۽ سکی سوریانی گندگ
 گراں ترانت یا اے بیکار نندگ و ہچ نہ کنگ!“

(اے بیکار نندگ ۽ بلوچ سگیت دگہ کس نا)

پدا ژاکوئی ۽ کردارانت کہ نیم پوہیں سرے چوما مردماں و کشیت۔
 ”ماسیں قدرت بنی آدم گرک ۽ پیدانہ کرتہ بے آوت و تاناہارے
 کرتہ۔ اللہ آرا آس گواریں توپ و تیرباریں توپک نداتہ آوت بربادی ۽ سلاہ
 ٹاہینت و تاگار کنت۔ بنی آدم بنی آدم ۽ کشیت۔ پاکیں گل زمین ۽ پلپیت
 کنت۔ ہستو منداں نیزگار کنت۔ آوانی مال و مڈی ۽ دومی ہستو مند برانت و ہمے بے
 انصافیا آ انصاف کشیت“۔

ال دو، رادو۔ ہسپانوی ہماخیالی ملک انت کہ یونان ۽ یوٹوپیا (Utopia)
 بوتہ۔ امروزی جنت۔ کہ اے مے دنیاہائی سائیگ انت۔ الدورادو کہ لوگ گوں
 سھر و طلا ۽ نقرہ بستگ انت۔ سنگ لال و مرورادانت کوہ الماس و جواہر انت۔
 شراب ۽ قدح تراشعیں الماس بے آئی اولس عنقا زانت کہ اے چے انت پر آواں

آسنگ و حاک انت (منی وتی الد ارادو بلو چستان کہ وت نزا نمیں آئی سنگ پر چہ بہا
 بنت) شہ اروپائی اردوانی لگت مالی ء کوہ ء (نارے) حصاراں رکھینگ انت (شالا
 منی بلوچ کوہ آج واشکرے بوتین اتنت) اروپائی حرص و مال دوستی ء ہوشام
 لویت آہاں گار کنت۔ سنجہ آخری پوہیں سرش حلا نہ کرتہ آوانی ہوشام نہ
 ترہیت۔ اے حالاں بکھد و ہفتاد و دو سال پیریں پوہیں سر وتی مہماں کندیت
 و آئی گلام کا کامبو ء دنت۔ کندیت آزا پول کنت،
 ”واجہ شے دین کجام انت“

پیر مرد :- دنیا یادو دین دے است؟ یکیں ہداء دو دین۔ اے چوں یوت
 کنت!

کندیت :- شماچہ اللہ ء دعا چوں لوئے؟
 پیر مرد :- مادعانہ لوٹن، ماہر دما آئی شکر و منتاں گرن پہ آئی رحمتانی کہ ے
 سر ائے کر تگ انت۔

کندیت :- من شے ملا و عالماں گندو نند کنگ لوٹیں۔

پیر مرد :- ما نکل وتی ملا و تیں۔

کندیت :- من ہمائی راہی، کاہناں و ملا و عالماں گندگ لوٹیں کہ طالب و پچاں
 و نینت وت من وت دینی جیزہاں ہناء کنت، حاکمی و اجہی ء شریدارنت ہچی و
 دوپو سق سنت زہر کس کہ آوانی خیالانی ہمر اهداری مہ کنت آزا لبو کیس دوزھی
 آساں دور دینت۔“

پیر مرد :- مَلَا و عالم ء اے ہمارا داری، آوانی جبر زورگ نہ زورگ مے گور ء
 نیست ماگنوک نہ میں کہ پہ چوشیں جبر ال جبرہ بجنیں۔ من و تئی جبر ال سرپد نہ
 بین پدا کا کامو گلام انت کہ گلام انت بے بے عقل نہ انت۔ بے وفائیں امروز ء
 تماوفا کنگ زانت۔ آمارٹن ء راست ء دروگ کنت کہ آرا لکھاں زر گوں آ
 چوں وفا کنت گل خند ء زوریت و اتر کنت بے آ کنت۔

آپہ عاقلی کندیت ء عیشیت :

”بھتاور ہرچی ء کہ اولی رندا گندے حیر ال بے باور نہ کنے۔ پرچہ“

آیانی الدار ادو ء و اتر ء قصہ، مال و دولت بے حساب دست کپگ و پدا چہ
 دست ء روئیگ ء قصہ انسانی ایبتانی بن بنی آدمی عمری قصوانت کہ گوں ہر کس ء
 بیت۔ ہر مردم ء آپ حیات ء ہمگ ءے سر یوگ و تئی و ہناری و اتر ء ازلی
 لدی قصوانت کہ والنیر پہ دگہ رنگے و شیں زیبائیں رنگے نشاں داتہ۔ کندیت آ
 دست پاد بُر تکمیں مظلومیں سیاہ پوست ء گندیت تہ شہ و اب ء ملک الدار دو ء جنت
 ء در کیت و حیں جہلمیں دنیا یا جیم شانک دنت، او پانگوس۔ تو اے ناہود گیس ظلم چم
 و ت بد بھتیں تو چوش نہ گشت ”ہر شے ء تاخیر، ہر کار کار خیر“ کا کامو عیشیت :-
 ہرچی شر، ہر کار شر، ہر شے خیر۔ چونہ انت۔ اے بے عقلی ءے۔ مردم کہ
 تاوڑیں، نہ وشیانی جہد مانی آماج بیت پر آئی ہیدھے گوشگا کہ ہمیشی تاخیر دگہ چے
 مانیت؟

مے امروز ء ہر کس زند ء پہ وتی سر گو ستنا تہمیا ت کنت تہ والنیر ء کد آزا

کھیت :- ”چونیس عذابے۔ بے گندی۔“

گندیت ء کل ایس لال و جواہر سحر و الماس پلگ بنت۔ قاضی رشوت
کپت۔ انصاف پہ زربہا بیت۔ آرا دلپروشی ء تماریں دراجیں شپ بے آرام
کنت نامتی ء مجوز و جہمبر ماں شاننت۔ آبنی آدم ء حرص و تماء بدرنگی ء چموت
گندیت و ہراھے کے بیت۔

وہدے دلپروش تریں نامیت تریں مرد کتاب نویس مارٹن کہ بد تبین
جن ء بے لوگ و اولاد ء، در بدر کرتے۔ و سفر ء تا فرانس ء سر بنت آوانی وت من
وت ٹوک و انگ کر زنت کہ بنی آدم ء زند ء طرز ء سرا طنز انت کہ حق یا ناق
من زانیں۔ باز گوں کپوتی ولاراں چوں چوں کہتے۔ ہما کہ ہوک ء گوں ارژن
ء، مے دنیا ہمار زن ء ڈگار و بنی آدم آئی ہے کپتگیں ہوک۔ واجہ ہدا ہوک ء
انسان و انسان ء ہوک مکنتا بے قدرت آئی وتی و آئی قدرت ء کئے دخل دات
کنت ؟ آئی بنی آدم چھوٹا ہیئتہ کہ والٹیئر کھیت ”دروغبد، بدراہ، ملک و ڈ من،
مردم آزار بنی آدم ڈ من، ناشکر، بے منت، ڈنگ، پھمدار، بے اعتبار، لغور،
وش نیاتک، لالچی، زناخور، نشنی، مالور، مال دوست، ہوں چوس زراگ، عیب
گیر، عیب درگجوک، بے عقل، احمق، منافق، برات کُش، پت کُش، مات کُش۔
ہوک و بنی آدم ء فرق چے انت ؟ آجوںیں خیال، آجوںیں عمل،۔ ہوک بدی پہ
بے زانہی کنت۔ بنی آدم زانت و بدی کنت۔ ہرچی ءے سرا ایراد گریگ۔ زند
ء عیب گریگ، ہر شے ءے ایر جنگ اے وت یک لذتے داریت۔ بقول والٹیئر

”ہر شے نے نہ وش بوگ وت وشے“ وش بس وت،۔ کندیت کہ زانت کہ
کس وش نہ انت ہیدا آ وت کہ دوباری وتی بانگ گل خند دیدار ء امیت ء داریت۔
”امیت وشے انت“ وشے امیت انت۔

شش بے تاج و بے ملک جلا وطن بادشاہ یکجا مہمان انت کندیت حیران
ہیت تمارٹن عاقلیں پسوئے دنت ”باو شاہانی تاج و تحت ء زہری مدا می
حبرایت گوں بادشاہاں یکجا نگن ورگ نی مز نیں عزتے نہ انت کہ کسے پہ ایشی
فہر بہدیت۔“

امروز ظالم انت تہ وحدو زمانہ ظالم ترانت۔ آ گل خند ء بدرنگ کنت
(گلیں زیبائیں گل خند) چوش کہ باغ ء ہر پھل ء ہشک و بدرنگ کنت۔ کندیت ء
زیبائیں گل خند ترک شاہ ء مولدو زراں شود گل خند بدرنگ، چل و رنگ ءے چو
آسانی ہداں پیتہ، کندیت ء دل نہ لوہیت کہ گوں اے بدرنگیں، بڈ تہیں زال ء
عاروس کنت۔ مڑاے سرا پہ مڑا داریت۔ ”راستے کہ منی ملی ملی گہار ہے ملک
شہزادہ جُست کنت۔“

”چہ ایشی راست دگہ چے یوت کنت کہ اے ملک ء شہزادگ ء گس ء
مولد انت و چلیں ہیراں ولوئی شودگ ء انت۔“

کندیت شاہ زادگ، پانگوس، مارٹن، کاکامبو پیر زال، گل خند گل یکجا
ہنت تہ جہان ء بے گت و گمانیں کارانی سرا تراں کنت۔ بے گت گماں کار امروز ء
پرچہ آدم ء سرا کپنت، توجیل چے شے نے، اول کجا، آخر کجا ہر شے پرچے،

بہدات پرچے، آخر و انجام پرچے، بدی، ارواحِ عبدی۔ جانِ عبدی ارادہ آجو ہے
 ہمے ارادہ محتاج پرچے۔ گلامی بے گلامی ء دلِ تسلانی ء امیت پرچہ۔ آ و تاوت
 پدس انت کہ بنی آدم و دی کنگ بو تہ کہ نہ و شیانی، درد و دورانی تیرانی آماج بیت یا
 پدا جان دُزی، بیکاری بد طبتی و دائمی مونجائی ء عذلابانی آماج بیت۔“

آہمراہ بنت و صوفی صاحب ء دربار ء رونت۔ آپول کنت
 ”انسال و ڈیس عجبتیں ساہ دارے پرچے و دی کنگ بو تہ۔“

”ترا گوں ایسی چے کار؟“

”اے بدیس و ترسنا کیس واجہ کہ دنیا ء تہا ظلم کنت ماچوں کنین؟“
 ”تئی چے کہ دنیا یا شری بیت کہ بدی مصر ء بادشاہ کہ گراب و بو جیگی دگہ
 ملک ء دیم دنت آرا اے فکر نیست گراب ء تہے مُٹک آسو دگ انت کہ عذاب
 انت۔“

”گرا ماچے بجنین؟“

”ہج مکنے، چینا کنے؟“

”صوفی واجہ ماتئی ء احتگ نیس کہ مارا ارواح ء اصل، سبب و علت و ہناو
 آخر عمل و اثر، امروز ء زند ء راہبہد، بدی ء گاری و نیکی ء سوب، قسمت نصیب
 اختیار و بے اختیاری ء بارو ء حالاں دیئے۔“

صوفی دروازگ ء ہند کنت۔

آخر آخر ء آ جاہلیس دہقان ء منو ء مرہنت۔ نائب الارض ہمانت

”واجہ دھقان! واجہ دھقان! اے ملاو قاضی وزیر کہ سرش گڈیگ انت پاتھو
گٹ گیر کنگ بو تگ انت اے کے انت نامش کئے انت“۔

دھقان پھو دنت ”نہ من ملازائیں نہ قاضی نہ میر نہ وزیر۔ ناماش چون
زائیں من آوانی حالاسی نہ اون۔ منی خیال ء ہر کس کہ واجہی وزیری گزیری مستر
و کس تربیت آرا چوشیں سکی و سوری پیش کانت و پہ حق کانت بلے من ء چے کار
کہ قسطنطینہ ء (واسلام آباد و شمال کوٹ ء) چے بو گانت۔ من وتی ڈگارانی
پیاز ء ہمودا بہا کنیں و بس۔

کندیت گوں ہماہاں گھیت ”شما اے ٹرک دھقان ء گپ گوش
داشت کہ شہ شاہ و بادشاہ، میر و امیراں، وکیل و وزیراں پہ وت زیاتیں شرف و
عزت ء راھے درگہتہ۔ شہم ترین کارے و آرام ترین زند ء کہ آرا شہ بیزاری،
بدی و حمداری کلاں نجات داتہ“۔

ہو کندیت انسان ء سک بر ز سر بوگ پہ آئی تر سناک انت چوش کہ گون
قلانی بوت۔

آدم کہ اللہ ء بہشت ہے باغانی تما پیداک کرت کہ اودا مزد بخت محنت
و کار بخت نے کہ آرام بخت و وسپیت۔

ہیا کہ ماشا کار کنیں کار زند ء کار آمد و ذہن ء آرام دنت۔ اے مرداں کار
ہنا کرت وتی ملک آباد و سبز و ملگزار کرت، اے کسانیں ملک دنیا یا نامدار و پہ
عزت بوت۔

”شکلین گال و بول و ش انت بے بیا کہ وتی باغ ء آباد و ڈگاراں

کشار کنیں“

کستریں میریں براس عبدالحکیم بلوچ مسٹر سکتر بلوچستان کہ افسر بکار
خاص بزراں (بیکار O.S.D) بوت تہ آئی وتی بیکاری پہ بلوچی شہدیں بے بے ہندادو
کم لوزیں ماتی زوان ء باغچہ ء گل و گلزار ککے کار ء کار مرز کرت و کندیت ء تیمیں
نیرانیں کتاب ء بلوچی کرت۔ جہان ء کم زواں بنت کہ کندیت آئی تہا بدل نہ
بو تہ۔

کتاب خاص مروچیں تیکھی دور ء چوچی پونا باز شنگ بیت بے چوشیں
عمد سازیں کتاب خاص کم انت کہ والنیر ء کندیت یا ژاں ژاک روسو ء راجی
عمد نامہ، یا یونانی عاقلانی کتاب چوش کہ ارسطو ء اولس راجی یادگہ کتاب چوش
افلاطون ء گپ و تران استاد سقراط ء مرک احوال اے گل برات حکیم جان ء راہ
چار گائیں کہ آکد بلوچی باغ ء پھل بنت۔

مے زواں بلوچی وتی طفلی ء انت آئی کودکی پہ چہر تہر کنوک و اجکار ء کہ
حکیم جان بیت یادگہ برات گہارے شایگانیں فرانسوی، انگلسی، عربی و ژیں
زوانانی کتاب بدل کنگ گرانیں کارے۔ خاص اے صورت ء کہ بلوچی ء یک
نویسی طرز و اعراب و زیر و زبر تا مروچی ندریت۔ مے پوہیں سر ظہور شاہ
ہاشمی ہد امرزی ء جمد ہزار ستا کرزیت بے آرا حجاج بن یوسف ء باد شاہی زور
گون نہ بو تہ۔ حکیم جان ء نامانی پروشگ نویگ (آ پیرس ء پیرسایا پیرس عابثتہ

کنت) آئی وتی طرزانت کہ ”اکادمی بلوچی“ ء چلیں 40 پوہیں سران ہر یکے
 حقدارانت کہ وتی طرز ء نویسے واجہوت بہیت۔

(اکادمی فرانساے عمری چل باسک انت یکے سبھہ مرک مگندیت دوہمی پوہیں
 سرے آئی باسک بوت نہ کنت)

قلم کاری، کتاب نویسی بے تانیں عزتی کارے لیگک بوت، پرچے؟
 زندکساں و علم دراج عمر، مردم من بنیا کہ حکیم جان مریت بے آئی کتاب لبدمان
 بیت۔ ہے لبدمانی ء نزوری و بنی آدم ء زندکسانی ء ارمان ء زانت قلم و کتاب ء
 مجھ نشان بوت۔

مبارک حکیم جان ء کہ آنمیرانیں و الٹیر ء نمیرانیں کندیت ہزار
 سالیں زند ء ارمان ء بلوچی ء بدل کرتہ و آمر و محبت ء ہزار شکر کہ منی نامے
 دے نمیرانیں کتاب ء ہوار کرتہ۔ بلوچی زوال دے زندگیں زوان ءے بات۔

امان اللہ گچی

خضدار - بلوچستان

8 / جنوری 2001ء

سرلوز

والٹیئر

والٹیئر فرانسوئے ماری آروئی نے قلمی نام انت۔ دپتر گوشتت کہ واجکار
21 نومبر 1694 عیسویا ماں پیر سا پیدا بوت۔ بے آوت گوشتت کہ سال ہمیش
انت۔ بے من 20 فروری ماں پیر سا ودی یو تگول او گوشتت من روش برون
تا میں افریے تھیں زگول۔

والٹیئرے شرعی پت کہ آرا رودیتے وکیلے ات۔ بے پر آئی ہج ہمیں مر
ومڑا ہے نہ داشتے۔ چش کہ آئی نام نے برکھے دینی دوداں بزان باہترئی نے وہداں
اوداں ساڑی نہ ات۔ ہے دودانی وہداں آئی پت نے آزات حیا لیں وکیلیں عالی
(abbe) دوست آئی وکیل بوت۔ او زہگے دینے پت بوت والٹیئرے کسان سالی
نے دیدو لیجہ، فکر و خیال او زرتنی ردوما ہے واجکارے مز نہیں بہرے ہست

منت۔

والٹھیئر ا لوجت کہ فرانس نے ور جیل بہ بیت۔ آئی ہنری چار دھم نے
 جنگانی داستان ور جل نے اپنے (Epic) رنگنشتہ کرت۔ اے ہما بادشاہ بنت کہ آئی
 فرانس نے مذہبی جنگانی آس توست و سارت کرت۔ پہ و تاوژنامی نے کٹ بنت اوپہ
 ملک و مہلوژکا ایمنی۔ اے شعری داستانار اہما مز نہیں اپنے (Epic) دروشم الماگون
 بنت۔ پہ وور جیل نے شاعری نے مزنی او آئی شان و شرپ ایشر اگون نہ بنت۔ پہ
 ہے شعری مہکا نا آرا شاہی دربارا نامدار کرت کہ بادشاہا پرانی جو انیس و ظیفے بہت کہ
 چریشی آئی گزران پہ شری بوت۔

والٹھیئر نے اولی درونائیں کسمانک (Tragedy) ایڈیپی (Oedipe)
 کہ 1718 عیسویا پیش دارگ بوت آئی نامداری و وشنامی نے مستریں لوزانکی سوب
 ات۔ کہ ہمسریں شرگداراں آرا نامداریں کلاسیکی کسمانگر ژان ریمن نے مٹ
 لیحت۔ آئی ہے روچاں والٹھیئرے قلمی نام زرت۔ کہ تاں روچ مروچی ہے ناما
 زانگ بیت۔

والٹھیئر ا بادشاہی درباو بادشاہ ہے نزکی مٹنا کچنت۔ گوشے اودے آپانہ بہت کہ آئی وتی
 ژژن و لیجھی تران شاہی تانی واز مندگ نہ کرتنت۔ دربارے مستریں نواب کہ
 آئی نام ڈوروحان ات گورائی پیثرات۔ شاہانوابے سنگ لیٹینت نہ کرت۔ بزگیں
 شاعر و درماندگیں لوزانت شہ دربارا درکنگ بوت۔ پہ زوراکے نے دل انگت
 سارت نہ بوت۔ تہ والٹھیئر شہ ملا درانڈیہہ کنگ بوت۔ آئی سرانگلستانا کپت۔ او
 ہموداں تاں دو سالانگمیزیانی باہوٹ بوت پہ باہوٹی نے ہے دوئیں سالان آئی

فکر و رُثنی لیجھانی جہاں بدل کرت۔ آراگون و تی ہمسروئیں لوزانت۔ فلاسفر و شاعران گند و نندے بے دروریں دیوان نصیب یوتنت۔ آگون الیگز نڈر پوپ، جو ناتن سوونٹ، ویلیم کو نگر یوئے پیس شاعر جارج بریکے ءے ڈولیس فلاسفر او کلارک ءے رنگیں مذہبی عالم و زانت کاراں ہم مجلس ات۔ بے جان لاکے فلاسفی او آزرک نیوٹن ءے سائنس ءے وانگ و مطالعا آئی فکری تبار ادا ئی رنگے دات۔ کہ اے رنگ تازند ہوا دگ ندیوت۔

والٹیئر فرانس عاکہ آہت۔ آئی دے مستریں تمنا ہمیش ات۔ کہ ہما فکر و خیالاں و رُثنی لیجھاں کہ آئی انگلستان و انگریز قوم ءے دانشورانی نیاداں او کتابانی و انکا درگہنگ و و تی فکری جمانے بہر و بھیر کر تگ انت۔ شہ ہے درستاں و تی ہمو طمنیں دانشور و زانت کاراں بہر انجان بخت آہاناں بزما نیت کہ فکری مستری ءے ہے مزین کارانی برکت سنت۔ کہ انگریز قوما شخصی آزاتی و ذاتی آجوتی ءے راہ درگہتہ و راجی و سیاسی آجوتی منزلاروان سنت۔ اے درائیں فکری تران و لیجھی حبر آئی و تی افسانوی کاگدانی (1934) تھا شنگ کرتنت کہ آہاناں *Lettres Philosophique* گوشنت۔ اے نوشناک ہم آئی گٹا کچنت۔ کہ ایشانی تما دو نامداریں و باثرین زانکار۔ دی کارتے او پاسکل ءے وطن دوستی و مذہب دوستی ءے بے سر و پادیانی سرا آئی ایراد گپنگ ات او پدا آئی انگریزانی بودن جاہ و راہبندی توصیف کر تگ ات۔ اے آرا ہمیشہ دوست یوتنت کہ سیاسی، تجارتی و مذہبی بودن جاہ پنچیں آزاتیں چاگرد نیادیمہ روگا اتنت کہ اوداں فکر و سائنسی تہمیات و چکا

سانی بیجاں وتی آس بالیگ ات۔ کوہ رثنی و کم زانتی ءے تمارو لہنجی مدان مداناہشت
کنزانت۔ ہمیں درفشاک آئی خدا پرستی و انسان دوستی ءے محکم ڈیکی بو تننت۔ آئی پہ
کلیں جماناں یکیں خدائے ہستی و یکوئی درگہت او آئی سرا ایمان آورت۔ او دانکہ
زندگ ات، دینی لُجی، ریاکاری او ملاہانی ناشری و نازانتی ءے رواج داتکس دودانی
خلافاوتی قلمی علمی و عملی جہادے بر جاہ داشت۔ سیاسی جبر و زور اکیانی و مذہبی ناشری و
تاہود گیانی ہر رنگارا آئی ڈوبارت و آرا گو جگ و بن و بیچ کنگ آئی زندے مستریں
مقصد بوت۔

ہے کا گدانی چھاپ یوگا رندو الثیرے یک وارے پداذگیری ءے حکم
دراہت۔ او پدا آجست و شمکن ءے ڈیہاشت او گوں وتی دوست بانک دوشانتل ماں
سیر ایاداشت بانک شررنگ و شاہی تمیں مز میں ڈکیے ملی ملی ءے ات۔ قدرتا انچو کہ
جنداراوش رنگی و زیبائی ءے دولت داتگ ہے پیا آرا ژن و زانے نعمت ہم ہشتاگ
ات۔ بانک ریاضی و سائنس ءے مز میں عالے ات۔ و الثیر و بانک شانتل کی ہجیا
یورپ ءے بازیں ملکانی گردوچر ہم کرت۔ واجکار گو شیت منی زندے و شتریں و آباد
تریں روج ہماخت کہ من گوں بانکا گوازیمنت۔ دویناں نیوٹن ءے علمارا وتی وتی
پیا او ہو ریا ہم ہے جہداں شریدار بو تننت۔ او وتی فکر و رثنی ٹن و ہو شامی بے تاہیری
تراہیتنت۔ بے بانکے مرگا (1749) آرا جسکینت۔

مادامے مرکارند فریڈریک دو نما آرا وتی گورالونائینت۔ کہ شہ شہزادگی
ءے دورا آئی شاگرد دوست ات۔ بادشاہوت جوانین عالے ات۔ آرا و الثیرے پیہیں

آزات تہیں عالم دوست یوتنت۔ واجکار 1750 عیسویا برلن ٹٹ۔ بے سے سالا
رند چوداں ہم جست۔ "نازک مزاج شاہاں تاب خن ندارد" وتی جاہات۔ بے آئی
برلن آئیڈمی آف سائنز آئیڈمی مسٹر اکسان لیچھ وپد ایرادو عیب گری آئیڈمی
کرت۔ بے ایر جنی ہشتانکے چھاپ بے گار نند بادشاہ سک زہر یوت۔

تو آئیڈمی برلن یلہ دات لو فرانسار ہادگ یوت۔ بے راہ و شہگ آرا ماں برلن
گپتھش و نظر بندش کرت۔ شاہی کراشکال آئیڈمی ناما ڈوی آئیڈمی کرت ات۔ بے، ہائیکو و
نکرہاں کہ بادشاہ فریڈرک بے وتی مبارکیں دستاں آرا ہشتانگ یوت۔ گڑا چو
ایرانی شاعر یکا "عطا تو بلقا تو خٹیدم" کرت او و ترا چوا ینت۔ لو ذیم بے پیر سار ہادگ
تو آرا حال رست کہ بادشاہا آئیڈمی پیر سا آہگ ہم بند کرت۔ تو گڈا فیض صاحبے پیادلا
گوشے۔

مرے دل مرے مسافر
ہوا پھر سے حکم صادر
کہ وطن بدر ہوں ہم تم
دیں گلی گلی صدائیں
کریں زخ نگر نگر کا
کہ سراغ کوئی پائیں۔

گڈا آئیڈمی راہ بدل کرت دیم بے کولر او پدا جینوہا ٹٹ۔ مسافرے دلاجت آلے
جاگہ ہم یلہ دات (1758) او فرینیا جاہ منڈ یوت۔ اے سوزے سمر ا ینت۔ کہ

ایشرا مروچاں فرینی والنیئر گوشت۔ ایدال تال وتی زندے آخری سال آئی داشت۔
 شہ آئی مہمانداری و علمی فکر و زانتا دو بیناں خوشنود بو تنت۔ کہ آرا یورپے "مہمان
 جل" اش گوشت بز ان Innkeeper of Europe ہداں آئی کاندید
 (Candide) نوشتہ کرت۔ گڈا آئی ژور اکیں رُژن و شاداہیں فکر۔ آئی قلمرا
 کچکا نشت۔ تاریخ، فلسفہ، قصہ، ناول، کسمانک و کاگدانی بے حسابیں کتاب آئی نویس
 اتنت و شنگ کر تنت۔

والنیئر کہ وتی عمرے پنجاہ سال گوازیتنت۔ تہ آراسماکیت کہ پر آئی فکری
 لیجہانی درانگا زیا قصہ و کسمانک شر ترین لوزانگی بھیر انت۔ گڈا آئی کسمانک و ناول
 نویسی بنا کرت۔ ہے لوزانگی بھیر (Literary genre) آرادائیں نامے دات۔ او
 تال روج مروچی ہے آئی نامے بدمانی ے مان زمان بوت۔ زادگ (Zadig) بابلی
 دورے دانا میں عالے ات۔ آئی قصہ والنیئر اہنچچشیں پیا آورنگ کہ گوشے کہ
 آوتی جندے زندمانے حال انت۔ کہ آئی اے واجکارے کردار آرا داگ انت۔ او
 کاندیت نی پانگوس و مارٹن ہم آئی فکری بر مشادینت۔

فرانس ے بادشالوئی پانزدہم کہ بیر ال بوت۔ گڈا والنیئر (1778) پیرس
 عاپہ وتی پعمناکیں کسمانک آئیرین ے پیش دارگاوت آہت۔ دراہیں شہر آئی و شاتکا
 دیماوڑ آہت۔ او وتی دورے مستریں عالمار اہمانی شان و شرپے پیمیں دست و دروتے
 دات۔ نول ہر کس و نا کسازانت کہ اے وتی دورے مستریں مرد، شرپدار تریں
 عالم اوزور آور تریں پل انت۔ آجوتی و آزاتی، زانت و زانگ او فکر و خیالے جمانا ہے

عمدی عالمانی بالیتگیں آسانی فکری انقلاب عا فرانس ے سیاسی انقلاب
 1789 عیسویا برپا کرت۔ شاہی ظلم و زورانی نشان بستیل ے ہندی جاہش ڈیرینت
 کہ اودا والنیز ہم ذیل ہو تگ ات گنا ہے ہمیش ات کہ آئی اور لینائے نوبار آئی احمقیں
 دیم پیش داشتگ ات اے احمقی بے علاج ات۔ آہاں حکیم ہندی جاہے باہوٹ کرت
 دوتی سنئی ے دردے درمان کرتنت۔ بے انگت کہ ارمانش ہیلہ نہ ہیئت۔ تہ حکیمارا
 درش کرت۔ بے ملکاندگانیشتش اودراں ڈیرہ اش کرت۔ بے ہے سفر پر آئی وسیلہ
 ع ظفریوت۔ اوپہ فرانس ے راج و مہلوٹکا، زند، آجوی و بروبری، براتی وت من
 وتی ے راہ پیش دار و نمیرانین آشولی سکت وسد کی نئے راہ چراغ۔ ماں ناامتی و
 بے سکتی ے لئج و تھاریں شپاں۔

والٹیر ے ہمسروئیں فلاسفر و لوزانت، روسو وتی مشہوریں کتاب راجی
 عمد نامہ (Social Contact) کہ پر آئی دیم دات پہ چارگ و شرگداریات
 واجکارا پہ مڑا ہے گوشت۔ مناسقی بازیں خیال ولیسہ دوست نہ نبت۔ بے ہے حبرانی
 گوٹگ ے تراحق چوہر عالمے پیاہست انت۔ بے کسار اے اختیار نیست انت۔
 کہ آتراشہ اے حبرانی گوٹگداریت۔ یانکہ دیگر زانوگریار ابداریت۔ منا پرے حقے
 گرگ، بر جاہ دارگ و دسمپانی کنگاگن وتی یسی سرزیان کنگ بہ کویت۔ من پریشی ہم
 چک و پد نہ بان۔ والنیز و آئی دورے ہے تیمک عالم و سر مچارانی ایمان و صدق ات۔
 کہ آراجی، سیاسی و مذہبی ظلم و زور اکیانی دیم اچو کوہامک بو تنت۔ اوسیاہ و تھاری۔
 ہے قوتانی دسمش داشت۔ ہندی جاہاں شھنت، دران ڈیرہ بو تنت۔ پاہوں ٹگٹ گیر

بو تنت۔ بے شہ مہلو کے گناغلامی کے طوق اش در کناہنت۔

کاندیت

گیدی کے لوزانک کے آزمانا "کاندید" (Candide) ہمارو ژنائیں استال
ہنت کہ آئی در فشاکی ہر دور او ڈان ہنت، اے شہ دورے زنگ و پتہن آل پچہر تامورو
پڑ مردہ بوت ہنت، کہ آوت چو کاندیتا ہنت۔ کہ آراتیں قدر تا پتہ و تی دستال ہ
ہینگ او آئی در و شمار البدمانی کے دائم بلو کیس رو ژنائی کے نیمیر انیں ارواح ہشاگ
کہ آئی سو ہنائیں دیما میت و وشے چرانے رنگاتاں لبروک ہنت۔ ایٹرا ورلڈ
کلاسیکانی نیاموک لیگ ہنت۔

• اے کتاب اولی رنداں 22 فروری 1759 عیسویا ہیک و قماشہ پیرس،

ایسٹرڈم، جینوا، لندن و برسلز عاشنگ کنگ ہوت۔ ایٹا 2000 دو ہزار تاکبند چھاپ
کنگ بو تنت۔ کہ یک ماہیارند، ایٹا ڈڈ ٹیکم و حق و ہلاریں ہست ہزار
(20,000) دگہ تاکبند ماں یورپے تما تالان و شنگ بو تنت۔ حاکماں کہ سڈ
کرت۔ اے کتاب ہر جاہ و ہر کجا سر بو تگ ہنت۔ پولو ساوتی و س کرت۔ اوہر چہ
کتاب کہ آہانی دستا کپتت۔ آضبٹ کنگ و زیان کنگ بو تنت۔ بے اے ہنجیں مزنین
ہارے ات کہ آئی درائیں یورپا رچو طوفان نو حاملینگ ہنت۔ پے کارداراں سک
گران ہنت کہ اے ہاراداشت ہجت آئی پتاراں روپت ہکن انت۔ ایٹا و تی تو م ماں
زوراکیں زمیناں گوں رُژنی پتاراں شانک داگ ہنت۔ انگت ویشکن کے ملاہاں۔

وتی فتویٰ دات او کانیدئے کتبارا 24 فروری 1762 عیسویا ہند کرت۔ بے کیا
 والنیرئے جندے خلافا ہیچ کرت نہ کرت۔ آئی وتی نام و وتی جندشہ اے کتبار دور
 دانشنت او گوشتے کہ اے لوزانتی قصے نہ انت بلکہ اسکولی زہگے ئے توازہے سنت۔
 بے ہے توازہا ہر حاکم، ہر ملکا، ہر نواب و ہر باختیاریں کا دارا چو پریشیجے کا فا
 تورینت۔ کہ ایشی آرنگیں قصہ ہادرستانان کوچ و ہر ہنگ کرتگ ات و آہانی دروغ لچی
 کلپی، و بدکاری ہر کسی دیما پدروپاشک ات۔

آدورے ورنندے گیشتر شرگدار اے کتبارا آجوتی، روشن خیالی و ہر دہمی
 صدی ئے رثنی باہند و سیاسی جنزانی راہ شونی و راہ دربری ئے ہز ہی کتباں شہ یکے
 لیجنت۔ والنیر و روسو فرانز 1789 ئے مزین انقلاب ئے مستریں فکری
 زانت کار، لہز انت و فلاسفر بو تگ سنت۔ او اے کتاب کہ داستان نویسی ئے نوکیں
 بھیریا نویگ بو تگ۔ ماں لوزانکا تارنتی مٹ و ت سنت۔ کہ حد و ساری اے
 بھیرا (genre) ہیچ کساوتی قصہ نیار تگ سنت۔ اے کتبا اولی رندء ماسونی داستا
 گوشئے (Conte Philosophique) اے ہمیں راہ ہندے ماں لوزانکا
 رواج دات۔ کہ والنیر ہمیں نویسو کیا پہ اے راہ یکیں مادنیس دگ ات۔ کہ آئی سرا
 آئی پولوکیں رُژن و راستی پٹوکیں مرکب وتی مرادانی منزلابلکہ سر بوت بچمنت۔
 کہ آہر لیجہا راستی ئے شاہیما سنگ کنت۔ او حقیقت ئے آسانی اشکرانی سرا گوزینگا
 رند ایشرا پہ کلمے وتی کنت۔

والنیر وتی دورے رواجی رہندانی و ہستیں جمانا زانتی (Metaphysics)

لیجھانی بارو ابے باروات۔ آئی مدام چاگردے راست و حقین راہانی سرارو گے پچار کرت۔ آزمانکی جھان و داستان نویسی ے ہے جوڑہ آئی خیالانی شایگانین آزمان ے زمین بوت کہ آئی اودان زندے گورگندانی داتگیں دردانی دوا او کڈینتگیں پٹانی زیمی درگھنتت و ایشاناں پھکیں و چکیگیں (Abstract) لیکوانی مرگیں دروشم داتنت۔ کہ ایشانی سمبھینگا یک۔ شیمگا روبرکتی رزمی و بزمی داستانی رولہی گون ست تو دوہی پلوا رودراحتی قصوانی رژن و راستی ے سہبی پھندی بر مش دی مان ست ہے سبے بر مش و شامے ہنامے ڈک داتگیں روشے مانشانیا سولے رست ماں ویست پالیہے نوابے ڈکا۔ کہ آراکاندیش گوشت۔ بزاں و شخمندگ، و شرو، و ش خو او ش رنگ، و رنا و توانا او ہے ڈکے دتگیں بانک کہ شہ گلاتا جگ، او شہ ماہارو ژناتر۔ شر رنگ و زبیا۔ کہ آرا گل کندش گوشت گورائی ہجیا رست ہر دوکاں کہ مہرائی لہڑے درازگازی ٹت و جنتی واہگانی و امدار بوگ لوٹ ست۔ ے شہ اے زمینی جنتا کاندیتا مثل آدما ڈنا چگل دیٹگ بوت۔

کاندیت کہ اے جنت نمائیں ڈک یلہ دات۔ آئی جھانارا چہ طور دیست۔ اونیٹ سرے کجا در آورت۔ ہے قصہ انت اے کتاب ے من ایشرا بلوچیا ترینتہ۔ اے کتاب دنیائے دراہیں مزین زوانان ترینگ بوت کہ آہانی رداکی و آزمانکی لوزانک ے نمہ داریں بہرے جوڑ بوت۔ دیر انت کہ منی دلا بوت۔ اے کتابا بلوچیا بتریناں۔ بے امروزے ایندگہ کاران نیشہ۔ کہ اے نیکیں کارا بکینیں۔ نو تکہ سرکارا پدا یک رندانی مارا چگل دات۔ تو شہ امروزے گران باہد

ہیں دست گنٹیاں، منی کوفت سبک بوت۔ تو اے کتابے ماں بلو چیا ترینگے کار
 دستاگپت۔ او اے بے کاریئے دوئی ہرے سوغاتے۔ بزان "برگ خشک از تحفہء
 درویش" شے دیما انت۔

گر قبول اُفتد زہے عزیز شرف۔

حکیم بلوچ

۲۵/ جولائی ۲۰۰۰

۴۲ - انسکمب روڈ

کوئٹہ

کاندیت

۱

کاندیتے نوابے ڈکارو دینگ، مزین کنگ او پدا آرا شدو ودان گلینگ

وست پالیانواب تاندغ تھین تق حانکے جاگیر ات۔ آئی ملکائی سرالوگے
بسنگ ات۔ کہ اوداں دُنیاے ہر نیامت ہست ات۔ بے اے ماڑی ء تہایک ورنائے
ہست ات۔ کہ آرا خدایا پروتی دستاں گوشے جوڑ کر تگ ات او شریں و نیکیں خو
عادتے ہم دا تگ ات۔ آئی دیم آئی نیکیں ارواے بر مشم دات۔ آئی رٹن روژنا او
زانت نماہ دار و آگہ ات۔ ہمیشہ آرا کاندیت اش گوشت۔ بز ان ہر وہداں
بر چکندیت۔ یا چر گارائے مدیکی بر چکندے گون انت۔ خانہ زانتیں خدمت گاراں
گوشت کہ اے مزیں نوابے گہارے چچ انت کہ آرا شہ عزت داریں واجہ کاریا
بوے۔ ملی ملی و آئی عاروس بوت نہ کرت۔ کہ واجھاوتی نسب تاں ہفتادو یک پشتاں ثابت
کر تگ ات۔ شدو دیم آئی دپتر کورات۔ کہ دوروزمانگے دنزاں آرا چیر ترینگ ات۔

واجھیں نواب وست پالیانے زوراک تریں حاکمانی رد اکا تک۔ آئی ملکائی
سرے ماڑیا درگاہ و تاک ہر دوک برات۔ آئی مزیں دیوان جاہار ادوچی ایس

جالراں گوں سمھینگ بو تک ات۔ آئی تیلہ ئے کو چک، شکارانی موساچو تازیاں سنج
 ات انت و سائیس چو شکاریاں دریش ات انت۔ او مسیت ئے ملا آئی مز نیں داو
 داہشتی جوڑ بوت۔ کلاں آرا مز نیں واژہ گوشت و ہر دیکھ قصبے کارت کلاں
 کندت۔

ملی ایس بانک ئے وزن سے صد و پنجاہ پونڈے کسا سا ات۔ او پرے مز نیا
 آئی عزتش باز کرت۔ او پدا آئی لوگ بانکی انچو پہ ٹہلے کرت۔ آئی شرپ دو مری
 وڈت۔ آئی ہندہ سا لگی جنک گل کندے گل چو گلابے پلا تازگ، چو کشمیری سوپا
 سہر او بد نے ہر گوشت و بزیناک ات۔ کہ پر آئی ہر کسی دپا آپ دات۔ نوابے ج ہر
 رنگا او ہر پیا پہ وتی پاشنگ ات۔ استاد پانگلوس ڈک ئے ہاتھی تو ات کہ کساں
 سالیں کاندیت آئی سبتی پہ دل گوشد اشخت پہ وتی سنہ و عادتانی حسباً باورے
 کرتنت۔

پانگلوس یونانی لوزے انت۔ کہ آئی مانا انت سر جمیس زبان پہ وت۔ اے
 واجہ کار ہم کم نہ ات۔ آئی دراہیں علم و انینخت۔ اے جمان ئے۔ آجمانے، کائناتے
 دین و دنیا ئے علم آئی دپے باپ ات انت۔ کہ شہ زبانہ در کہت بنت۔ آئی اے وا
 ثمت کر تک ات۔ کہ ہید سبما مچی جاہ نہ ایت۔ شہ دراہیں دنیا ئے ہستیں و آیو کیس
 جمانے لوگاں واژہیں نوابے لوگ نماہ دار ترین انت او آئی بانک، شر رنگ ترین گودی
 انت۔

”اے سہرا بنت“ آئی گوشت ”دراہیں مچی ہماچیم انت کہ آیت۔ چوش کہ ہرچی

پہ مقصد یا جوڑ کنگ بوتہ۔ اوشر تریں مقصد شہ کلاں دیمانت۔ چارے۔ اے پونز
 ہمیشہ ٹاہنگ بوتگ انت کہ چشمک پر بجن انت او ہمیشہ مارا چشمک است۔ اولنگ
 پیدا کنگ بوتگ ات کہ آہاں شلوار پوشینگ بہ بیت۔ او مارا شلوار ہست۔ سنگ
 ٹاہنگ بوت انت۔ کہ آتر اشگ بہ بنت و چڑا ہاں ملکانی سرلبان و جاگہ ہمدگ بہ بیت۔ او
 ہمیشہ واژہارا چشمیں نماہ دارین لوگے ہست او دمع مستریں نوابے شان ہمیش
 انت۔ کہ آشر تریں لوگے تماہہ مندیت او مئے نواب نشہ۔ او سوور جوڑ کنگ بوتگ
 انت کہ واڑے وش انت او ما سال و مدیم ایٹی گوشداوروں۔ اونیٹ اے لشکر کہ
 گوشت کہ دراہ، دوراہی حیرانت۔ آجک جبرگانت۔ باید انت آجگتیں کہ دراہ پہ
 گہتریں حیرانت۔“

کاندیت پہ دلگوش گوشداشت، او پہ دل و حق باور کرت او دلا گوشتے
 کسانیں ملی ملی سک وش رنگ و زیبا انت۔ بے گوشے ہمتے پھر نہ بوت۔ کہ آرا
 بجوشیت۔ آوتی دلا پکایا باور کر تگ ات۔ کہ اولی مستریں وش نواب تاندغ تھیں
 تغ حانک انت او دوہی درجہ ملی ملی گل کند انت، سہی کسان سالیں ملی ملی ہر
 روگندگ انت او چاری ماسٹریا نگلوسئے گوشدارگ انت کہ آریاستے مئے مستریں
 فلاسفرانت اونیٹ دراہیں دنیاے مستریں انت۔

گل کندیک روچے شہ ڈکا ڈن دراہت لوگے گورے لداشت۔ کہ آرپار
 کے نامش داتگ ات دیتے کہ ڈاکٹریا نگلوس دازانی تھا آئی ماتے مولدارا عملی فرکس
 ئے سبقئے وانینگاں انت۔ آشریں زیبائیں او جبر زور و کیس مٹھی ایں زئد فیلعیں

جھوٹے ات۔ ملی ملی گل کند ہم پہ سائنس ۽ وانگا ہڈوناک ات آیادراہیں تجربت
پہ شوق دم پہ ساہت چارات سنت۔

آئی ڈاکٹرے دراہیں کار۔ اسباب و اثر شریا دیستنت او گل و شاداں لوگا
واترے کت، گوشے شہ دلما نگیاہسک و ہمان ات وہ سبق ۽ وانگا دلوار یگ ات۔
او گوں ورنادو کسان سالیں کاندیت مجیا سبق ۽ وانگ ۽ چم و چارات۔

ڈکا کہ سر بوت آئی کاندیتا دیست گلابی اس دیسے چو گلابے پلا تچ پل ات۔
بانکا پہ بلوت و لچ آر اسلام دات۔ کاندیت ہم گوں بانکا تراں کرت۔ بے نزانے
کہ چہ گوشگانے۔ کہ ہل در نزیں سمیں تاں پلو اکت و گوزیت۔

ہیگا ہے ناناؤرند، دراہ وتی وتی اوتا کاں شنت۔ گل کند و کاندیت پردگ ۽
پشا شنت۔ گل کند وتی دزمال دور دات، کاندیت جمل بوت پہ آئی چنگا۔ ملی ملی ہم
جمل بوت اوور نائے دستے گیت آئی ہانکے دستارا چنگ او چماں داشت۔ پہ ہڈوک،
پہ دلما نگیں واہگانی ارمانی اس سہڑینگا۔ دوینانی لنت پہ گرم گرم یو سگی ہم دپ
بوتنت۔ چم اش چو آسی انگر اں روک بوتنت۔ جانس در ہگا لگ ات۔ پادانی کونڈ اش
جمل بوت انت۔ دست موش اش بے قابو شنت۔ چو گری تے نادراہان دوینانی
جان لرزت۔ نواب تادغ تمیں تغ حاکم شہ پردگے دیما گوست آئی اے بے
سبیں تے سب و ایسی اثر دو میں جمعے دت دیستنت، زہرگا ہے جاہ جت کاندیتا۔
دو لگتے پد گھریاں جت لوشہ ڈکا گلینت۔ گل کند ٹست۔ پد اسدے کہ کرت۔
مز میں بانکا آرا شہمات پہ شہمات زرت۔ بے افسوز کہ اے درس شر تریں و شر
زانمیں و تپاکیں ڈکے تما بوتنت۔

کاندیت و بلغارانی ڈیک ورگ

کاندیت راندہ درگاہ بوت۔ شہ گل زمینے اے جتنا آرا مثل آدما در
کنگ بوت۔ آدرا جیس گام جنانا دیم پہ وت روان ات۔ نہ راہ، نہ منزل۔ نہ زانتے
کجا نگور و گانت۔ گیریتے۔ زار ہے کرت۔ دپے پنچ جت گوں آزمانے واجھا فریاتے
کرت۔ دم پہ ساہت چکے جت ووتی ولبانی ڈکارا چارتے۔ ہما نماہ داریں ماڑی کہ
لوداں آئی دلبانی پری ماہ رنگیں شنراوی گل کندشتہ۔ آلبھڈ اوپت، وتی شپے جہلمیں
گوزیا ڈگارانی تما گوازینت۔ آشپسی برف چو پچیا کپت و دراہیں ڈیہہ و ڈغار چو پچیا
اسپت بوت۔ سہبا کہ دات۔ کاندیت سز دیگت۔ شہ ساریتا آئی دست و پادواب
کپگنیت۔ بے آگرال گرال کر و گوری ہلکیا و تراسر کرت۔ کہ آرا فال بر گور گوپ
اش گوشت کاندیت شڈیک ات۔ سک دے برنگ ات۔ آ اوٹلے دیما
اوشات۔ دو سبز پوشیں مردکاں آرادیت۔ یکیا گوشت ”لالہ! بھند بر زبالادیں
چونیں تنگوں ورنہ ہے اوشتوک انت“۔ دوئیں شت انت کاندیت آرانانے
سلاہش جت۔ بے آئی درائینت، واجہ کاراں کیگا دانکے نہ داریں۔ شے سہا ہے

بخت، من وتی مانے بہایادات نہ کنیں“ آئی اے حبر پنچو پہ مڑاہ ودل جمی گوشت کہ
آئی مزنی وشان بر زرتوت۔ یکے گالی بوت و گوشتے ”واژہ تی وڑیں برش وبالادے
واجکار پہ پیما زڑے منت وار نہ ینت۔ تی بالاد پنچ فٹ و پنچ انچ نہ انت۔“ ”جی ہو منی
قد بھیکس انت۔“ کاندیت گوشت آہاں و عاسلانے کرت ”واجہ! بہا ایدال بہ نزد
نان وریں۔ ماشے ورگے زران وت دیں۔ مروچیا پد شتابے زر ہم پچمر نہ بے۔
انسان اگن انسانے کارانہ ایت۔ گڈا کئے آئی دستا گپیپت۔“ ”تو راست گوشتے“
کاندیت درائینت ”واجہ پانگلوس ہم پنچو گوشت، او من مروچی مارت۔ کہ آئی
راست منی راست انت۔ کہ ہرچی کہ بیت آپہ کلانی گہتر یا انت۔“ ”لہتیں سبتہ آرا
داتش او پہ عرض گوشت کہ ایشاں قبول بخت۔ آئی زرت انت او گوشتے۔ کہ اے
من پہ وام زرتنگ انت۔ شمارا کا گدے نوشتہ کنیں دیں۔ ہلے آواں گوشت ایشی
ضرورت نہ انت۔ اونانش وارت۔“ ”تو کسے راجو ساہادوست دارے؟“ ”آہاں جست
کرت ”ہو! منا گل کند چو ساہادوست انت“ آئی جواب دات۔ یکے درائینت ”مے
مانا اے نہ ینت۔ ماشتو جست کرت۔ کہ تو بلغارانی بادشاہادلا دوست دارے؟“ آئی
گوشت ”من وا آرا زانیں۔ منا دوست چول بیت۔ من پچمر نو سبتہ کہ آچونیں
اے؟“ ”چہ گوشتے؟“ ”چریشانی یکیا گوشت۔“ ”آورا ہیں بادشاہاں شر ترانت۔
پی ہار! بلغار شاہے ناما۔“ ”دوستاں پہ بلغار شاہے سلاہیتا!“ ”آئی وتی جام چست
کرت۔۔۔“

”شلباش! بس توشہ نونا مے بلغارانی دوست، دست و بازو، مدت کار و یارے او مے

دہمپانے! مئے یلیں ہیل اے! تئی قسمت چاہ جتہ اونامداری و شرب تئی بہ باتاں! "آئی
 لنگاش آسن پوشائینت۔ اور جمنٹے گورا برتس۔ آہاں آرا لفٹ رائٹ پر مات۔
 گرز ابر زکن، گرز اجمل کن، شت بجر، تو پکا آس دے۔ او آرا سی (30) دڑہ اش ہم
 جت۔ دوہمی روچا آئی ڈرل کیں گہتر تر بوت۔ گڈاہست دڑہ اش جت او ایند کہ روچا
 درہ دہ بوات انت۔ آہانی سچھاں آرا لاقمیں و بڑیس ورنائے لیگک ہا کرت۔

کاندیت حیران و ہبکہ ات۔ کہ آچوں یکد مانا چشمن بڑیس مردے جوڑ
 بوات۔ کہ آرا یلے زاننت۔ بہار گاہی سہیاد لائے گوشت پہ سوادے در بچپ۔ پاد
 اہت۔ و نیم وت گردانا شت، پہ وتی پادان گردگ، انسان و حیوان ہر دوکانی سرا
 قدرتے مہربانی ایت۔ آہر دیکھ بلوویت۔ ایشر اکار مرز بخت۔ بے انسانے شان
 مستر انت۔ کہ آچک ویر زوبلہد انت و سرے مد زانت۔ کاندیت پنج میل نہ شگ ات
 کہ دگہ چار ہائی ہمیں شش فٹ بالادے ورنائین یل آہنت، آئی دست و پادش بست
 انت او زیر زمینی تماریں ہندی جاہیائے ہند کرت انت۔ ر بندا چر آیا جت اش
 کرت۔ کہ آرا کجام سزا منظور انت۔ تیو گین رجھے سی و شش رندان لٹ یا سر پے
 داوزدہ چہ سرے تما یکجا ماں بچک۔ آئی گوشت پچارے منشائے سرا کسی اختیار
 نیست۔ اے انسانے جندے رضانت۔ کہ چہ پہ وت پسند کنت۔ اوچہ نہ کنت۔ منا
 ہر دوک پر وت دوست نہ ہنت۔ بے آیاں ہج گوش نہ داشت۔ او گوشش آشہ ہے
 دو نیال یک سزائے پہ و تا گچیں بخت۔ آوتی دلا گوشت خدایا منا آزاتی ئے نعمت
 داتہ۔ ہمارا کاسدیں ورجمنٹے فولادی مہسانی دیناداریں۔ سی و شش رنداں آدو

رنداں چرات رجنٹے دو ہزار سپاہی ات انت۔ آراگرزے چار ہزار واردارگ
 کپت۔ کہ سراں تا پاداں آئی رگ وریگ کڈت انت۔ نون سکی رونسے باری ات
 کاندیت گشت گوں من یک مہربانی ئے بکن ات۔ کہ اے منی وسانہ بنت۔ مناہا
 دوہمی سزا منظور انت۔ آرا بدئے۔ آیان اے مہربانی گورا کھکھ فیصلہ کرت۔ آئی جم
 اش گوں سیاہیں پٹیا بست انت۔ آرا جو کینت اش کہ سر اے بچ بکن انت او سر پے
 ماں گجنت۔ کہ بلغارانی بادشاہ خدائی قدرتاں شمودا گوزیت۔ جسے کرت ایسی گناہ؟
 بادشاہ مز نیں عکلا مندیں سرے ات۔ آزوت سر پید بوت۔ کہ کاندیت ہرچی کہ
 گوشتہ چرائی سہر انت۔ کہ اے ورنادر جہانی علمانی زانت کارے انت۔ شہ اے
 دگنہائے کاراں معلوم دار نہ انت۔ بادشاہا آئی سزا عشتات آرایلہ دات۔ کہ دراہیں
 احوال تاک شہ آئی اے دیانی و عکلا مندیاں ہد بہ بنت اوتاں صداں سال ہے حال
 بر جاہ مانیت۔ یک طیبیا آئی ہلاج کمت دیا سکوریدے جوڑ کر تگلیں ملما آئی ٹپ دراہ
 کرت انت۔ اووہدیکہ بلغارانی بادشاہ او امیر یائے بادشاہ جنگ کرت انت کاندیت ہم
 گوں فوجاں گوں ات۔

کاندیت شہ پلغارال جہیت او پدا چہ بیت؟

دوئیں فوج چون جلوہ ناک ات انت۔ چونیں چوٹ برو تیں ویر نکلیں
 برتاں ات انت۔ کہ ہر ہمیں سلاہ اش انچوکار بست انت۔ کہ گوشے بے لگائیں
 پوراں ساچگانہ۔ آہاں جنگانی رپک و سلاہانی در، ہیکنگ یک پیاز انت۔ بگل، پیڈ،
 باجا، ڈھول دامامہ او توپانی توارا، ہمیں ردوہدیس زسملانی چشمیں ساچانے بر بستگ ات
 کہ جہد ما پچہ چونہ بو تگ ات۔ اولی رنداں توپاں شہ ہر دوسراں شش ہزار مرد
 لیٹنت۔ اوسھیان ہم ہزاراں سر جو کڑنی چرت۔ اوسی ہزار ورتا ہے جگے ہر جان بوت
 انت۔ کاندیت چو فلاسٹو قادر ہت۔ او جگانی ہوں ہکلانی و ہداں و ترا چیرے دات۔
 گوشے کہ لچ و نار و لایانی مزین مکے شہ زمینے ڈوہرا پہنک کنگ بوت کہ آہاں ایسرا
 پیت کر تگ ات۔ کوشت و کوشار کہ اوشتا۔ او دوئیں باد شاہاں وتی وتی الگھاں
 وتریے دینی سازد بست آئی جنگ جاہیلہ دات۔ کہ سبب و اثرے منطق چوش چیا
 بوت۔ مزدگانی ویر وکانی لاشماں لگت دیاں آئی نزدیکیں ہلکے دیست کہ سوہنگ و ہر

بوتنگ ات۔ اے اہیر یائے ہلکے ات کہ بلغاراں میاں استمانی دودانی ردماں دھنگ
 ات۔ ایداں پیراں سالیں مرد کہ آہاں زحمانی زہاں نیم مرگ سنگ، وتی مرد کیں
 جتاں چمے وت چارگانہ۔ کہ کودک اش چوں گوں پچی نہیں گوراں پچنگ ات
 شہ گونا پلنگا اتنت۔ ورنائین جنک کہ آہانی روت دراہنگ اتنت زندے جن وگرا
 اتنت۔ کہ ایشاں فوجی یلاں وتی ہوسے ہوشانی تو سگارند پرے حال کرنگ اتنت
 دگہ بازیں اے کہ آساں سوہنگ اتنت نوہر دگا او مرگے دعا ہالو نگا اتنت۔ ہرنگ
 خون، ہو جریک، جگ، سنگیں دگڈ سنگیں دست وپاد بزاں انسانی اعضا شک و تگ
 اتنت۔

کاندیت گوں پدردیں دل وار سچی چماں تچاں شہ اے در سنا کیں بنگا و ترا
 در کرت بے دیدا دگہ کھجے دیت اے۔ کہ ایشرا اہیر یائے سر مچاں چوہا ہلکا ماں
 دہنگ ات۔ ہمارنگا خون و حاک، انسانی لاشہ، برہنگیں سرو اعضا ہانی جپ و دمباں
 گوں وتی سو بے نقش اش کشینگ ات۔ بزگیں کاندیت پدا اے دراہیں دل بریں
 ندرگانی در میانا گوا زانا شت و ترا شہ سنگیں جنگانی، جنگ جاہاں در کرت۔ بغل
 جو لے تما کتیں وراک پشت کپنگ۔ چراہاں دپارے وار تے۔ لو دیماشت۔ بے
 دراہین راہا آرابانک گل کندے زہیراں بے وڑ کرنگ ات۔ ہالینڈا کہ سر یوت آئی
 وردن ہلاں بوتنت۔ آئی ہشنگ ات کہ ہالینڈے مرد مالدار و سیر اتنت۔ آجوانیں
 کرستان اتنت۔ وتی دلا جزم ات۔ ایداں آپنجو آسودگ بیت۔ کہ دست پالیائے و شین
 ڈکا بوتنگ ات۔ او خمار دیدگیں بانک گل کندے عشقے گرفتاری آوسر ات۔

آئی ایدیاں شہ شرسریں سراں پنڈگ لوٹات۔ بے کسا آرہی نہ دات۔
 بلکہ ترسینت اش کہ اگن آئی اے عادت یلہ نہ دات۔ آراکارندہ برانت ہندی کن
 انت۔ تا وہدے کہ آئی وتی روزی وت کنگ ءے ہنر ہیل نہ کرتہ۔
 یکے مردمانی مزنیں مچکائی ءے دیماد عواکنگات۔ یکے گھنٹے ءے کسا سا
 خیرات ءے نیکی وبرکتانی ہیانے کرت۔ مردمانے گوشت پہ خدائی راہا خیرات و
 صدقہ بہ دیئے۔ کاندیت وتی دلا گوشت ہمیشہ اجر۔ آئی سوال کرت، دستے دراج
 کرت پہ خیراتا۔ واعظی آرازہر کنی چارت گوشتے۔ توادان پہ شریں کاریا چکرگائے۔
 آئی پسہ دات، ”بے مقصد ایچ کار نہ بیت۔ ہرچی للہا آخر کار پہ گہتر یاروت و سر بیت۔
 مناجمہ، منا گینت اش، چہ گل کند اورش کرت۔ سپاہیانی گرزوار تنت۔ اونوں
 پچن ضروری انت کہ پہ وتی لاپاہہ پنڈیں۔ تاکہ پر آئی پوریاتے درپاچ مہ بیت۔
 اے دراہ ہما پیا یوگی ات انت لو بوت انت پہ ایٹال دوہمی راہ نیست ات۔“ واعظی
 چر آئی جست ”دوست مناجوش پر تئی خیالا پوپ حضرت عیسیٰ ءے دژ من انت کہ
 نہ انت؟“ آئی جواب دات ”چر و سر من اے اصل نہ ہمتہ۔ بے اگن آہست انت
 یا نہ انت۔ منان پہ ورگانست“ مرد زہر گت او گوشتے“ تو نانانہ کرزے دررو
 بد معاش، بد خت شہ منی دیمائل او پدا وتی سر و نیں شگلا منا پیش مہ دار“ واعظی ءے
 لو گیا شہ بالا خانے طا قا چارت۔ کہ کسے گور آئی مرد امٹ و بلا انت او منگانہ انت۔ کہ
 پوپ حضرت عیسیٰ ءے دژ من انت۔ آئی بڑگے سراپریں بالٹی ءے خالی کرت۔.....
 اف خدلیا۔ اے زالیوانی دینداری چوں زوراک انت۔

یک مردے کہ آئی نام ژا کوئی ات۔ کہ آر اپادری آپ نہ در نزینگ ات او
 وتی دینا نیار تگ ات۔ اونہ اے مرد پہ چوشیں رسمی دین ئے مگکا ہو دناک ات۔ او آرا
 آباتی اش گوشت آئی دیست کہ آئی بر اتیار ا بے عزت کنگ بو گانت۔ آئی دلانہ
 سگ ات کہ آئی عیمیں دو پادیں، بے بانز لیس، ساہدارے کہ وتی ساہار اروح گوشت
 چوپہ بے وسی ٹگت بختانی دیما بہ میت۔ آئی ایشرا وتی جاگما برت۔ آرا ٹشت و پچ
 کرت، نان دات ویرے وارینت۔ دو کلدارے دات۔ آرا وتی کار خانما کارے
 دات کہ اودان ایرانی عالی گوپک بوت۔ کاندیت چو گنو کا آئی پاداں کپت و کوکارے
 کرت۔ ”ڈاکٹر پانگلوس راست گوشت کہ اے دنیائے ہرچی پہ شتر ترس مقصد با
 انت من تنی نیکی و سخاوتے ممتاز یربار آن۔ کہ توگوں من چو مہربانے۔ او آسیا ہین جنہ
 پوشیں مرد و آئی جنا کہ گنداں کہ مناچوں رزواکش کرت تو منی دل و چم پر و حال
 ہنت۔“

دوہمی روچا کاندیت گردگاشت کہ آئی چم پہ فقیر یا کپت کہ آئی دراہیں
 جان دانگ و تچ و ژات۔ جمے بے روک ات انت۔ پونزے سٹرینگ ات۔ دپے حٹک
 ات۔ دنانے سیاہ ات انت۔ حمرے شہ نکادر کہت۔ کہو کہو آپہ عزابے جعت اے او
 گوں بلغمال برے برے دنانے ہم گوں ات۔

کاندیت وتی استاد ڈاکٹر پانگلو سا گندیت

کاندیت ہما دوئیں کلدار کہ آنا بابتی ژا کوئی آراداتگ ات انت اے
 در سنا کیس فقیر آرادات انت۔ ترے جوڑہ کم ات بزگی ئے زیات ات۔ اے
 تر سنا کیس ہڑوسکا وتی چما آراسک دانت۔ لہتیں گوئڈ لیس ہر سے رہت او آرا بغلے
 کرت۔ کاندیت شہ تر سا پد کنزت ”افسوز“ اے بزگا آبزہ کارا گوشت ”تو وتی دو ستیں
 پانگلوں او جہ نیارت؟“ ”من چہ ہمشکگاؤں؟ تو منی دو ستیں استادے! آوش و
 وشد لیس ڈک تو یلہ داتہ پرچے؟ گل کند چوانت؟ جنکانی نیامو کیس گوہر! قدرتے
 شاہکار!“ کاندیت اے گپ یک گینا جت انت۔ پانگلوں گوشت ”من سرڈیجوں و
 بزانون، گپڑ گپڑا“۔ کاندیت ہما دمانا آرا آنا بابتی ئے تمیلہا برت۔ آپ و تائے
 کرت۔ پانگلوں گہتر یوت۔ کاندیت چر آئی پُرس ات۔ ”گل کند چہ طور انت“۔
 ”گل کند مرت۔“ دو ہمایا جواب دات۔ کاندیت اے بدیں حال سگ ات نہ کرت۔

او ٹسٹ۔ آئی دوستا آتر شہیں سر کہ دپا پٹینت ہو شا آورت کاندیت چم پچ کر تانت
 پہ افارے گوشت : گل کند مرّت ! اف۔ او شریں جہاں تہ کجاشتے ! بے آراچہ
 بوت ؟ نادرا ہیئے چہ ات۔ چونہ انت کہ آئی دیست کہ منارا آئی پتا پہ مُشت لگت ش
 وتی لوگا کہ در کرت آدل درک بوت و مرّت۔ “ پانگلوس جواب دات۔ ” لہا! آئی
 لاپارا سپاہیاں ورت۔ ساریا آواں تانکہ دلائش لوٹ ات گورائی وتی دیم اش سیاہ
 کرت۔ مز نیں نواب آوانی دیمادر اہت و جھکے عزتے رکینگ لوٹ ات۔ بے اے
 تاہاراں نوابے سر بورینت۔ بی بی بانک آرا ٹکر ٹکر اش کرت۔ مز نیں بزگیں
 شاگرد اش ہم آئی گہارے پیا گوشت۔ آڈولد ایس لوگ ! آئی یک ہشتے ہم سلامت
 نیشٹش۔ تبیلہ اش اشنت انت اونا مرغ مالش پشت گہنت۔۔۔ بے ہر نہ روت
 مے سپاہیاں ہم بلغارانی جاگیر و جاگیر دارا گوں ہنچو کرت کہ میداں گوں ماہیاں کتہ او
 ہیکاں گوں ارزاں۔۔۔“

اے حالانی گوشدارگ ہم پہ کاندیت گراں ات او آپدا ٹسٹ و بے سُد
 بوت۔ شریں ساہتیارند کہ آئی سُد کرت تہ شہ وتی استاد ا جسے کرت کہ اے واقعہانی
 بوگ المی ات۔ تہ ایشانی سبب و اثر چہ طور انت۔ اوپدا پانگلوس ئے اے بزگیں زندا
 دور دینگ ئے سبب و ت چہ انت۔ تہ استاد اجواب دات ” اے مہر انت، محبت انت،
 بنی آدمی ئے سہڑینوک، کائناتے بر جاہ داروک زندگینانی ارواہ، نرم و نازر کیں
 مہر “ کاندیت گوں دے ارمانا گوشت ” من ایشرا زانین و ایشرا مار نیں۔ ہے مہر
 انت کہ دلانی بادشاہ انت، ارواحانی ساہ انت۔ اے داد پچن یک بو سکے لنتانی بوت و

بس۔ او مزدبست لگت کہ منی گلکاں سگیتنت منی سر پر نہ بیت کہ چشمیں و شیں
 سببے ، بے سببائے یتیم ناوشیں اثرے بیاریت۔ “پانگوس آرا چو جواب دات ،
 ” او منی دوستیں کاندیت ترا پاقطیات انت۔ مئے بانگ ءے وش رنگیں باتی۔ بہائی
 بانکراں من جنتی لذت نوش کتاں۔ اونون جہندی سوچو کیس دانگ وریشاں منا
 پرے حال کتہ۔ کہ منی جسم و جاں لڑاں انت۔ آراہے نادر اہی گوں کپنگ ات۔ او
 بلکنہ ہمے نادر اہیا آرا کشتہ۔ پاقطاہے نادر اہی شہ عالمیں راہیا گوں کپت۔ او آئی ایشراشہ
 ڈالیں بانکیا چنگ ات۔ بانکاراے سوغات فوجے یور سواریا دانگ او آراے ٹیکلی شہ
 سرداریے جنوز امار سینگ۔ بانکا ایشراشہ بڈیا چنگ ات بڈی ءے بڈا ملدائے کپنگ
 ات۔ کہ آئی پہ نازانتی اے نادر اہی شہ کر سٹو فر کو لمبس ءے ہمراہاں زرنگ ات۔
 او شہ من اے نادر اہی پہ کسانہ روت۔ کہ من نون و ت مرگے ہنآ تاؤں۔“

”واجہ پانگوس!“ کاندیت کو کار کرت ”اے چونیں حسب ونسے! چوتہ نہ
 انت کہ ایشی روتگانی بزرگ ماں شیطانے چگا انت؟“۔ ”اصل نا!“ واجہ کارا پرہ
 دات ”اے پہ شرتیں دنیاہاں المی اسں جی ءے انت۔ آئی جندے ججزے۔ اگن
 کو لمبس امریکہ درمہ گہتیں۔ آرا اے نادر اہی گوں نہ کپت۔ اے نادر اہیاں اے
 نسل او آرا اے زہر نہ دات۔ کہ اے زہر باز رنداں نسل ءے ودگا ہم داریت۔ او
 اے سبب، ماتیں قدرتے مسترے مرادانی دژ من انت۔ مارا ناچا کلیٹ نصیبابوت او
 نہ چو کینال (۱)۔ تو ایشی ہم جھند۔ کہ تاں روچے مروچی اے نادر اہی پے مہلو نکا
 ننت۔ پہ مئے ملکان انت۔ ترک، ہندی، پارسی، چینی، سیامی، جاپانی کس اے

(۱)۔ اے جوانیں تہرنا کیں رنگے کہ شہ میکو او و سٹلی امریکہ آرگ پیت۔

نادرا ہی نے ناما زانت۔ بے بیج و جھمے نیست کہ آیشرامہ زانت۔ صدال سال رند
 آینی ہم باری کیت۔ چونام اے باز دیماشت۔ فوجانی تمائے سک مال پترت۔ کہ فوجی
 خانواد ہیں، وانند ہیں باز ہے۔ سپاہیک انت۔ او مکانی تقدیر ہمائی دستانت۔ من
 سدکوں کہ سی ہزارے لشکر کہ جنگ جاہاں پہ مزاد و کہیب جنگ دینت و یورال بے
 لگاماں تاچنت۔ سی ہزاری دونیں اُردانی، گیسٹ ہزار سیغلزے نادراہ بنت
 کاندیت گوشت ”تنی گپ وش انت۔ بے تنی ہلاج ہم المی انت۔ کہ تو دراہ بے“
 پانگوس گوشت من کیگا دانکے نہ داریں۔ دوست! منی ہلاج چہ طور بوت کنت۔
 ایداں کس وتی تپا دگرارامقانہ دنت۔ پہ منی ہلاجائے انت کہ وتی زراں زوال
 بخت۔“

استادے اے حیراں کاندیت نے دل دروہت۔ آشت وتی مہربانے
 پاداں کپت۔ دراہیں قصوے پہ دل بریں کیسارت واریں ایں پھماں گورائی آورت۔
 آئی دل ہم موم بوت۔ ہبے بے دین ایں ژاکوئی پانگوس وتی ہندا جاگہ دات۔ آئی
 ہلاجے کنائنت اوراہیں خرچ وت ہد کرت۔ پانگوس وش بوت۔ آئی یک جمع و
 یک گوشے زوال بوت۔ بے آئی نویگ و حساب زانتی ہما پیشے پیابے عیب اتنت۔
 آنا پتی ژاکوئی آرا وتی فشی جت۔ دو ماہا رند کہ آپہ سوداگریا لڑبناشت۔ آوتی
 دونیں فلسفی گوں و تاماں گر با زر تنگوں۔

پانگوس اے واجہ کارا ہم باور کنائنگ لوٹ ات۔ کہ ہرچی پہ گہتری و
 حیرانت۔ بے ژاکوئی گوشت چونہ انت۔ ”بنی آدما قدرتے داتگمیں نعمتاں کم و

باز لیگار کتہ۔ قدر تا آرا چو ٹگر کا ودی نہ کتہ۔ بے آئی و ترا ٹر کے کتہ۔ خدایا آرا
 نہ آس گواریں توپ داتنگ ات او نہ تیر باریں توپک، نہ گاڑ لینو کیس سنگلیں۔ آہاں
 اے سلاہوت نامینگ ات۔ و ترا کوہنت، کوہنت۔ گا جائیل کمننت۔ او پاکیں زمین
 نئے ڈوبرا پلپت کن انت۔ ستو منداں نیزگار کن انت۔ آہانی ہستینہاں دوہمی
 ازگارنت اوہے نا انصافیا انصاف گوہنت کہ بنی آدمے مستریں دعا انت، ناوش
 ترین ناشری انت“ یک ہمیں ڈاکڑا گوہنت ”چومہ گوش۔ اے بوڈکیں جبر انت۔
 اے ہر و ہدا ہنت۔ ذاتی بد بخنتی سر جمیں جوانی نئے جوڑینوک انت۔ مردم نئے
 ذاتی بد بخنتی ہر چیکہ بوڈیت، کلانی گہتری ہمقدر گیش بیت“ آوتی ہے حث و
 بلاں ایتنت۔ شہ چا۔ مہ کنڈاں۔ آملسونیں سیاہیا مان شاننت۔ گر بارا تو پانا گپت
 کہ لزن نئے ہمدن درایت او شریا گندگ بوت۔

طوفان، جہازے بڈگ، زمین جمب

گر بار اشر تکا پنچو پہ ناگیگی گپنگ ات۔ کہ مسافر اول سرا سر پد نہ بوت انت
 کہ اے چونیں ہلا ہوشی ایت۔ او جہاز پر چا چو لڈگا انت۔ کہ کسے نشت کنت ونہ
 اوشتات کنت۔ مسافرانی نیم چوزد گیس ساہ دار اکپنگ اتنت۔ بے سدا اتنت و سماش
 نہ بیت۔ کہ موتے ساہتاں چو تیر کن انت۔ آہانی زکنا پھک جواب داتگ آ بے سدی
 و بے کماری ئے ہنچیں جملہ بحیاں بڑیتگ اتنت۔ کہ چودان ہچ توار، ہچ کوکار و ہچ
 فریات در نیاہگانت کہ پر اہاں ترس و ناترس یک ات۔ ایند گہ نیم ئے کسا سا مسافر،
 فریاد و زاری کنگا نینت۔ دعا و درودے وانگا اتنت۔ جہازے گوا تگر یں گد درت و
 چنڈک چنڈک بوت انت۔ ایشانی محکمیں دار مکر مکر بوت انت۔ بو جی ئے جنڈ دو بہر
 بوت۔ ہر کس پہ راہے ات ہر کسی دستا ہرچی بوتے کرت کرتے۔ واگ ہچ کسے
 دستانہ انت اونہ کیادو ہی کمک کرت۔ ہما ناپا ہتیز چی نہ چی ئے کہ کنگ کرت آئی

کرت۔ آجہازے عرشے سرا ات۔ او مسافران دست کمک دیگات۔ کہ جانشوے
چو گنو کا آہت آرادو دستے داتے۔ کہ تھجے سرا کپ۔ بے شہ وتی جندے گنو کیس
دوستیا آوت شہ جہازا سر پہ جملادی شت۔ آرا پر سگمیں داراں داشت، آکو نجان
بوت۔ دل پیکمیں ژاکوئی دور کنت۔ آرا رکینت۔ بے وت دریاے تما کپیت۔ ہے
جانشو آرا گندیت رکنیگ وتی جاگما۔ چماں چست کنت آرانہ چاریت۔ کاندیت کیت
چاریت۔ کہ آئی مرباں شہ چولاں پہ دمانے در کیت او پدا بڈیت و گندگ نہ بیت۔
آئی پدا کاندیت دور کنگ لویت۔ بے فلاسفر آرانلیت۔ او شہ وتی فلسفہا ثابہت کنت۔
کہ لزنن ے۔ اے راہ ٹاہنگ بو تک انت۔ کہ اے انا باہتیز ہمدال بہ بڈیت۔ آوتی
قدرو تقدیرے بھتا ثابہت کجے ترانا انگت دیما برگ لویت۔ کہ جہاز پروشت و
بڈات۔ درسا ناں زرا ایر برت بید پانگوس، کاندیت و سنگد لیس جانشو۔ ہے جانشو
کہ آئی رحم لیس ژاکوئی زرا دور دا تک ات۔ آئی او ژنا کت و ترا کنار ہا سر کرت۔
پانگوس و کاندیت تحت گکیا سر او ترا اوداں سر کرت۔

آہانی جانا کمیں زکت اہت۔ آپاد اہت و دیم پہ لزنہا ہادگ بو تنت۔ گو شتس
نوں کہ ماشہ اے بلا ہیں تو پانا رکیم گال تہ شہ شدا ہم نہ مراں۔ دلا گو شتس مارا کمیں
زر ہم گوں۔

وتی مربان ایں ژاکوئی ے مرگا پہ دلوارگی گریواں آشہر اسر بوت انت۔
کہ زمین آہانی پادانی چیرا لرزگا لگت۔ دریاے چول آزمانا سر بوت انت۔ کنار اہا
اوشتا تگمیں گراب تو پانے آماج ات انت۔ درہک درہکا پر شخت و بہر بہر بوت انت۔

اشکر و پرانی لبو کین آس چو لوڈا دمک و درگاں مانشا زگات بان و کوئیانی دیوال ڈلگات
 انت۔ آہانی چھت جیادانی سر امانا ہگا اتنت او بنیاد تل گران اتنت۔ تباہی اے اے
 چرادر اہیں شرارا ماں پتا تگ ات۔ سی ہزار مرد و جن، چک و چو چک پیر و درہا
 ہمے خاک و ہشتانی چیر ایگو اہ بوت انت۔ او شر ویراں بوت۔ کسے نہ بیت کہ موتکے
 بیاریت۔ بے سنگد لیس و شو میں جانشو سیٹی جنان ات۔ او شہ ہمے موت، موتک و
 بردبادی اے حا کاں پروت پرپاگے درگجگات۔ سو گندورگات۔ کہ ایداں پر آئی چی
 اے ناچی اے المادر کیت۔ پانگلوس جست کرت ”بربادی اے اے تیمں درانگازی
 اے سبب چہ بوت کنت؟“ کاندیت کور کار کرت و گوشے ”ہمیش انت روز قیامت۔
 دنیائے آخری روج آخرت ہمیش انت مے دیرا اوشتا تگ۔“

بے جانشوارا کسی کمارے بر نیست۔ پر شنگم بانڈامانی ہشتاں لیٹینیت،
 مردگانی ہڈاں سرینیت۔ موتانہ تریت۔ زندے اسباباں پٹیت۔ لہتمں قرش
 درگجیت۔ ایٹاں وتی پدواسٹیت۔ کیفاں نوش کنت۔ و تا مد ہوش کنت۔ و اب روت۔
 نشبے پروشیت۔ جاہ جنت۔ پر شنگم بانڈامانی تاجوانیں خبر زور و کیس جنکے آراراضی
 کنت و یہایا ہے دنت۔ مردگ و مروکانی انبو ہے نیاماوتی کارا شرکنت۔ کہ فلسفی
 پانگلوس و ترا داشت نہ کنت۔ آرا ز نچکا کپت و چجیت و گوشیت ”منی دوست اے
 شریں کارے نہ انت۔ تو روز میں اے منیتگین لیجھاں پروشگائے اے ردریں
 و ہدے تو پہ وت درچنگ“ اے مرد کا جواب دات ”لعنت انت۔ برو غرق بو ہانگو۔
 من جانشوئیال۔ باطاویاے مرد میاں، من چارنداں چاپانے زری سفر کرتے۔ او

ہر چاریں رنداں دور بالا شے مناسبہ، تئی راست انت تئی سرگوں راستا کپتہ۔ من
ہما مردموں کہ آئی آفاقی روز مینی لیجہ در گوازینگ انت۔“ (۱)

کاندیتا پر شگمیں ڈوکانی یک دو ٹکرماں اتکہ و آئی سر پٹی انت۔ پانگوسا
گوشت ”مناکمیں شراب و کمیں تیل بیاربدے کہ من نوں مرگی اوں۔“ ”زلزلہ
نو کمین چئی نہ انت“ پانگوس جواب ترینت۔ ”پاری امریکائے شہر لیما، ہم ہے پیا
لرزت وزمین جمب آہت۔ ہے سبب انت۔ او ہے اثر انت۔ شہ لیما ہاتاں لڑنا گو
کرتے دراجمیں زیر زمینی رگے اتکہ۔ اے جاگہار پرے حال کرتہ۔“

”چو اصل بوت نہ کنت“ کاندیت پہ دلوارگی در اینت ”بلے پہ خدا نیگی،
کمیں تیل او کمیں شراب“ بلے فلاسفر آئی گوش نہ داشت و پسوے دات ”تو چون
گوشے اے بوت نہ کنت۔ من گو شمین اے ثابت انت۔“

کاندیت ٹست و بیہوش بوت۔ گڈاپا ننگوس شت و شہ نزکیں چمچیا پر آئی
ترہیے آپ آورت۔

دو ہی روچا کپاں ولیناں، آواں پہ و تا کمیں ورگ در گہت، ورگار ندیو دش
کرت و بدنا سہش آہت۔ نوں آہاں گوں اندگہ مردماں ہو ریا کار کرت۔ زندہ
مانگمیں مردماناں در کرت اور کاست۔ ہمار کا شگمیں مردماں آہاناں نان و ورگ دات۔
بلے موت و موتکے غمانی تہا اے جور اتاں کہ ہر کسی گٹا ایر روگا اتاں۔ آوتی نانا گوں
وتی ارساں تر کرت انت۔ بلے جانگوس آواناں تسلہ دات۔ ہر چئی کہ یوگی ات آ

(۱) ماں ہالینڈا پہ جاپانے زری سفر جانثواناں ہر وار صلیب اے سر او شتاریک بوت۔
لوپد لپارا شت اش کرتہ۔ باز گوشت جاپانی کہ ہالینڈا پہ بلارا اھنگ بنت آہاں چو شش کنائینتہ۔

نوں بوہ شتہ۔ آئی گوشت۔ ”ہرچی کہ بیت آپہ گہتر یا انت۔ اگن لڑہنا۔ آس گواریں
کوہے ہست انت۔ آدوہمی جاگہیا بوت نہ کنت۔ ہرچی ہمود انت۔ کہ اوداں ہست
انت۔ کہ دراہوتی جاہلر حق انت۔“

یک مندریں سیاہ چکیں مردے کہ مذہبی جاسوسی ے کرت کہ آئی کشا
اوشتوک ات۔ گپے بنا کرت او گوشتے ”پنخو در کنت کہ اے واجہ کار بند اتی گناہے سرا
ایمان نیارتہ۔ اگن اے جبر کہ ہرچی پہ گہتری بیت۔ گڈانہ گناہ مانیت اونہ سزا پست
کپیت ”مرداوتی اے جبر پہ وش روئی کرت انت اوپانگوس چر آئی وزیات پہ وش روئی
گوشت ”واجہ منا پهل کن، اگن چوش انت تو گناہ او سزا دوئیں ہم الماشر ترین
جمانی بہر اکپنگ انت۔“ سرکاری کارند ہادر ائینت ”گڈا اے واجہ آزاتیں رضائے
در اہد کنت ”سرکار منا پهل کن!“ پانگوس گوشت ”آزاتیں رضاگوں پہکیں ضرورتا
یک بوت کنت، چیا کہ اے ہم الم انت کہ ما آزات ایں۔ او آخر کار اچ سرا
گیشینتگیں رضا۔۔۔۔“ پانگوس وتی جبر تاں ہدا گوشنگ ات۔ کہ جاسوسا
وتی ارد لیاراپہ سر اشارہ کرت۔ کہ آپرائی شہ چاگلیا شراب ماں قد حاماں کنگا لہجت۔

پہ زمین جمبانی دارگا، گناہ گارانی زندگا سوچک

زمین جمبازین نئے سے بہر تباہ کر تگ ات۔ ملک نئے زانو گرو داناہاں پہ
 مٹھمیں سہ یکے بر جاہ دارگا و ملک نئے سر جمیں بربادی نئے دسمپانیاوتی گرانیں سر یکجا
 کرت انت۔ تو مہلو نکار الو تو دانی (۱) نئے مذہبی رسے پدا بنا سکھ فتوا نش دات۔ کو نمبر
 یونیورسٹی نئے مفتی فتویٰ دات۔ کہ کروے زندگیں مردمانی لبو کیس آسانی سرا،
 سوچک عبرت تکیں ندار گے دی است انت۔ او شین مستا گے، کہ چر آئی رند مردم
 گناہاں تر سنت۔ او شہر شہ اے پیہیں آفتاں رکت کہ زمین کہ گناہ گارانی پیگ و
 پہنمیں گوشکاں چونشیت او ہڑانی پراں چو ہجاریاوتی انیچکا لگاشیت آئی قرمانی
 شد وئن تاں آخرت ترہیت۔ او پدا آرا اٹھدے ازرال اوٹتے مرگی دوارنہ گرانے۔

پہ ایمان نئے عمل نئے ”عمل در آمد“ کنگا آہاں بسکیانی مردے دست کپت
 کہ آئی ہما زالبو لاگوں سور کر تگ کہ آئی آرارو دینگ۔ او دو ہڈ تگالی ہم پہ ”عمل
 گزاری“ جو انیں گرانڈ انت۔ کہ آہاں مر نغے ورگا سر سورے گوشت چگل دا تگ
 ات۔ (۲) ایشان ورنند آہاں ڈاکٹر پانگلو س وکاندیت دوینال برت۔ مٹر بند کرت انت

(۱) پر نکال زباہائیں ماہانت۔ ”ایمان نئے عمل“۔ لوہے عمل پہ آزو نگر اس آتش لہرا بہوت۔ سہ یا ہوا آہاں نہ رکیند۔
 (۲) بول اے دلا یودی ات انت۔

وسارت و تماریں جتا جتائیں کدوانی تہا ووردات انت۔ ڈاکٹر پہ گشتانکا او شاگرد پہ
گشتانکے دل کشیں گوشدارگا۔ ہفتگییا رند دووینائش در کرت۔ آہاں ساہر نیتو (۱)
پوشائینگ بوتگ ات۔ او کاگدی کلاہش سر ادینگ بوٹھت۔ کاندیت ے جاگ و
کلاہ ے سر المبوکین آس شہ سرا جملائش کنگ بوتگ ات۔ او دیہانی ہت کہ آہاں
چانکر و دمب پر نہ ات۔ بلے ڈاکٹر پانگلوس ے دیہاں چانکر و دم پر ات او آسانی لب
جملاتال سر ات انت۔ رندا اے در سانا پد و رنداش کرت او ہا میدانا بُرت۔ کہ
اوداں گناہ گاراں مردمانی مچی ے دیما سز ادینگ بیت۔ شہ ایمان ے عملا سر پادری
تر سناکیں و غطے کرت۔ سورے گوشت نہ وروکانا آسے انگرانی گر کا سینگ بوت پہ
بر جگا۔ و عطا اور رند ساز و ز سملانی رسم بنا بوت۔ پانگلوس دار ابالا کشنگ بوت۔
کاندیت تال آخر شلاخ ور گات۔ ز سمل بند بوت۔ آئی جان چٹ ات۔ اے ایمانی
عمل ے چھو ساری دود نہ بوت۔ کہ ایداں گناہ گاراں دار ابجش انت یا شلاخ بہ جن
انت۔ بلے ہے روچے چند اپد اور سناکیں زمین چندے اہت۔

کاندیت شہ ٹر سا ہنجرینگ ات۔ شہ جانے درد انیم تو سکوات خون چو
نکرات۔ او چو گہری تپے نادراہا لرزینگات۔ گوں و تا گوشتے : ”ہمیش انت ممکن
دگنیباہانی شتر ترین؟ اگن ایش شتر ترین انت تہ گندہ تریں کجام انت۔ مناوا شلاخ
جنت۔ پڑوا نمیت، منا بلغاراں ہم شلاخ جنگ ات۔ بلے منی دوستیں استاد
پانگلوس، مسترین فلسفی! ترا منی دیما دور ابالائش کش ات۔ من نزائیں تہی گناہ چہ

(۱)۔ اے زرد رتیں پوشاکے، کہ گناہگاراں سوچا ساری پر کنگ بیت۔

اٹ۔ او منشی ہمدرد انا باہتیر! مردمانی شرتیں۔ تو زرے جملہ بھجانی تھا چیا گار بوتے۔
 اے ہم ضروری اٹا او ماہاشہ تا جگ ترین کت بانک گل کند! شرر نگیں جنکانی نیا
 موکیں گوہر قیمتی! پرتو ہم ضروری ات کہ آناہار تھی لاپاچاک بدیاں!
 آئی پہ گلے پاوانک کت۔ شلاخے وار تگ اتنت۔ و غط اشنگ ات، پہل
 اش کرت و خشاتش۔ کہ پیرز الے اتک و آراٹوہینتے۔ گوشتے ”منی بیج ہمتاکن، منی
 رندا بیا۔“

پیر زال کاندیتا زیمیاں لوجیت او آدر اہ بیت

کاندیتا زے دل نہ کرت۔ بے پیر زال زے رندوبوت۔ زالا آرا کڈو کیئے تا
 بُرت۔ تاسکے ملے دات۔ کہ وتی جانا بلو جنیت۔ آپ وتا مے ہم پہ ورگادات۔ پھک و
 سلا میں نپادوتتے پہ وسپکا پیش داشتنت۔ تحتے کشا پچانی جوڑ ہے ہم ایرت۔ گوشتے ”پور
 ہوش، یوسپ“ پدادعا خیرے کُرت و گوشتے ”ترامے بانک آتو شاہر کات۔ (۱) لو
 مے پیر و مرشد وتی بگہما بہ دارنت، من باندا پدی کائین“ کاندیتا انگت حیران او
 بہمت کہ آچہ گندگانت۔ اے دراہیں ڈک و جنجال او نون اے پیریں زالے
 چشم مرہانی و سخاوت۔ پرے منتاں آئی دستے چنگ لوٹ اتنت۔ ”منی دستامہ
 چک“ پیر زالا گوشت۔ ”من باندا پدا کائیں۔ اے ملما و ترا چرپ کن۔ یور یوسپ“۔
 کاندیتا اے دراہیں بد بختی دلانہ برنگ اتنت۔ بے نانے وارن او
 وپت۔ دوہمی روچا پیر زال پر آئی ارزہہ کاریت۔ آئی پشتا چاریت۔ اونو کیس ملے وت
 (۱)۔ اے باکس جنس زکے شدہ ترا ہمیں نے انت کہ مل میڈر او سعہ۔ مردانی سدک انت کہ ہر سال عیدے روہا کرت

آئی پشٹا کوجیت۔ رندا پر آئی سہارگ و شام ہم کاریت۔ کاندیت ہر رنداں آرا
 جست کنت۔ ”تو کئے ایت؟ کئے تنی دلارا ایقدر غری داتہ؟ من تنی منتاں چو
 جیرین؟“ بے زالکو اونچ نہ گوشت۔ ایندگہ بیگا ہاکہ آہت آرا شام گون نہ یت۔ گوشتے
 ”بیگوں من۔ بے تچ نہ گوشتے“۔ آراد ستا کپت اودو فرلانگے کسا سا ملکانی و ڈگارانی
 تماروت۔ اوداں آیک و تنیا مین گمیا سربنت۔ اے گے چپ و چاگردا باغ انت و
 جو تچکا انت۔ آکسانیں دروازگا حیت۔ یکے ایثرا نوسحیت۔ زالکو کاندیتا شہ چیریں
 پدیکاں بارت و بانکئیے سہر اما چچکیم اطا قاسر کنت۔ اوزری گواپیں آبر نیشمی پوشیں
 صوفے سرانندار پنیت و درکیت۔ دروازگا بد کنت و بکیت و روت۔ کاندیت دلا
 گوشت من و ابے گندگاؤں۔ او حیا لے کرت۔ آئی تیو گین زندنا شریں و ابے بوت۔
 بے ہے و ش چاڑیں و ابے۔

دمانیارند پیر زال پدالتک، آراسر و قدیں شانی بالادیں ٹی ٹی لئی گون ات
 کہ چوہید الرزگات۔ پیر زال آراد ستا کپنگ و پے کھے شہ کچکا دشتگ ات۔ بازکار اتر پو
 شناکیں گوہر قیمتی، ہیرا و جواہر گورالت اودیسے ماں پوشنگ ات۔ پیر زال کاندیتا
 گوشت۔ ماں پوشادور کن۔ ورنادیماروت و مانپوشاپہ لرزوکین دستے دور کنت۔ ماہیں
 دیما گندیت۔ حیران و بہکے بیت کہ چوشیں ساتے آئی نصیب۔ باورے نہ کنت۔ دلا
 گوشت اے ٹی ٹی گل کندے سرے مچ انت یاں آئی جاڑیں گہار انت۔ اے بانک نہ
 آئی ممشکل ات و نہ آئی جاڑیں گہار ات۔ اے ہائی جنڈات کہ آئے گندگات۔ تونی
 روت۔ دانکے شہ دپا در کرت نہ کنت۔ آئی پاداں کپیت۔ گل کندو ترا صوفے سرا

دور دنت۔ پیر ازال آہانی سرا و شہوئین زباد در نریت۔ تہ آبود کن انت۔ تران
کنکت۔ بے نہ لوزمانا دار انت اونہ گپت پہ ردوبند انت۔ جسست و جواب پول دہرہ،
بسک و ہڑوسک۔ گریوک و کیسارت، جہرا نیلنت کہ یکے دگرار اوتی جلال
بدینت۔

دل ٹھہرے تو درد سنائیں
درد تھمے تو بات کریں

پیر زال گوشت۔ ”گریوگ و کوکاراں بل اے“۔ دراہت شت او آیاناں دو پہ دوا
اشتے۔ ”ہاں! اے توئے!“ کاندیت پہ نباوری بانکار اجست کرت۔ ”تو زندگ اے
اوتر اپد اپر تگلا گند گاؤں۔ بزاں آہاں گوں تووتی دیم سیاہ نہ کرت۔ فلا سفر پانگوس منا
گوشتگ کہ آہاں تئی لاپ ہم درتگ ات آئی اے دراہین حال پکا یاد اتنت۔“ ”ہو
آئی راست گوشتہ“ ماہر نکلیں گل کند در اینت ”گور من اے ہر دوئیں ناروائی بو تگ
انت۔ بے مردم اے پیمیں ٹپاں برے برے دربارت و زندگ بیت۔“ ”بے تئی پت
و تئی مات ہم کوشتگ بو تگ اتنت، اگن نا؟“ ”اے راست انت“ کاندیت
ہوڑسکت و گوشتے۔“ ”اوتئی برات؟“ ”منی برات ہم کوشتگ بوت“ او پہ چونی تو
منا اے جاہا آرایننت؟“ ”من ترادر اہیں جلالاں دئیں۔“ ”بانکا جہر ترینت“ بے
سار لیا تو جلالاں دے۔ کہ تئی ہماکیں معصومی بو سگ کہ تو منا گپت او آئی بدل منی
پتے لگت بوت انت تئی نشتے زیلا۔ تراشہ ڈکا گلینت اش۔ شودور ند گوں توچہ گوستہ
مناؤس۔“

کاندیت آئی حبر چو در گو شمس غلاما زرت۔ آئی وتی بے واکی نہ چارت۔
 نزوریں توار دلانیا رت۔ پشت کر زے درد و دورے نہ مارت انت زبانی لرزگ و
 دلے درہنگان آرانہ داشت۔ شہ جتائی ے رو چا بجر تان روچے مروچی کہ آئی سرا
 گوسگ آرا یک پہ یکا چونوک دانکاں بیان کرت۔ گل کندے چم ہد و حالی بوت
 انت۔ آزمانے سبزیں گبندار اچارت وزارہ کرت۔ نیکنی اناہتیز و پانگوس ے مرگاں
 آرا مو تکی کرت۔ پد لبانک وتی داستان بنا کرت۔ تہ کاندیت آئی لوز لوز گوش داشت و
 ایر برت ماں دلے گوشاں وتی عجمے پنخوسک دانتت کہ گوشے چم آرا ایر بر گانت۔

گل کندے قصہ

من وتی نر میں نپاداں واب اتوں۔ آزمانے دلا پاداہت۔ کہ شو میں
 بلغاراں دیم بدنت۔ ماں تندغ تھیں تنغ دانکے بو لکی نماہ داریں ماڑیا۔ ایٹال منی
 پت و منی برات ہلار کرت انت۔ او منی ماتش ہجل ہجل کرت۔ من اے خوناکین
 رستری ناہو دگی سحت نہ کرت ویہوش بو توں۔ بلا ہیں شش فش دراجیں بلغاریا منا
 پہ بے سدی کہ دیست۔ آئی منی سر او ترا جو کینت۔ منی جنیں ز گئیے یورینگادستے
 دور دات۔ نہ من سڈ کرت۔ فریات کرت۔ و ترا چیلینت۔ آراگٹ پھت۔ چانکر
 پھت۔ من ناہاریں بلغارے چم در کنگ لوٹ اتاں۔ من سئی نہ اتوں۔ کہ منی پت
 نے لوگے تماہرچی کہ بو گانت۔ آکھنیں رسے انت۔ اے ناہار امنا چپیں کشاکارچے
 جت۔ کہ آئی نشان لکھت ہست انت۔۔۔ ”افسوز! من ایشر ادیت کنیں“ تاہلدیں
 کاندیت پہ ارمانے گوشت۔ ”ہو تو ایشر اگندے“ گل کند گوشت۔ ”بے قصہادیم
 برین۔“ ”ہو دیمارو“ کاندیت درائینت۔

آئی قصے اوتا ک کش ات او آر ادیما چوش گوپتے: ”بلغار کپٹن ءے تما آہت۔ آئی دیست کہ من خون و چوکروں سپاہیار ابو ڈیانہ وارت۔ آئی شیمگا اصل دگوش نہ بوت آمنار و سینگات کپٹن زہر ابوت کہ اے ناہارا آئی عزت نہ کرت۔ تو آ منی سربرا جو کم ات کہ آرا سٹتے۔ آئی منی پارا سلم و پٹی کناینت۔ او منا جنگی ہدی ءے کرت ووتی کوٹھیابرت۔ من آئی بچشت انت پر آئی نان و نارشت کرت۔ آئی منادوست کرت۔ من ایشی منین۔ او چریشی ہم انکاری نہ اوں کہ وش ہدی ورنہ ہے ات۔ رنگے سرو اسپت ات او جانے نرم و پر گوشت ات۔ بے گپ و حبر اچو بہوشا ات فلسفی پانگوس کہ آرا سبق نہ داتگ ات۔ سے چار ماہارند زرے ٹٹ اتاں دے شہ منا ہم ہدیوت۔ منا پہ یہود یا بہا کرتے۔ کہ نامے ڈون عیسا خرات۔ آئی ہالینڈو پر نگا لا سوداگری کرت۔ او جنین چو گنو کا دوست داشتنت۔ اے یہودی ہمن گنو ک ات او گوں من لچھکت۔ بے تنے و ہدی مناوتی ءے کرت نہ کرنگ ات۔ من آئی دیم شہ بلغار سپاہیا گہتر داشتگ ات۔ عزت داریں مرد میار ایک رنداں پہ زور و چو و اب پر ما یگ بوت کنت۔ بے آئی ورنند گورائی دو بر چوش نہ بیت۔ کہ آئی پاکیزگی محکم تربیت۔ یہودی منا پہ رما کنگا اے لوگے تما آورتہ کہ تو ءے کندگا اے۔ چدوسری من گوشگ ات کہ شہ مے تاتع تھمن تفع حانکے جاگما شرتیں نیست بے من ردا توں۔ نون من زانیں۔

مفتی اعظمائیکے روپے منا مرنین عبادت جاہا دیست۔ جمے سک دات و منا چار اتے پہ ہدوک۔ او پکن نفرے دیم دات و گوشتے کہ گوں تو منا بازیں خفیہ ایس

گپ و تران کنگی انت۔ منا آئی مھلا بر تش۔ من آراوتی حسب ونجے حال دانت آئی
 منارا گوشت کہ اے پر تئی پیس پڈی ایس خانوادہ ہیا مز نہیں عیجے کہ تو اسرا ئیلی سود
 گرا راگوں بہ بے۔ آئی ڈون عیساخرامردم بر کرت و گوشتے کہ آمنایلہ بدنت پہ
 مز نہیں مھنیا۔ ڈون عیساخر کہ آدر بارے بھارات و با اثریں مردے ات۔ آئی گپ نہ
 زرت۔ مفتی آراو تودانی ئے پاترپ دات۔ آخر بز گیس یہودی ترست و گور آئی
 سودائے کرتے۔ کہ آئی روا اے جاگہ او من ہر دوہے دوئیں واجکارانی ہوریں مال
 باں یہودی دو شے، چار شے او سباط ئے روچاں کیت۔ او مھنچے ایندگہ روچ مفتی ئے
 بنت۔ اے معاہدہ شش ماہ انت کہ روگانہ۔ بے بہہ جھیرہ نہ بوت۔ ایسی فیصلہ تنے
 و ہدی نہ بوت کہ شے و یک شے ئے میانے شپ کہنیں قانودیک انت یا نو کیس ئے من
 تئی و ہدی ہر دوکاں دست نہ دات۔ او منی خیالا ہر دوک گوں من مہر کنگانت۔

”زمین جمب ئے ترسناکی ئے تاچینگ او منی یہودیارا ترسینگ دوئیں پہ
 مفتی اعظما گرانیں حمر بنت۔ آئی فیصلہ کرت کہ یک او تودانی پد ایک وارے دارگ
 بہ بیت۔ آمناعت ہشت او اے شادہانی تھالوٹا نینت۔ مناشریں جاہیا مندار ہینش۔
 ملی و بانکانش دعا و کوش ئے (سوچک ئے) نیاما آپ و تاش کرت۔ پہ راستی من
 دوئیں یہودی اور استیں ہسکایاں کہ دہمن کہ زندگا آسے تھاسوچگانہ سک پرد
 بوتوں او ترستوں۔ او درہگا لگت اتوں۔ بے منی چھماں باور نہ کرت۔ کہ من
 مردے دیت آسانیر یھو پو شوک انت کا گدی کلاہے آئی سرانت۔ آدم پانگوس
 ئے چہرگا جنت۔ من و تئی جم لگھت۔ شریا چارات۔ آراویستوں کہ پاہوان گٹ گیر

بوت۔ من تست اولں پدا کہ من سد کرت۔ ترا جاندار ادیت۔ کہ دراہیں ہچ اش
 کشیگ اتنت۔ من شہ تر سادر ہگا لگت اتوں۔ منی جانے ہند ہند اسو چک ہنا کرت۔
 درد و دوراں منا بے حال کرت۔ نا میتی ءے تہا ریا مان شانت۔ بے منی چم تی جانا
 سک ات انت۔ منا ترا پہ راستی گوشین کہ تی رنگ شہ بلغاری کپٹن ءے رنگا سر و
 اسپت ترا ات او تی گوشت و خون چر آئی سلامت ترا۔ بے تی ناگیگیں حالتا منی
 دراہیں جوڑہ چیر ترینتت او منی جند اش ایر برت۔ من کو کار کنگ لوٹ ات۔ او
 گوشگ لوٹ ات کہ ناہاراں بدارے وتی شلاخان، بس کن ات لٹانی اے گوارشا۔ بے
 منی زبان گنگ ات یا منی حبر در نیاہت۔ آیاں وتی دے تبا ترا لٹ دات و یک
 بر اشت انت۔ گڈا من وتی دلا گوشت۔ کہ منی دو ستیں کاندیت او دانائیں پانگوس
 ایدان لڑنا چہ لوٹ انت۔ یک پہ صد شلاخے ور گا و در ہی پہ پاہوے روگا۔ اوہا مفتی
 ءے حکما کہ من آئی دو ستیں کاڑوں۔ ؟ اگن چوش انت تہ پانگوس منا ہد امتہ او گوں
 من ظلمے کہ۔ کہ مارا سبق ءے داتہ کہ ہرچی کہ بیت آپہ گہتری انت۔ من پہ وت نہ
 اتوں۔ زانتوں کہ مر نکمراں کہ زند گوں۔ تستوں و بودوں کرت۔ منی سرے ماژگ
 چر گات۔ من چہ قدر کشت و شمار دیسگ ات۔ منی عار یفیس پت، منی مکہیں مات
 لوہو یس بردات ناہارین بلغاراں منی دیماز حمانی زہاں دات انت و ٹکر ٹکر کرت انت۔
 لو آنا روا میں بلغار سپاہی کہ منا وتی پلیستی ءے ہر جانے دات۔ او کار چے آپ کہ
 دراہ منی دلا کارچ انت منی مولدی، منی بانی گری او منی بلغار کپٹن، کجام کھنیں پٹا
 کدیٹاں لو کجام ہازگیں پٹا مل کناں۔ پلیٹیں ڈون عیساخر، زورا کیں مفتی، ایٹاں چون

کنان۔ ڈاکٹر پانگلو سئے پاہو اچوں بھنداں، او خدا پہ من بزرگ کن ئے دغا یا چوں
 گوشداراں کہ ہے وہداں ترا شلاخ آں ماں بستگ اش او آیاتاں چو کننا۔ کہ من ترا
 پردگے پشٹا چکے دات او آتئی دیدے گڈی دمان ات۔ من خدائی منت گپت کہ آئی
 ترالے قدر ڈک و جنجالاں رند پدا پمن دیم دات۔ من وتی پیر زالارا حکم دات۔ کہ
 ترالساڑیت۔ او زوت نیا بیاریت۔ آئی منی حکم شریا پیلہ کتہ۔ من تئی دیدے وشینانی
 کیف دوار چشنگ انت۔ تئی وشیں توار اپدا اشکگاؤں۔ او گوں تو پدا ہم مجلس اول،
 چونیں نیرانیں وشیں ساہت انت۔ کہ دوبر پما آہنگ انت۔ من زانیں توسک
 شد یگے، منا او شد گپتہ۔۔۔ شام تیار انت دستا جھلا کن!“۔

آہاں نان وارت۔ پداشت و صوفمانی سراوتی وتی جا گمانشت انت۔ کہ واژہ
 ڈون عیساخر پترت۔ آکو گے دوئیں واجھاں شہ یکے انت۔ مروچی سبا طے روچ
 انت۔ آوتی حقانی نوشجانی ونازر کیس مہرانی درازگا گاہتہ۔

گل کند، کاندیت، مفتی و یہودی کے قصہ

یہودیانی بابل کے بندے گری کے روچاں بجر تاروچے مروچی ہے عیساخر
عبرانیانی تھا زہر اور ترین مردے سنت کہ اسرا سیلاں دیستہ ”اے کئے انت؟“ مرد
زہر گپت۔ ”گیلیلی کے منڈ! آرنڈیس مفتی بس نہ سنت۔ اے بد معاش ہم گوں من
شریدار بہ بیت۔“ ”وتی جہیائے در کرت او کاندیت کے سر اورے کرت نہ زانتے
کہ آئی دژ من ہم سلاہ داریت۔ یہودیارا اے خنجر ہر وہداں لائکا انت۔ بے مئے
خانوادہین ویستپالیار اپیر زال گوں گداں جوانیس شیرازی کڑے ہم داتگ ات۔ آئی
وتی زحم کشت۔ او جہودار ایک زد کرت۔ آچو پونا لیٹ گپت و ماہ رنگیس گل کندے
پادانی دیما شکون بوت۔ بانکا فریاتے جت ”پاکیں جنیس زہگ، مدت! ماواگار بوت۔
مئے چہ بیت؟ منی کو ٹھی کے تھا مردے کو شگ بوت۔ اگن پولیس آہت۔ مادراہ
شنگاں۔“ ”اگن پانگوس آہاں پاہومہ داتیں۔“ کاندیت گوشت ”آئی اے گرانیں

ساہتا مارا جوانیں سوچے داتگ ات۔ نون آنہ انت۔ باریں پیر زالا جست کنیں چ
 گو شیت۔ آشریں کانڈیلیں زالے ات۔ دنیائے دیستگ ات۔ آہاں ہے گردنہا
 اتنت۔ کہ دگہ کسانیں دروازگے چچ بوت۔ نیم شپاراسا ہتے گوسگ ات۔ او بچے
 شروع بوتگ ات۔ اے روج مزنیں مفتی ئے روج ات۔ آتما پتریت۔ کاندیا
 گندیت۔ ہا مرد مارا کہ آئی شلاخ جنائینگ، ہائی دستازحے ترپگا انت۔ مردے
 مرتہ۔ شکون دیمائی کپتہ۔ گل کند ملورانت و پیر زال سرو سو جاننت۔ ہے دمان ات۔
 کہ کاندیت ئے اروا حا آئی رثرنار اسوج دات۔ اگن اے پاکین مردا یکیارا اتوار
 پر جت۔ بزاں من ہا دمانا لمبو کین آسانی باہوٹ ہیں او گو نمن ماہر نگلیں گل کند ہم
 گوں بیت۔ ایسی مناچوں پہ بے رحمی شلاخ جنائینگ۔ اے منی دژ من انت۔ من
 چونہ ہم یکے کشتہ۔ پہ دوہمی ئے کوشگا مناچہ بیت۔ آئی حبر راست ات پر آئی منا۔
 مفتی نزاننت کہ چہ بوتہ۔ آہبجہ اوشتاگ۔ کاندیت آرا موہ نہ دات کہ آجر اسر پدہ
 بیت۔ آئی یکدم کیمیں زحم کار بست۔ آرا ہم کوشت۔ مرتگیں جہودے پھنادلہگل
 دات۔ ”شلباش! دوہمی لاشہ انت۔“ گل کند گوشٹ ”نوں پہ ماکس رحم نہ کنت۔ ما
 شہ راجا تاراج بوتال۔ تراچہ بوت۔ تو واخانودا ہیں ڈکیاودی بوتگے او گوں خانوادہاں
 ریحے۔ جہودے کوشتے۔ اودمانیا رند چشمیں مزنیں مذہبی سرے وارتے۔ ”منی
 دردا نگلیں بانک“ کاندیت جواب دات۔ ”ترا کہ مہرانی سوچ زورنت تو حدے
 آسے تما سوچے۔ او اے مفتی کہ ترا مفا شلاخان دنت۔ تو گذاوت ووتی عمل ہے۔“
 - ۱۱۱ گوشت ”طیلے تما سے اندلسی اسپ بستگ انت۔ آہانی زین ولگام

ہمودا ایرانت۔ بہادر میں کاندیت تو بروایشان سنج کن۔ بانگے گورا پر نگالی طلا ہے
 بازینت زرے ہم است، ہیرہ و مہرگ ہم کم نہ ینت۔ مارا ہے دماناے جاہ یلہ دیگ
 لویت۔ من شریا سوار یوت نہ کنیں۔ یک گلیکا زینے سرانندیں۔ بے زوزو
 درہیلیاں ویم پہ کاویزل۔ اودے موسم شہ ہر جاہ وش ترانت۔ او شے سار تیا سفر سک
 وش انت۔ "کاندیت ہما دمانا پورا نا سنج کرت۔ گل کند، پیر زال او آتاں سی میلا یک
 کشاوراں تا چیناشت انت۔ پاکیں، اتانی گلا کہ ماڑی چارت۔ آوہداں ہر سے ایس
 یور سوار سک دور در آہنگ اتاں۔ آہاں وتی مز نیں مفتی نما داریں چرچے تے تھا پہ
 شرب قبر کرت۔ بے عیسا خرش کٹریے تما دور دات۔
 کاندیت۔ گل کند و پیر زال آوا سیناے کسا نکلیں شہر اسر یوتگ ات انت۔
 کہ اے شہر سیر موریناے کوہانی نیاما انت۔ آمسافر خانما نشگ و گپائینت۔

کاندیت۔ گل کند او پیر زالے کا دیزاپہ عذابے رسگ و ماں آپی گر لباد میاروگ

”منی سر وزر و ہیرہ کئے زرتاں؟“ گل کند گریوانا جست کرت ”نون ماپہ
چہ زندگ بان؟ ماچوں کنان؟ پما کجام مفتی او کجام جہود کیت او مارادگہ زر و دولت
دنت؟“۔ ”افسوز!“ پیر زال لا گوشت ”من زانیں اے دراہ ہما فرا نسکن پادریا بڑنگ
انت۔ کہ آئی بادا جوزے ہما مسافر خانہ واشنگ کہ ماہم زی ہمودا داشت۔ خدا کن
من مفتا کسار ابد نام بجنیں۔ بے آدورنداں مئے کمرہے تہا اتک او شتا و ساری در
آہت وشت۔“ کاندیت ہم افسوز کرت و گوشتے ”شریں چچی دراہیں مردمانی تہا یک
پیہست انت۔ باید ہمیش ات کہ اے فرا نسکی پادری پر ماہم چیزیکے بشتیں۔ تاکہ ما
وتی مسافری بجنیں۔ تی گورانون ہچی نیست۔ منی ماہ رنگیں گل کند۔“ منی گورا
دانکے ہم نیست“ آئی گوشت ”نوں گڈا ماچوں بچتاں؟“ کاندیت سوال کرت۔
”بیائے یک اچے بہا کنان“۔ پیر زال اسوج دات۔ ”من ملی ملی اے پشاندیں چونا ہم

من یک گلکے سر اشکوں۔ اوماکادیز اسربان۔“

ہے مسافر خانے تہا کہ مذہبی نیکیں مرد یا ہم دہشک ات۔ آئی اسپاراپہ
 شریں قیعیازرت۔ کاندیت، گل کند، او پیر تہال کوسنیا۔ چلاس اولیبر یکسا شہ گوزانا
 کادیزا سر بوتنت۔ اوداں آپی گر لبانی بیڑ ہے تیار بوگات۔ فوجی سپاہی ہم یکجا کنگ بوگا
 اتنت۔ کہ فوجے تیار کنگ بہ بیت۔ تاکہ پیرا گوائے ژاسوئی پادریانا راستیں راہا
 آرگ بہ بیت کہ آہاں اوداں سا کر اغٹوئے شہرے نزیکے یک قبیلہ ہیار اسپین و
 پرنگا۔ بادشاہانی خلافا یا غی کرنگ ات۔ کاندیت بلخارے فوجا بوگ۔ آئی اے
 نوکیں فوجے جرنیلے دیما بلخاری فوجے ڈرلے جو انیا پیش داشت کہ جرنیل
 چر آئی شان، رفتار، ہنر، فخر و تیز یا پنخوش بوت کہ آئی آرافوجے پیادگیں کمپنیے
 کمان دات۔ کاندیت نون فوجے کپٹن ات۔ جہازا گوں بانک گل کند، پیر زالا سوار
 ات۔ آئی دوارولی ات۔ دو اند لسی اے ہم گوں ات۔ کہ آپرنگالے مز نیں مفتی
 ئے بوگ ات۔

دراہین راہا۔ آہاں بزگیں پانگلوںسے فلسفے سراحت و ہل کرت۔ ”ما
 نوکیں دنیا یار و گاؤں“ کاندیت گوشت۔ ”بلاشک اودان ہرچی جوان و شرانت۔ بلے
 مردم اے حہرا ہم بزانت کہ مئے ملکانی تہا اخلاقی و جسمانی جاور شر نہ انت۔ اگن ما
 آرڈو باراں مئے ردی نہ انت۔“ ”تو مناسک دوستے۔ من پر تو گنوک اوں۔
 منی دل پہ تئی مہران زریت۔“ ”گل کند گوشت“ ”بلے منی ارواح انگتہ شہ ترسا
 لرزگانت۔ من چے نہ دہستہ اوچے چے منی سرانگوستہ۔“ ”دراہ شہنت“

کاندیت درائنت۔ ”بجھد نوکیں دنیائے اے زرشہ مئے یورپے زراں شر ترانت۔
 اے تو ار نہ کنت۔ لو ایسی چول چوسک جمل و برزنہ بنت۔ گوات ہم پہ کہیے کسیت پہ
 راستی ہے نوکیں دنیا انت۔ کہ جہان ئے شر ترس دنیا یاں شہ یکے انت۔“ خدا
 مئے دے ارماناں پورا کنتا ”گل کند گوشت۔“ بے من وتی جمانا پنچو غمگین و ملور
 یونگوں۔ کہ منی دلا و ترا شہ ہر ایٹا شہتہ۔“ پیر زالے دپ دارگ نہ بوت۔ آئی
 گوشت ”شما مفا ڈوبارے وزنگ جنے۔ افسوز، شگر کنے کہ شما منی بیس شوی و
 بدبختی نہ دیتہ۔“ گل کندارا ہندگ آہت۔ پر آئی خیالا اے بزگیں زال
 راست نہ گوشگانے۔ چر آئی ناوش تردگہ کئے بوت کنت۔ بانکا آرا گوشت ”منی
 شریں ملی ملی کو! اگن دو بلخاراتی عزت لنتہ۔ اگن تئی لاپارادو کار چاچاک داتہ۔ اگن
 تئی دو لوغش دور داتہ۔ اگن تئی دو پس او دو ماس اش تئی دیما ہلار کرتہ او تئی دیما تئی دو
 دوست اش شلاخ جتہ۔ گڈا تئی دردو ناوشی مستر و گیشتر انت۔ من زانیں تو چون شما
 دیماے۔ ایٹرا ہم دل گوش کن کہ من نولبے ئے لوگا پیدا یونگوں کہ آئی ہفتاد و
 دو پنتے حسب و نسب مال دپترال انت۔ من مولدی کرتہ و نان محتہ و نارشت
 گراستہ“ ”بانک جان!“ پیر زالا جواب دات ”تو نہ زانے من کئے اوں او کجا پیدا
 یونگوں۔ من اگن ترا وتی پشتانی حسب بد نہیں گڈا تو گوں من چو تران نہ کئے چو کہ تو
 کنگائے۔ او پداوتی گپاں زورے“ اے جبرال گل کند او کاندیت ئے دلار اسرہ ینت
 آہاں پیر زالا را گوشت بجوش توجہ گوشے۔ پیر زالا وتی قصہ چوش آورت۔

پیرزالی قصہ

”منی چم ہیج بر چودر نگڑیگ سنت۔ او ٹیلگ اش چو سر نہ بو ٹگ سنت۔ نہ منی سر چو نہ چنڈتہ۔ منی پوز ہم چولو نجان نہ بو تہ کہ منی زونکا ڈک بو ارت۔ چدو سر من باقی ئے ہم نہ بو ٹگوں۔ من پوپ ار بن ایکس پالشرینائے شہزادی کیں جنگ اول۔ تاں چارده سالہ من ہنچک ٹھلیئے تمار سنگ اول۔ کہ شے دراہیں جر من نوبانی ماڑی پر آئی قبیلہ ہم کسان اتنت۔ منی ایک جوڑ ہے وزلہ ویستپالیہ ئے نیم پہ بہا گپت۔ من رسگوں رنگ نور حسن وزیائی، شان و شہم۔ رُژن وزانت ئے وش باہندیں چاگردا۔ من مہرائی نوک بریس ولباں گندگاتوں۔ من گور و گوداں کر ٹگ ات۔ او منی گور! اسپت، ہر وہر گوشت۔ چو ونس دی میڈیسی ئے گور اں ازم گرا ترا شگ اتنت۔ او منی چم، منی بیتاج، منی سیاہیں برد آنگ۔ منی چمانی تہا شاعر اں گوشت کہ روکیں اشکرانی روژنائی پنخور مشناکیں کہ استالانی روژنائی آئی دیداداشت

نہ کن انت و نیم تہارہنت۔ اے باقی کہ منی پوشاک اش گور ادنت و در کرنت۔ آہاں
 کہ مناچارا ت شہ منی بد نے دل کشیں جہل و بر زیاد قدرتے دستے کشیمگیں لیکانی دلا
 ویزیاں دم پہ وت بوتال۔ او مردیناں تمنا کرت کہ آہاں اے جنینانی جاہ بہ گپتیں۔
 ”منی ساگ گوں مساکرار اے شاہیں شہزاد گابو تگ ات۔ چوشیں شریں
 شہزادگ! منی پیاشر رنگ و زیبات۔ کہ آراشہ وشی ووش رنگی اے شہر شتگین
 آرتا خدایا تاہینگ ات۔ من پر آئی مہراں چوں گنوگا اتوں۔ اولی مہر عمر اپنویت۔
 من آرا چوہتا پر ستش کرت او حب و واہگانی منگیراں رنگ و نورے جہانے
 سمبرینگ ات۔ عاروسے جن تیار ات۔ پہ مہمانان ہنچیں مز نہیں دعوتے تیار ات۔ کہ
 آہانی ورگانی قسم حسب انیاہنت۔ چدوساری چشمیں مز نہیں عاروس۔ اے پیہم شان و
 شادہ کسانہ دیستگ ات۔ ہر جاوہر کجا۔ ناچ، صوت، زسمل، ڈرامہ اے دیوان و مجلس
 اتنت۔ اسپ تاچی، مل گری و ہر پیہم بیچ بوگا اتنت۔ دراہین اٹلی اے شاعر اں منی
 زیبائی و شہر رنگی اے صوت پر بستگ اتنت۔ منی وشیانی منگیرے نوبت آگی انت کہ
 یک کہنن زمانگے بانکیں زالے کہ آئی منی دشتار اگوں بو تگ ات۔ آراوتی لوگا مہمانی
 اے کرت۔ ورگانی تہاز ہرے دات او منی مہریر ان بوت۔ او مادراہ ویران بوتال۔
 منی مات نامرادی وناہتی اے چاگرداشہ در روگ لوٹ ات۔ آرا گنیٹائے گورا
 شریں و آبادیں جاگیرے ہست ات۔ ماوتی بو جیگا سوار بوتال۔ ایشر اینٹ پیڑے
 قربانجا ہے نقرئی نشاں پر ات۔ مئے جمازے سرازری ڈنگیا ارش کرت۔ او مئے
 سپاہیاں مئے دسپانی وتی بیا کرت۔ ہنچو کہ ہر پوپے سپاہی کن انت وتی سلاہش دور

دانت۔ ڈنگانی دیما سجدہا کپنتت و ڈنگانا عرض اش کرت۔ کہ آہاں بہ بخش انت۔ تاکہ آمر اکوئے ہمدن ئے آہاں و ضو بکن انت او وئی گنہاں بشود انت۔

”ڈنگاں آوانی پیچ کشت انت۔ او آہاں جو شاد و الوچ کرت۔ آہاں امارا

درستاناں ہے پیالوچ کرت۔ منی ماتارا۔ مئے ملی ملی ایس بانکاناں او منی جندارا۔ اے واجہ کاران ہر کس و ناکس ئے پیچ پچو پہ کمارے در کرت انت۔ کہ مردم حیران بوت۔ بے مناد کہ یک کارے عجب معلوم بوت۔ کہ آواں وئی لنگک پنچن جاگہاں سی دانت۔ کہ پیچ جنیں عام حالتاں اوداں سوچنے ہم ماں کنگانلیت۔ منا اے رسم ناوڑ دراکرت۔ بے دانکہ مردم وئی ملک و ڈیہاں درانہ شتہ آراباز رسم معلوم نہ بنت۔ پدا مناسا کپت کہ آہاں اے جاہ پٹ ات انت۔ کہ ایداں باریں مہرگے یا ہیرائے کیا چیرت نہ دانت۔ اے کہنیں دستورے کہ مہذبین قوماں پہ وئی زری دوداں منظور کتہ۔ مالٹائے مذہبی بادشاہ ایٹرا گوں ترک مردوزالبولاں ہم رواز انت۔ ہر دینکہ اگر جاہ بنت۔ آشہ ہے رسمی پٹ و پولا گوازیگ بنت۔ اے میاں استمانی قانودے منیتگیں راہ ہمدے کہ کس ایٹرا نہ ڈوباریت

”پہ ورنائین بانکیں شہزادینیا ماکولہرگ، پہ مولیدی برگ اودستے ڈنگ و

دزاں برگ چونیں ناگیگیں و ناوشیں حبرے بوت کنت۔ مارگ بیت۔ بیان کنگ نہ بیت۔ آئی مات گون انت بے مولیدے آہانی ایند کہ خانوادہین دزرمان ہم مولیدنت۔ منی مات ہما پیا شہر رنگ و زیبات۔ مئے دربارے دراپن بانک او مئے باقی دراہ شہ افریقی جنیاں چہ قدر شر و زیبا انت۔ شاموت زانے۔ او من چودپے بھاپا

اتوں۔ زیبائی جندا توں۔ کھی لڑگ منی روا جانی ندریگ ات۔ منی ہر جنز گا بوچے
 عرشہ روک بوت و ہر کسا کہ دیست آئی دلا عرش کرت۔ دپائے آپ دات۔ کدیت
 کہ ایسی جنیں زہگی ئے پھل ایس کرومے دپا من بیچ پلین ایس۔ ہما پھل کہ پراچوٹ
 برو تیں، بر نکلیں شنزادگیں ورنائے ودارا سر پتنگ ات۔ بے تاں کد؟ اے
 کروگیں پھل ئے بیچ جنیں دپارا زری گرابے کپتانا پروشت و آئی پتانی رنگارا منی
 جنیں زہگی ئے پاک واپتیں چادرے سراچوں گوں وتی ناہاریں ناروائیں غرونا کین
 ہو ساں درنزینت۔ کہ آہانی رنگ تاں روچے مروچی منی دل ئے چادر اچو پونگا بڑن
 انت۔ کہ اے سہر و مین زنگیا وتی اے سیاہیں کارارا پمن منت و مڑا ہے زانت۔ او
 گوشتے پر تو شرپے کہ من ایر گرو مگاروت بیچ پھلینت۔ منا او منی مات شنزادی
 ہیلسترینا ہر دوکانا اے دراہ سنگ کپت انت۔ تانکہ مامرا کو اسر بو تاں

”مراکش وت خوناکین توپانے ئے تما او ژنا گایت۔ شاہ اسماعیل ئے پنجاہ
 حجات انت۔ ہر یکے ءوتی پارٹی ئے ات۔ وتی فوجے ات۔ او ملکا پہ راست و حتی پنجاہ
 خانہ جنگی بوگات، سیاہیں شیدی گوسیاہیں شیدیاں جنگات۔ سیاہن شیدی گوں
 مراکشی گندیم رنگا۔ او گندیم رنگ گوں آروپائی او افریقی نیم رنگا مڑا یا ات۔ بزاں
 رنگ، نسل، نسب، حسب دراہ وتی وتی شکلیں جنگانی حونا کیں پڑاں وتی سر مچاری
 ئے زور اں پیش دارگات انت۔ مملکت مراکش بزاں بے آسریں خونریزی ئے
 چنگلاں خون و خون چو کرات۔ او آراسا توک کس نیست ات۔

”ماپھو کہ شہ بو جیکا ایر کپت و پادؤ غار ادا انت زری ڈنگے دژ منانی پارٹی ئے

آہت۔ پے پلیمیں مالانی پلگا۔ آڈڑ او اے دُڑاں شاہ۔ ہیر او جو اہرانی پلگا پدما مٹھیں
 گوہر قیمتی ایتنت کہ آئی گورا پشت کپنگ اتنت۔ من چشمن کش و چیلے مڑائی نہ
 دیتے۔ اے پیمیں یورپے حد و حدوداں پھر کسانہ دیتے۔ گور سچانی نسلانی خون الاد
 وا لہزنہ کنت۔ آپہ جنینا چو گنوک و گار نہ انت چوش کہ افریقے مردم انت۔ شے یورپی
 مردمانی رگاں پھو در کنت کہ خونے بد لا شیر سچکا انت او ماؤنٹ اطلاق و آئی کہ گورے
 مردمانی رگاں گو کرتے تیزاب انت یا نکہ آپ کر تگیں آسے انت کہ لہز کنگا انت۔ آ
 گوں یک دو ہیا چو شیر و مزار، پلنگ و اژدہائے پیا جنگ کر تنت۔ یک مرد یا منی ماتے
 راستیں دست قابو کر تگ ات۔ مئے بوجیے کپتانے نا بنا آئی چہیں دست کپنگ ات و
 وتی ہنگا ہر جگاتے۔ مرا کشی دگہ سپاہیا آئی یکے پادے او دگہ ڈنگیا دگہ پادے کپتہ و
 ہر جگایت انت۔ دمانیا رند دراہین جنین چار چار مرد نیانی ہرج و مہرجے زدگ
 ات انت۔ منی کپتانا منا وتی پشتا ڈکینگ ات۔ دستائے کاٹارے ات۔ ہر کسا پر آئی
 دیم کرت۔ وتی جندے گوازینت آخر ا۔ من دیت مئے دراہیں زالبول، گوں منی
 ماتا پھر گھرا دو اودا اشانک و تالان انت۔ آہاں ہے سرو نیں دیہاں درتہ، چاک داتہ،
 نردوسیل کرتہ۔ جہازے کپٹن، مئے ہمراہ، آہانی ہندی کنوک، سپاہی، جانشو، سیاہ، سیاہ
 چک، اسپرے کوچک، سمر و اسپیت، دو رگ و دو پوست او منی کپتاں بزاں دراہیں
 لشکر و فوج یک دگرا کوٹ ست۔ کوشت، دور داتنت۔ من مر تگیں لاشہ و مرگی
 این لاشانی چمچے سہرا ہم مرگے ہناتاں اتوں۔ اے ہنے یکیں جاگے قصہ انت کہ
 من آورت نہ صد میلے علاقہ ماچہ گیشتر۔ اے ڈولیں مڑائی و جنگ ہر جا

و ہر کجا بوجا اتنت۔ اے دراہین جنگانی تہا ایش وتی پنچم نمازاں یکے
تفانہ کن انت پنخو کہ آہانی پیغمبر محمد ﷺ آواناں حکم داتہ۔ (۱)

”من پہ مزنین مصیبتے، و تراشہ اے خون، ہوڈو لاشہانی ہمارے چیراں
کرت۔ اونارنجے درچکے چیراں کرت۔ کہ جوئے کرا تچکات۔ من شہ ترس
ہمارزگاتوں، ژند اتوں دموں برتگ وناایتی تہا ریا منی دیماں شانت و دہما
کہتوں۔ من زانیں من و اب کہتوں۔ تستوں یا بے سد بوتوں۔ من مرگ و زندے
سمرال نیز و نا توانی تہا گرانے چیرا بڈگاتوں۔ کہ منا محسوس بوت کہ منہا
تہا گانت او منی سرا سر گانت۔ من وتی چم پچ کر تننت دیستوں کہ اسپت کو چکلیں
و وش شکلیں مردے وتی دنناں دُر شگانت او شہ آئی دپا اے حبر در آہگانت
مردمی ہیدگند اچونیں عذابے!،

(۱)۔ میں لڑائی میں آکر کیا وقت نماز
قبلہ رو ہو کہ زمین میں ہوئی قوم نماز

پیر زالے بد مختیانی بیان جاری انت

”چونیس و شیس توارے۔ من وتی زبانا ہمشکگاؤں۔ من حیران بو توں۔ کہ اے مردشہ کجا؟ بے آئی اے در کر تگیں دوئین دانک ہم کم نہ اتنت پمینی حیراں کنگا۔ من آرا گو شنگوں۔ کہ چر آئی زنگ و زارہاں جمانا مستریں ڈک و جنجال دگہ باز انت۔ من آرا وتی سرا گو سگیں عدلبانی حال کردے لوزانی تہادات و پدا تستوں۔ آئی منازیکا لو گیا برت۔ منا تختے سرا واپنت۔ منانا نے وارینت۔ منی خدمتے کرت۔ منا تسلایے دات۔ منا گلایے۔ او گوشتے تی ہمیں زیبائیں جنیں من چدو ساری نہ دیستے۔ او من چدو ساری پہ وتی آباد دا تگیں گوہرا ہم چو افسوزی نہ بو تگوں۔ من زانیں آرا کس منادو واد دات نہ کنت۔ آئی منا حال دات کہ آئی پلزا پیدا بو تگ ات۔ کہ اوداں ہر سال دو سے ہزار مردیں چکاناں گوند گوج کن انت۔ باز مرانت۔ اومازے توار پنچوش بہ بیت۔ کہ شہ جنین آدمانی توار ابارگ تر و نازک تر انت۔ انگتہ شہ میشان باز صوبہانی حاکم ہنت۔ آیاں منا ہم آپریشن کرت کہ آکا میاب بوت۔ من ہیلستریناے بانگیں شنرا دیئے چپیلئے موسیقار اوں۔“ منی مات

ئے؟“ من پہ حمزانی جست کرت۔ ”تئی ماتے؟“ آحیر ان بوت و گریو کا تخت۔
 ”چہ گوشے؟ تو ہا کسا نکلیں شنزادی اے۔ کہ من ترا تاں شش سالوت
 رود نیگ ات۔ ہا و ہدی ہر کسا گوشت کہ کسانیں شنزادی زیبا نیاتوتی مٹوت بیت۔
 او مروچی کہ ترا گندیں من زانین کہ تو ہا گو ہر قیمتی اے۔“ ”ہو اے من اول۔ او
 منی مات چار صد گز آدم چار لکر انت و لا شہانی چیرا دفن انت۔“

”ہرچی منی سرا گوسگ ات۔ من آراد راہ حال دانت۔ آنی مناوتی مہیانی
 حال دات۔ او گوشتے کہ آرا عیسائی ملکے بے بادشاہا ایدال پہ سفارتی کار یادیم دات۔ کہ
 من گوں مراکش بے بادشاہا ایک معاہدے بکنیں۔ کہ آئی روا اے کرستان بادشاہ، آ
 مسلمان بادشاہ ابارود، توپ و بوجی دنت۔ دانکہ آ ایندگہ کرستان ملکانی تجارتا ہند
 بکنہیت۔ او ہے بادشاہ دراہین تجارتاوت بخت۔ منی کار بوت ۲ ایمانداریں بیجڑا
 حال دات ”من سیونائے جہاز اپدی روگا اوں۔ من ترا گوں وت بریں گوں۔ بے!
 بے غمدی سکیں عذابے انت۔“

”من پہ اے مہربانی آئی پنچو منت واراتوں۔ کہ منی ہر س در آہنت۔ بے
 آئی منا اٹلیانہ برت۔ الجزیرہ ہارت۔ او پہ صوبے ڈیا بہا کرت۔ ایشی رند طاعونے
 ہوپ آہت و الجزیرہ ہا سر بوت کہ ایشی ایشیا، افریقہ و یورپ دراہ لپشنگ انت۔ شہا
 زمین جمب دہت۔ بے اے ہوپ نہ دہت۔ ملی ملی!“ بانکا جواب دات کہ آہاں نہ
 دہت۔ ”اگن شہا دہتیں شہا زانت۔ کہ زلزہ ایشی دیماع نہ انت۔ ایشی عذاب و
 بربادی خدائی قہرے۔ اے افریقہ تمہا ہر وہداں کویت۔ منا ہم ایشی گپت تووت چار۔

کہ پوپے جنگ پانزدہ سالے عمر اچونیس بدیس شو میں پنڈاں سر گوستہ۔ سے ماہے
 تہا۔ آشہ بزگی و مولدی نئے عذلبا گوست۔ ہے روچاں ہر روچ آئی لچ و ننگے مڈی پہ
 زور پو لگ بوت۔ ماتش آئی دیما چار فکر اں کرت۔ گون و جنگانی آماج بوت۔ اوپدا
 طاعونے ہو پا آرا مانترینت۔ بے من نہ مرتوں، منی ہجرا او ڈائی ہر دوک مرت
 انت شہ ہے ہو پا۔ الجزیر ہے دراہیں حرم تباہ بوتنت۔

اے ہو پ کہ کمیں ترہت۔ ہے ڈائی مے مولد و غلاماش یما کرتنت۔ منا
 سوداگرے یما گپت و تیونسا آورت اے۔ آئی منا پہ دگہ سوداگر یا یما کرت۔ آئی ماں
 طرابلسا یما کرت۔ شہ طرابلسا منابر ت و اسکندریہ عا یما نش کرت۔ شہ اسکندریہ عا،
 بہ سمرناہا او چہ سمرناہا بہ قسطنطنیہ ہا۔ نیٹ من جانیزریانی آغائے عے مولدا
 توں۔

”اے واجہ کارا حکم رست کہ برو آزو عے دی پانی عابجنت کہ آئی سر اروسیاں
 ارش کرنگ ات۔ آغا صاحب نامداریں سر مچار و جعبازے ات۔ آوتی دراہیں حرم
 گوں و تہرت او مارا بخر اسودے گور اقلاتے عے تما جاہ دات۔ ایٹی سر ادو خواجہ سر او
 بیست سپاہی گاٹ دانتت۔ روسی بے حسابا کو شک بوت انت۔ بل آہاں ہم ترکاناں
 تیغانی زہاد انتت۔ آزوے مروم تیغاں چرت انت۔ او شہر آساں سکت و پرکت بنت۔
 کسی دل پہ کسانہ سہت۔ پیریں، ورنہا، کودک، زالبول دراہ زحمانی زہاں انتت یاں
 آسانی لبہاں انتت۔ دراہ شہر گھوڑی گردان ات۔ ہیدے کلاتا۔ دژ منا مارا پہ گون
 کو شک لوٹ ات۔ اے بیست ایں جانیزری ترکان سو گند وارنگ ات۔ کہ آپہ زند

کلاتا دستانہ دینت۔ شدے گور کنڈیاں آلا چار بوتنت۔ آہاں ہے دوئین ہجوا
 گوشت ووار تننت۔ بے وتی سوگنداش نہ پر وشت۔

”رندا سپاہیاں زالبولانی کو شگ وور گے ارادہ کرت۔ بے مارا خدا ترسیں
 امامے گون ات۔ آئی گوشت ایشان مہ کو شے۔ چریشانی گلک عے بز گوشتاں گپڑے
 بُرے و بورے شے شد ہم ترہیت او اے ہم شہ مرگا پخت۔ تناوہدے خدا خیر
 کنت۔ ضرور سبیل اے پیدا کنت۔ سپاہیاں امام صاحب عے جبر زرت۔ آہاں اے
 دردنا کین وِرو بُر پے ہیدردی کرت۔ امام صاحبائے ٹپ مسلم وپٹی کر تننت۔ کہ اے
 ملاما کوئڈوانانی چل بری عے ٹپاں برکنت۔ مادراہ مرگی ایتنت۔

”جانزی ترکاں مے دیمادا تگیں ورگ ہلاس نہ کر تگ اتنت۔ کہ روسی
 وتی بو جیانی تھا پے بے تواری آہنت۔ شہ ترکان یکے پے نشاں پشت نہ کپت۔ روسیاں
 مے ہمگا جم چست نہ کرت ونہ چارت کہ ماں چوں بد حالاں۔ گوراہاں فرانسیمی حکیم
 گوں اتنت۔ یکے امارا ململ وپٹی کرت۔ دلہڈی دات۔ کہ جنگانی بدیس روچاں ہر
 کجا پنخوش بیت۔ مادراہیں زالبول و ش بوت انت۔ ہے ڈاکٹر امنی علاج کرت۔ او منی
 ٹپ کہ سرجمیادراہ بوتنت او گوشت اش آورت۔ آمنگاون وت پے ویت و واپا
 برت۔

منی ہمراہ ماسکو ادیم دیگ بوت انت۔ او من بوڑے عے بہر اکپوں۔ آئی
 مناوتی باغیاں کرت۔ ہر روج منار دے لٹے گپت۔ دو سالان رند منی واجہ و دگ
 سی مردم کوش جاہ بیت بنت۔ اے درباری سازشے ات۔ من ہے ڈا ہے و ہداں

جست اول۔ من در اہیں روساشپ جاہ ورو جاہ بو انا گشتوں۔ ریگا۔ روستوک، وسمار، لپزگ، کاسیل، لیڈن، ہیگ، روٹرڈیم اود کہ باز جاگہاں مسافر خانہاں باقی بوتوں۔ من وتی عمر پہ واری ووزوائی پیر کرت۔ بے دلازانتوں کہ من پوپے زہگ اوں۔ من صدوار و تراکوٹگ لوٹ ات۔ بے زندا نگت منادوست انت۔ ہے تاہود گیس نیزوری مئے مستریں دل مانگی انت ماگوں زندے بندیکا وتی ساہ دوہنگ۔ اگن تالے کجے عقلا مندی ایت ماہے ناوشیں بڈا تاں آسرا بداراں کہ آرا مئے دل دم پہ ساہت بنا دور دیگ لوہیت مردم نزانن کہ وتی زندا ٹر سے باہو بجنن یاں پیک گوں زندا ساہب وچیت ماہا سیاہ مارا تپاسگا ایں کہ آسرا آ مارا ایر بارت۔ بے آرا تتا و ہدے داریں دانکہ آئی پہ دل مارا ایر نہ برنگ۔

مناقسمتا بازیں ملکان برت۔ اودان من ماں مسافر خانہ، اوٹل، امیرانی ڈکال، مولدی و بائیگری کرت۔ منی سرگوں بازیں چشمیں مردماں کپت۔ کہ آشہ وتی زندا شیراز ات انت۔ آلیکھا بے حساب انت۔ آہاں کہ وتی کج رزوائیں زند دست و ت کوٹینت۔ آلیکو اودا زده انت۔ سے جشی، چار انگریز، چار جینیوائی او یک جرمن پروفیسرے کہ آئی نام روبیک ات۔ منی نوکتیریں و گڈی مالک ہے یہودی دون عیساخرات۔ کہ آئی منا پہ تی بائی گریہ نادیم دات۔ منی شرر نگیں ملی ملی۔ نوں من و تراگوں تی ہر نیک و بد ایک کر تے تی اوں۔ گوں تو دانکہ قسمت، کلیت گوں اوں۔ مناتئی پھر انت۔ وتی کج نہ انت۔ اگن تو مناسکیں مداتیں او جہازی مسافر یے ہے رسم بوتیں من وتی عثمانی قصہ پھر نیارت۔ ہے قصہ گشی سفرے دراجی و ناوشی عا۔

یک پیچے عاکم کھنت۔ منی سر گرسٹہ۔ من دگنیا دیستہ۔ ایشر اشری عازانیں۔ دل گیر
 مو منی بانک وش وو شدل ہو! اے گرا بے تہادر اہیں مسافرانی وتی وتی قصہ انت۔ درد
 ہر کس عارا جست کن۔ ہر کس گو شیت منی زندے گو سگن روچ شہ درد
 اندوہاں ہد انت۔ اگن نئے عاکوشت کہ من دنیاے بد حال تریں مردیا جنیں نہ
 اول۔ منا ہے زرے جھلا بھیا نی ندر بجن۔ من پر تو ندر باتوں منی بے مٹ و بے
 دروریں بانک!!“

کاندیت، گل کندو پیر زال پہ گرانیں دے لے یلہ دانت

وش رنگیں گل کندو پیر زالے قصہ اشکگارند آراہما عزت و شہدات کہ
آئی حسب و نسب زے زالے عار ادنیگ لویت۔ آئی شہ ہر مسافر ایک پہ یک عا آئی
قصہ جست کرت۔

کاندیت و بانک ہر دوکاں من ات۔ کہ پیر زالے راست انت۔ ”اے
چونیں ناروائیں ردے بوت“۔ کاندیت گوشت ” کہ دانائیں پانگوس رسم و
رواج زے برخلاف ماں او تودانی عاپا ہواں گٹ گیر کنگ بہ بیت۔ اگن آگون بہ بوتیں
آئی مارا مشکول کرت۔ او دنیاے تماہستیں جمانی و اخلاقی بدیانی باہت عاوڑوڑیں
جرے سوچ دات۔ اے بدیاں زمین وزر دراہ ماں پوچھک انت۔ نون من وتی دلا
جزموں کہ گوں باز حبرال مردم پہ شری ووش گفتاری راستیں اختلاف داشت
کنت۔ “ ہر کسا وتی سراگو سگیں ڈکانی قصہ آورت۔ او گراب زرے سینکارواں
ات۔ دیم پہ وتی منزلا۔ کہ بیو نوس ایرس آہت۔ دراہین مسافر ایر کچنت۔ گل کند،
کپن کاندیت او پیر زال گورنرے ملاقاتا شت انت۔ آئی نام ات ڈون فرمائو ڈوی
بدغ بی فیجویرا، بی مسکارینی، بی عہر ڈوس بی سوزا۔ اے واجھے پنجو کہ نام درنج

ات۔ یاں آئی نام باز انت۔ ہے پیمانہ و عزورے ہم ٹوہ و مزنا ات۔ آئی گوں
 مردماں ہنچیں غرونا کین پیمانہ ٹوک کرت۔ کہ وتی مزنا نسبی عادو ہمیں چکا پنچو سوار
 بخت کہ آوترا زمین نے سرے کستریں ساہ دار بزانت او او جکار اراروئے زمین نے
 مالک۔ وتی پونزے آزمان عادات۔ توارے بزوبے بزگ ات۔ چاڑو نندگے و
 اوشنگ دراہ غرونا کی مز نندی، شر نسبی و حکم و حاکمی نے در و ظاہریں و پ زانیں
 اظہار اتنت۔ ہر کسا کہ گور آئی تران کرت۔ آئی دلا گوشت اے و اجھکار اٹھا بجر۔ آ
 پہ جنین عاشیدا و گنوک ات۔ گل کندے ماہیں لقائے گند گاؤر بند آئی وتی دلا زانت۔
 کہ چدو ساری چشمیں شر رنگیں و شمشدیں گلاب نے پل آئی پچر نہ دیستہ۔ اولی جست
 کہ چرائی کرتے ہمیش ات۔ کہ بانک باریں کپٹن عے لوگی انت یا نہ انت۔ آوتی جست
 ہنچیں وڑیا کرت کہ چر آئی اے جستا کاندیتی دل لرزگا لگت۔ آراہمت نہ بوت کہ
 بجوشیت منی جنیں انت۔ پرچا کہ بانک آئی جنیں نہ ات۔ چوشے ہم گوشت نہ کرت
 کہ آئی گہار انت۔ پرچا کہ ملی ملی آئی گہار ہم نہ بیت۔ چون اے سرکاری دروغ پہ کہن و
 زماگ عے نامی ایں کسان دپی حبرے بوت۔ (۱) اے دروغ پہ مروچی ایں مردماں
 ہم فائدہ مند بوت کنت۔ بے آئی ارواح پنچو پاک ات۔ کہ آئی راستی پہ
 ناراستی بدل نہ کرت۔

او گوشتے : بانک گل کند گوں من زوت عاروس کنگا انت منی گوں توئے

سرکار اذہندی انت۔ کہ توئے عاروسے پس ہو۔ کہ پمانز نیں شر پے بیت۔

نواب فرناندیس وتی بروت تاب دانت۔ آئی لتانی سرا زہریں

(۱)۔ ایدان والئیر حضرت لہ ایم و آئی لوگی نے قہ۔ عے جوالما دیگا انت۔

بچکندے درابوت۔ آئی کپٹن کاندیتا حکم دات۔ کہ بروت ووتی کپنی عاپہ گندارا
 پاس بہ کنت۔ کاندیت حکم زرت۔ اودر آہت۔ نون گورنر صاحب گول گل کندو پہ
 دو بوت۔ وتی دلما نگلی عے درانگازت۔ گوشتے باندات ماں چرچے ڈروتاں آگورائی
 سورکنت۔ یاہر پیا کہ بانکے دل بجوشیت۔ گل کند گورائی دست بہست۔ کہ آرادمانے
 بیت کہ وتی دلا چاریت اوشہ پیرزالا مشورہ کنت۔

پیرزالا گوشت ”ملی ملی گل کند! توشہ ہفتادو دو ہشتاں مزین لے بو تگے او تئی
 سباراچ پیس غیر ماں نیست۔ نون وت فیصلہ بکن تو زرباری امریجے مسترین واجھے
 بانک بے کہ نہ بے۔ اے چوٹ برو تیں واجھے تو وفاداریں لوگ بانک بوت کنے یا نہ
 کنے تو ت بز ان۔ ترا بلغاراں حراب کرت۔ یہودی و مفتی ہم تئی و شیاں نوش
 کرت۔ بد بختی سخت کاریت۔ من اگن تئی جاگما بوتیں اوں من دل نہ جت او
 گول آئی سور کرت۔ او پہ کپٹن کاندیتا ہم مزین زرودولتے یکجا کرت۔ پیرزالا وتی
 سن و عمر پنچو گوازیگ۔ آئی سرباز دیگا گرسنگ ات۔ آبانکارا شریں سوج و سرائنگات
 کہ ہندنائے تہا۔ نو کین بوجیے آہت۔ کہ گور آئی پولیس افسرے و مجسٹریٹ عے
 گول اتنت۔ ہر چہی کہ بیت شہ ہے حبرا بیت۔

پیرزالا رایشریایات ات۔ کہ دراج ہشکین فرانسسکن پادری گل
 کندے زرو سبر ہما و ہداں دزت انت۔ کہ آو کاندیت باوا جوزے شہراپہ اشتاپ تچگا
 اتنت۔ پادری عا ہموداں پہ یک ڈرگرے عالہتیں گوہر قیمتی بہا کرت۔ زرگرا
 ایٹاناں پچا آورت کہ اے مفتی اعظم بیگ انت پادری عاپا ہواروگا سروتی گناہ من

ات مردمانی ڈس و نشان ئے دات او آجہانی راہ مز لے ہم گوشنت گوں۔ گل کند
 کاندیت عے جہگ گار بوگ عے حال ہر جاو ہر کجا سر بو تک ات۔ سپاہی آہانی رندا
 تاں کادیزا سر بو تنت۔ شودا ہادمانا یک جہازے آوانی رندا کپت۔ نوں ہے جہاز
 بیونس ایرس عے بدن عا او شتوک انت حال تالاں بوت کہ مجسٹریٹ و پولیس
 پیدا ک انت او آمر نیں مفتی ئے قاتلاں ہڈگانٹ۔ اے کانڈیلیس و سر پدیس پیر زال
 یدمانا سر پد بوت کہ چے کنگلی انت ”تونوں جست نہ کنے“ آئی گل کند اسوج دات و
 گوشتے ”ترا چے اے ترس انت تو مز نیں مفتی نہ گوشتے۔ او پدا اے بلا ہیں گورز
 آہاں نیلیت کہ ترا دستا بر کن انت۔ آئی مہراں گرفتار انت تو ہدا جمل۔“ پیر زال
 تچانا کاندیتی گوراشت و آرا گوشتے ”توپہ تچ، اگن نا۔ اے ترا گر ننت او ہادمانا
 پاہودینت۔“ آراہید جیہگا دگہ راہ نیست ات۔ بے گل کند اچوں بلیت او کجا ترا
 چیر بدنت۔ لو کئی گور اپناہ بچپت۔

کاندیت و کامبوئے پیرا گوئے زاسوئیئے وشاتک

کاندیت گوں و تاشہ کادیز ایک چچے اورنگ ات اے ڈولیس ورناسینئے
 بدناں و آہانی آباد کرتگیں ڈیہاں سک بازانت۔ آئی پرے کسان سالیہا کجام کارنہ
 کرنگ ات۔ آدو رگے ات۔ پتے اسپینئے مردے ات۔ ماتے ار جٹائنئے جاہ
 ہمدے ات۔ پیدا ہم ٹوکوماں صوبہا یو تک ات۔ آچہ چاسازندہ، چوکیدار بڈی بوت۔
 او ہودا راہب ہم بوت۔ جان شوگری کرت۔

سوداگر سپاہی اود زماں ہم بوت۔ آئی نام ات کامبوئے۔ آراوتی واجہ سک دوست ات۔
 کہ آئی واجہ سکیں شریں مردے ات۔ آئی ہادمانا ہر دو کیں اندلسی اسپاں زین
 کرت۔ ”بروان! منی واجہ بہیریں زالے حمر ا بزورال شداپہ تچاں۔ لو پشٹا چک
 بجاں و مچاراں۔“ کاندیت گریت۔ ”لو منی ماہر نکمیں گل کند! ترا یلہ دیک و سچا پہ
 ہے ساہتا پشٹ کپنگ ات۔ کہ گورنر صاحب مناو ترا سور دگی ات۔ گل کند من ترا
 شہ چوں دور ایداں آورت۔ باریں تو چون بے۔“ ”آزانت و آئی نصیب۔“ کامبوئے
 گوشت ”جنیں شرتر زانت کہ آہاں چے کنگی انت۔ خداوت آہاں ہماں داریت۔
 برواں واجہ من و تو دروان۔“ ”تو منا کجا بر گارے؟ من ہید گل کندا چہ کارا

کائیں۔ کاندیت گوشت۔۔ ”مناسینٹ حمیزے نوگندانٹ“ کا کامبو گوشت ”ز
 گوں زاسویاں جنگ کنگا اتے۔ نون ہیا کہ پر اہاں جنگ کنان۔ من دراہیں راہیں
 زانیں من تراہادانی ملا بریں۔ آچو شیں کپٹن ے کہ تیا جھنت۔ گل ہنت۔ کہ آ
 بلغارانی جنگی رپکاں زانت۔ تی محتاجا جتہ۔ تو سیر و سر فراز بے۔ ایداں تو زہر بوئے
 اوداں تو بہر انجاں بے۔ نوک نوکیں جاگمانی گندک و نوک نوکین کارے کنگ ے
 وتی وشی ایت!!“

”بزاں تو پیرا گئے ساریا دیستہ“ کاندیت پول کت۔ ”جی ہو۔ من
 دیستہ ”کاکامبو گوشت“ من اودے سکول آف از میشن عانو کر بو تگلوں۔ او من پادری
 سرکارا ہم زانین۔ پر من کادیزے او اودے منایک انت۔ آہانی سرکار زبردست
 انت۔ ایشانی ملک نہہ صد میلانی سر اتالاں انت کہ آئی سی صوبہ انت۔ اوداں
 ہرچی پادری سرکار یگ انت۔ مردماناں چچ نیست۔ اوداں عقل و انصافے دور
 انت۔ من شہ پادری سرکار او شتر ترین چچ حکومت نہ دیستہ۔ من ہے دیستہ کہ اے
 پاکیس پادریانی سرکار ایداں گوں اسپین و پر تگال عے بادشاہاں جنگا انت۔ اولودا یورپا
 ہے بادشاہانی تابعدار انت۔ آیدان اسپین ے مردمان کو شنت او میدریڈ آہاناں جتنا
 دیم دینت۔ منا ہے وش بیت۔ بے راہ گر، چک مچن مچار۔ تو اوداں سک وش و گل
 بے۔ اودے پادریانی دل ہم سک وش بیت۔ کہ بلغاری جنگی رپکانی زانوکیں
 کپٹن ے آہانی گورا آتکہ۔“

اولی چو کیا کہ سر بوتنت۔ کاکامبو آواں حال دانت۔ کہ کپٹن گوں کماندار

صاحب گپ جنگ لوہیت۔ آوتی گاٹ کماندار احال بہ دینت۔ یک سپاہی ءے تچانا
 شت ووتی کماندار اہے حالے سر کرت۔ سپاہیاں آہانی سلاہ پچ گپنت۔ پدا آہانی
 اندلسی اسپش ہم زنت۔ ہر دو کیس در ملک سپاہیانی دوسر پے نیاما آرگ بو تنت۔
 آہانی کماندار سر پے آسرا اوشتوک ات۔ سے کنڈیس ہیٹ ءے سرایت۔ زحے پھنادا
 لوجا ات۔ اونیز ہے دستا ات۔ آشارہ کرت۔ پست وچار سپاہیاں اے در آمد اتاں
 چپ وچاگرد کرت۔ سار جٹا آوانا گوشت کہ انتظار بکن انت۔ دانکہ واجھیں پادری
 بیت۔ کماندار گور اہاں گپ جت نہ کنت۔ کہ پادری صاحب لہید پچ اسپینی
 مردم عارا گوں دگر اگپ جے اجازت نیست۔ آہانی دیماوتی گیاں جت کن انت۔ او
 کس عارا ملے تما سے کلاکازیات دار گے ہم اجازت نیست۔ “شر فمدیس صوبانی
 گورز کجا انت۔“ کا کامو جست کرت۔ سار جٹا گوشت “ہنوں آپریڈے چارگا
 انت۔ کہ عباد تارند او داں شتہ۔ شاتاں سے کلاکائی دستاں چکت نہ کن ات۔“ کا
 مو گوشت “کہ من و کپٹن ہر دوک شہ شد امر گا ہاں۔ منی واجہ کپٹن اسپینی ءے نہ
 انت۔ آجر منے دانکہ واجہ پادری بیت شمارا اچی ءے پہ ورگا بہ داتیں۔ چوں شر
 ات۔“

سار جٹا شت و کماندار احال دات۔ آئی گوشت “خدائی شکر انت۔ اگن آ
 جرنے من گورائی گپ جت کنیں۔ آرا منی متا ہیار۔“ کاندیتا دیست کہ اے ناما
 مہے۔ در چک و تاکاں ایثراوتی ساہگا ڈھیتہ۔ تما سنگ مرمرے سوزیں واپتیں
 استونانی سراوشتا۔ او سوارگ ماں نقرئی ہیراں تیار ات۔ کہ آئی تما ہر تیں

ورگ گوں ات۔ پیرا گوئی سپاہی روچے سرا۔ دارے رزانانی تہا مکئی ے ہاں ورگ
انت۔ شرفمندیں پادری کماندار ہم منہ تہا آہت۔

واجہ کار شر رنگیں ورنہ ہے ات۔ گردیں دیم، سہم واپتہل پوسٹ، سریں
گل، خنجریں بروانک، روژنائیں چم، سریں گوش، گلابی ایس لٹ۔ عزوناکین چاڑ،
کماندارے برمشناکیں ذات ے عکس ات انت کہ پرانی زیب اش دات۔ بے آئی
غروناکین چاڑنہ اسپین ے واجھانی پیات اونا ژاسوئی پادریانی دروشمات۔ کاندیت
کاکامبوار آہانی سلا واسپ پداواتنت اش۔ کاکامبووتی اندلسی اسپاں منہ دیما کدیم دیگا
ات۔ اوپہ حیرانیں جمیوتی واجہ و صوبے واجھا بھہ کنگات۔

کاندیت کماندارے جبہ ے لمبارا چک ات۔ ہر دوک پداپہ نانے درگا
”دستر خوانا نشت انت۔ ”بزان تو جر من اے“ ژاسویا آراجر من زبانا جست کرت۔
”جی ہو! منی شریداریں پادری“ کاندیت گوشت ہے گپانی اشکو نگا گوں دو بیانی
حون سرت او دلاں اش پنچیں لڑے چست بوت کہ گورہاں دارگ نہ بوت۔
دوئیں وت حیران وہبجہ بوتنت کہ آہانہ چہ بوت۔ یک دوہمی عاپہ حیرانی نگہ کنگا لگت
انت۔ کہ ژاسویا پول کرت۔ ”توشہ تام جر من اسٹٹائے؟“

”من شہ و ہتھالہ ے لیگارا این صوبہالوں“ کاندیت ہسہ دات۔ ”من
تا تذغ تھیں تق حانک ے نواب ے ڈکا پیدالو نگوں۔“ ”او ہو! آزمان! چوش ہم
بوت کنت!“ ”کماندارا کو کار کرت۔“ ”چو بوت نہ کنت“ کاندیت گوشت۔ ہر دو پٹا
شت انت او پدا تچا نا با کر بوت انت۔ لو بخل عاپہ پنچو گوں یک دوہمی لچ ات انت۔ او

ہڑوسک ہڑوسکا گریت اش کہ گوشے دو گوٹو بہ منت۔ بے آہاں گوٹوئی کیرات
 ”اوہ! اے توئے۔ منی شریپداریں پادری! توئے ماہ رنگیں گل کندے براس۔ تو کہ
 ترابغاری سپاہیاں کوشنگ ات! توئے! واجہ اس نوابے عے شنزاد گینس ج! او پدا تو
 پیرا گوائے ژاسوئی! کسے عیت، نہ عیت۔ اے جہاں عجیب شے اے انت۔ او! پانگلوس
 پانگلوس۔ آگن ترپا ہواش مہ داتیں تو چوں گل بوت اے۔“

کماندارا شیدی اس غلام و پیرا گرنی نو کراناں در کرت۔ کہ آبلوری جامانی
 اندرا آتش رنگیں شراب پیش کنگا اتنت۔ آئی خدا و پیرانی ہزار وار منت گپت۔ آئی
 کاندیتا دم پہ ساہت بغل کرت و بکت۔ ہر سال دیم مین تننت۔ کاندیت
 گوشت ”مناگن ترامتاگے بہ دئیں تو حیرانیا شہ گنو کہ مہ بے! تنی گہار ملی گل
 کند، شے دلابغاری سپاہیانی خنجرے و ڈالی بو تک کہ آہاں آئی لاپ در تک ات۔
 بے آزندگ و سلامت انت۔“ ”کجا انت؟“ ”تنی ہمساک انت۔ بیونس ایریا۔
 گورزے گورا۔ من گوں شامجنگ کنگا اتوں۔“ آہاں تاں دیرا مجلس کرت۔ ہر گپ
 پرہاں نوک ات۔ او نوکیں حیرانی اتنت۔ آہانی زواں ترانہ اتنت۔ آہانی آرواح
 حیر کنگا اتنت۔ او گوش ہو شہکگانہ اتنت، ارواحے جند گوشدار گات۔ او چمانی
 روژنائیں وشیت ایسی گویا دیگات۔ ہر دو جر من اتنت۔ کہ آتاں دیرانانے دستر
 خوان عافحت او پہ شریپداریں صوبائی پادریا ہیل بو تننت۔ او کماندار و کاندیت وتی
 دلے زنگ رہنت۔

کاندیت وتی دے بانک گل کندے براتا چوں کوشیت

”منا آتر سنا کیس و دل ترا کیس روچ تاں زندگی اوں ماں دلا کارچ انت۔
 کہ من چمے وت دیست کہ منی غار یفیں پت و مکھیں ماتا ناہاراں چو قصاباں کوشت
 وو کوشت او منی تھمو کیس معصومین گہار اش وتی پلیتیں ہوسے دیم حونی کرت۔
 ناہاراں وتی دے کرت و جاگہ اش یلہ دات وشت انت۔ منی گہار درانہ کرت۔ منی
 پت، مات، من، دوہاتی سے ہلار کر تگھیں نو کرانی لاشہ اش کارٹے تھارے جنت۔ اوشہ
 مے جدی لوگا پنج میل دور یک ژاسوئی چھیل سیاہ کند کن گانز تننت۔ لوداں پادری
 لاشہانی سراپا کیس آپ در نزت۔ اے سک سورا تننت ولوے سیا۔ کہ ترپے دو منی
 چمانی تھاشت۔ پادریا دیست کہ منی چمانی کوس پرہنگا انت۔ آئی وتی دست منی دل
 ئے سرا ایر کرت۔ دیتے کہ اے ہم جنگا انت۔ منادراں اش کرت۔ سے ہفتگان
 رند من دراہ پوتوں۔ منی دوست کاندیت۔ تووت دہنگات کہ من چوں زیباو

شررنگ اتوں۔ شار اہگاپد من شر تر بو توں۔ پاکین پادری کراؤسٹ جاگہ ئے مستر ات۔ مناسک دوست داشت منانوک آموختے عے جرے پر کرت انت۔ پدارند ترا پامناد میا دیے دات۔ مز نیں جرنیل پادری ورنائین جر من ژاسوئی ہٹکات۔ کہ آہاں پیراگوئیادیم بدنت۔ آہاں کردے اسپینی ژاسوئی بھرتی کر تگ ات۔ بے آہاں درملکی ورنادوست تر بوتنت۔ کہ آہاں شر تر کلادات۔ مناپاکیں پادری جرنیل عادر چت او ہدا دیم دات۔ کہ ”ماں اے انگوری باغچہ ہا کار بجنین“ (۱) من پولینڈے ورنائے ود کہ یک نارولینی ورنائے یکجادیم دیگ بوتنت۔ مناکسانیں دیکون ولفشمن ئے عمدہ دیگ بوت۔ من نون کر تل و پریسٹ ئے عمدہانی سراکار کنگاؤں۔

ما اسپین ئے بادشہ فوجارا پنچیں ترندے وشاہتے بدیاں کہ آہانی سر توار بخت۔ مادجہیں کہ آلٹ ورنانت و آوانی بادشاہ شہ دوراں جہلاکیت۔ پاک پروردگار تراپے مئے مدتامیم دات۔ مناجوش توپہ جاہی راست گوشگا اے کہ منی گمار گل کند زندگ انت و مئے مسائیگیں صوبہ بیونس ایرس ئے گورنرے گورانت۔

کاندیت سوگند وارت۔ او گوشتے کہ اے راست شہ ہر راستا راست تر انت۔ آہانی جم پداریک بوتنت۔

نواب زادگان کاندیتام پہ ساہت بغل کرت و گوشتے منی برات توئے۔ منی رکیونک توئے۔ گوشتے ”اے شہ خدائی شہگانت۔ منی دوستیں کاندیت کہ من و تو

ہر دوک شرے فاتحانی ڈولا اوداروان او منی دو ستیں گہار اپد جنان۔“

”من ہم پرے ایتا زند گوں۔“ کاندیت گوشت ”من روچاں حساب کنگا اول۔“

کدیں بیت۔ کہ من آراوتی بانور بجنیں ! ہے ایتا منا زندگ داشتہ۔“ نواہزاد گاہ

زہر کنی گوشت ”تو! بے ادب، تراچوں ہمت بوت۔ کہ منی گہارے گرگے تراہ

منی دیماچو پہ بے شرمی کنگا اے۔ کہ من ہفتادو دو پشتے خانوادہانی پدو بیخ اول۔ او

تو منی گہار اوتی بانور کنے۔ ترا لج نہ کنت۔ چشمیں جبرے کنگا“ اے جبرانی ہمشکا

کاندیت پیمک حشک بوت۔ آئی نکا گوں نادو کا گپت۔ بے جوابے دات ”منی

در دا نگلیں پاکیں پادری ! اے دراہین پشتانی مانا اے دنیا کہ من دیستہ ہیج نہ انت۔ من

تئی گہار شہ یہودی وشہ مفتی اے سُریتی عار کینتہ۔ آ منی منتاں انت۔ منادوست ہم

داریت او گوں منا عاروس دی کنگ لویت۔ استاد پانگلوں مارا ہر وہداں رما نینت۔ کہ

دراہین انسان بروبر انت۔ من گورائی عاروس ضرور کنیں“ ژاسوئی نواب زہر

گپت ”من ترا گندیں، بد معاش۔“ اووتی زحم اے دسجے آئی دیم شت دات۔

کاندیت وتی زحم کھنت تال ہنا آئی لاپاسی دات۔ او در کرت۔ آئی دلا شہ گیسارتے

دراہت و چو آسانی ڈوتاں پہارے کرت و ہڑوسگکا لگنت۔ ”تو بہ خدا!“ آئی

گوشت ”من وتی واجہ گوشت۔ من وتی دوست، وتی سروک گوشت۔ من کہ من

وترا جہانے نرم تب ایں مردم لیکیں او شہ منی دستا سے مردم کو شگ بوتنت۔ کہ

چراہاں دوند ہی پیشوائنت۔“

کاکامبو کہ آدرواز گے دپاوشتوک ات۔ پہ تگ تہا پترت۔ ”پہانوں ہیج نہ

منہ۔ ہید مئے ساہا۔ بے پریشیا گرانیں بہائے دیگی انت۔ “واجھاوتی نو کرارا گوشت
 ”منازانیں آپداک انت۔ زحماکش، تیار بہ یو۔ ماوتی مرگارا مڑا ہے گوں کناں“ کا کا
 مو، چشمیں باز دیستگ ات۔ آئی وتی دل دور نہ دات۔ آئی نوابے ژاسوئی پادری نے
 جبہ زرت او کاندیت اے گور ادات۔ آرامر ہنگین مردے سلا ہے پوشائینت۔ آرا
 ہائی اسپا سوار کرت۔ آئی اے انچوزوت کرتے انت کہ جمے اے کوس گوما کوس ڈک
 نہ لگت۔ ”منہی واجہ یورا مہمیز دے اوراہ گر، کس ترا ہجہ نیاریت۔ دراہ گوشت تو
 ژاسوئی کماندارے اے۔ کہ حکمانی پداوتی فوجیانی پتاسادر اہجے۔ آیاں کہ سمانہ کپیت ستا
 وہداں ماسیم سراں آدیم گوسگ ان“۔ آ دیے اسپا سوار۔ کوکار انت۔ من
 اسپینی زبانا ”راہیلہ دیے۔ پاکین پادری کرئل روگانت“۔

دو مسافر، دو جنگ و دو شادو بہوش اور یونانی ڈیہا اہگ و آہانی عاقبت؟

کاندیت و آئی اردلی شہ سیم سراں آدست بوت انت۔ کیمپا کس معلومدارنہ
 ات۔ کہ جرمن ژاسوئی کوٹنگ بوت۔ شیواریں کا کامبو وتی ہر جینک شہ نان،
 چاکلیٹ، حشکین گوشت۔ میوہ و شرابے شیشکال پر کر تگ ات۔ آوتی اندلسی اسپاں
 سرا ہنچیں ملکیا سر بوتنت۔ کہ اوداں راہ و دگ پیدا نہ بوت۔ نیٹ آہانی جم و شین تلیا
 کپت کہ اوداں شہوگوں نشیشنگیں آپاں تچکا اتنت۔ آہان وتی اسپاں کدیم
 کرت۔ و آپ دات۔ کا کامبو وتی و اجھار اگوشٹے دات پہ ورگا اگوشٹے نوں کہ ماوتی ادلا
 کاناں سیرلاپ کرتہ ماہم وتی شدا بوریناں۔ ”منامہ گوش پہ ورگا۔ پمن سوترے
 اے گوشت زہر انت۔“ کاندیت گوشت۔ ”من وتی و اجھیں نوابے سچ کشت۔ او
 منالے سزاہم رستہ کہ تاں زندگوں وتی دلبریں دوست ماہر نگیں گل کندا دیست نہ
 کنیں اے ناوشین روچانی دراج کنگ مناکجام فاندگادنت۔ اے بے لذتیں زند
 ہر چہ گونڈ بہ بیت پمن رستگاری ایت۔ من اے روچاں شہ وتی مہرنگادور زہیر و

زارہاں گوازینت نہ کنیں؟ او ”ژورنال دی ویغیوؤ“ (۱) پچن چہ ماناداریت۔
 آوتی اسپاں سوار مدان مدانا روگا اتنت۔ او کم کم ورگ دپار دپار ا جا جا
 اتنت۔ روج ہم وتی ہر روچی ایس ہلکا جنزراں ات۔ روزردے رولہ ماں مان شاناں
 ات۔ دوئیں مسافراں گوکارے ہشمت۔ کہ چو جنیں آدمی تورا اتنت۔ معلوم نہ
 بوت کہ اے کوکار پہ دردانت یا پہ وش! آپریشان بو تننت۔ پنچو کہ ہر در آمد نو کین
 الکہاں بیت۔ وتی اسپش ممیز کر تننت۔ چے گندنت۔ کہ ہمیں سبزیں تلے کنارہا۔
 دو جنگ لوچارو گانت۔ دو شادو آہانی دُ مباننت۔ او آہانی گِلگتاں گٹ گر گانت۔
 کاندیتا بزگ بوت۔ آئی بلغارانی فوجی تربیت ے و ہداں تیر اندازی پنچو سکیگ ات۔
 آئی تیرا شہ کوزراں کوزرے دانگ جت وست بے تاکاں تیر نہ لگت۔ آوتی اسپنی
 دوئلی توپک پر کرت۔ ہر دو کیں شادواں شوٹ کرت۔ ”خدائی تو صیف بر حق
 انت! دو ستیں کا کامبو! اے بزگاناں شہ مزینن عذابا در کرت۔ من مفتی و پادری
 کو شھنت من گناہاں گار اتون۔ بے نون خدا مناعشا یت کہ من اے دوئیں بزگیں
 جنیں آدم شہ اے عذابا در کرتنت۔ کئے زانت۔ بلکنہ اے دوئیں بانک شریں سر
 انت۔ او اے نیکی مارا ماں اے ڈیہا کار بدنت۔“

آدگہ حبرے در کنگلی ات۔ کہ آئی نکا گوں نادو کا گپت۔ آئی چہاں
 عجیب ندار گے دیست۔ کہ ہے دوئیں لوچیں جنگ شادواں بخل کرت و چچکا لگت
 انت۔ او یور یور گریو گش شروع کرت۔ آو گوں زارو چیہاڑاں دنیا سرا زرت۔ آئی

(۱) Journal de Trevoux ژا سوئیانی مشہوریں حبر تا کے ات۔ والٹیر ایٹرا ہر وہاں ڈوبرات۔

کا کامبو گوشت۔ ”من چشمیں نازر کیس ارواہ وتی زندانہ دیمتہ کہ پہ شادوئے مرہ
 جو جریت۔“ آئی در اینت ”توزرد ستیں کارے کرتگے۔ تو اے ملی ملی آئی عاشق
 کوشک انت۔“ ”ایشانی عاشق؟ چے گوشگائے؟ کا کامبو! تو پمن توازہ کنگانہ اے! من
 باور نہ کنت۔“ ”منی دوستیں واجہ!“ کو کامبو در اینت ”تو مختاور ہر چیا کہ اولی رنداں
 گندے باور نہ کئے او حیران بے تو زانے کہ بازیں ڈیہاں شادو ہم شہ بانکاں اے مر
 بانیاں نوش کن انت۔ آدور گیس مردم انت پنچو کہ من دور گیس اسپینی ایوں۔“
 ”افسوز“ کاندیت جہر گردینت ”استاد پانگوس راست گوشت کہ کمن وزمانگاں
 چشم واقعہ بو تگ انت۔ بے منباورے نہ کرت۔ من گوشت پنچل قصہ انت۔ او
 نون من ہمیشاں جے وت گندگاوں۔ بزاں اے بازیں ہتاں مردمی سر و جناوری جون
 ہمیشا پر“ ”نون تر باور کنت۔“ کا کامبو گوشت۔ ”ہے راست انت۔ بے بے علمی
 مردماں چوں بے باور کنت۔ من ترس انت۔ کہ اے ملی ملی مار اعذابا دور مہ دیانت۔“
 کاندیت گوشت ایسی مانا ہمیش انت، کہ مارا شدادر روگ لویت۔
 آہاں تل اشت و جنگلاشت انت۔ آئی و کا کامبوناں وارت۔ ہر دوکان پر تگالے مفتی،
 بیونس ایر سے گورز او نولبار ادا عابد کرت و وابشت انت۔ در نیگش کرت۔
 سُرنتش نہ کرت۔ کہ آہاں شہر ہندش کر تگ ات۔ بزاں اے دوئیں جنکاں وتی
 ہلکے مردماناں حالدا تگ ات۔ آہاں آہنگ و ایشاناں پہ در چکانی چیلکان وش قابو
 کر تگ ات۔ پنجاہ کیدریں اوریلوں بہوشاں آہاناں چپ و چاگرد کر تگ ات۔ تیرد
 کمانش گوں ات۔ او کار چشم دستاں انت۔ آہاں بلا ہیں دیگے ہم ہر کر تگ ات کہ

آجوش کنگات۔ او ایندگہ پہ کبابکے جنگ اتنت۔ دراہ کوکار اتنت۔ ”اے ژاسوئی
انت ژاسوئی۔ مئے ہر پورہ بوت۔ لاپے سیرا وراں۔ ژاسوئی گوشتاں وراں۔
ژاسوئی۔“

”منی واجہ! من ترا گوشگ ات۔ کہ اے جنیں مناو ترا عذاپئے تما دور
دینت“ کا کامبو پہ پردی گوشت کاندیت کہ دیگ و کبابانی جاہ دیت پہ دلسوزی
گوشتے ”اے نوں مارا اگر ادنت۔ او پھنت۔ آہ، ماسٹریا نگلوس نوں توچے گوشے! پچار
قدرت چون پیک انت؟ ہر کس وتی مزدارنت۔ بے مستریں ظلم گوں من بوت۔
کہ من وتی ساہے بدل گل کند باہ دات۔ او نوں اے اوریلون منا اشکرانی سرا
پھنت۔“ کا کامبوئے سر ہر وہداں پہ ہوش ات۔ ”پتھر نامیت مبو“ آوتی بے مرادیں
واجہار ادلبڈی دات و گوشتے۔ ”من اے مہلوکے بولیا زانین۔ گوریشاں ٹوک
کنیں۔“ ”ہو گوریشاں ٹوک ضرور بجن۔ بے ایشاناں ایشی ضرور بجوش۔“ کاندیت
گوشت ”کہ انسانانی گرا دگ و ہچک بدیں اوشہ انساناں دریں کارے انت۔ او ایشی
امید حضرت عیسیٰ ؑ حکمے ہر خلاف انت۔“

”واجہ کاران!“ گوشت کا کامبو ”بزان شامروچی ژاسویانی ورگ
ئے جن ولا نچاؤ۔ سک شرانت۔ دژ منانی اے پیاور گاؤ شر تردگہ چہ انت۔ او قدرت
ئے قانود ہم مارا گوشت کہ وتی ہمایگاں بجشاں۔ او ہر کس ہر جا ہنچو کنگانت۔ اگن ما
وتی دژ منانی گوشت ے ورگے تھاکار مرزنہ کناں۔ مئے گورا پہ ورگ و لاپ سیریا
دگہ بازچی ہست۔ بے گوں شما ایقدرورگی شے نیست۔ دژ من ے گرا دگ و ورگ

چریشی شرانت۔ کہ آہاں کلاگ وگو تو دونا ہار بور انت۔ اودژ من ے زیر کھے وشی بر باد
 بہ بیت۔ بلے واجہ کاراں، من سد کوں۔ کہ شتاوتی دوستانی گوستاں بجی نہ کن ات پہ
 وتی لاپ سیریا۔ شتاوتی دلا جزم ایت۔ کہ شتاژ اسوئی عے دژ منان سیح کباب کنگاؤ۔ بلے
 اے وت شے رکینو ک انت۔ اے شے دژ من ے دژ من انت۔ کہ شتا پر آئی ورگا
 چو گل بو گاؤ۔ او من! من شے ملا پیدا بو تگوں۔ اے واجکارا کہ شتا کند گاؤ۔ اے منی
 واجہ انت۔ او ژاسوئی ے نہ انت۔ آرا خدا ژاسوئی مکنا ت۔ ایسی ژاسوئی ے کوشتہ۔
 ایشر آئی جبر پر انت۔ منی خیال شتا ہمیشہ رد کپتگو۔ شمارا اگن باور نہ کنت۔ اے جہا
 بزورے۔ ایشر اپادریانی ملکے نزیختریں چو کیا برے اووت معلوم بکنے کہ منی واجھا
 ژاسوئی افسرے کوشتہ؟ پہ شتا اے راہ نزیک انت۔ شتا ہمے دماناشت و پدا آہت
 کنے۔ اگن منی حبر دروغ بو تنت۔ شمارا شہ مے ورگا کئے داشت کنت۔ اگن من
 شمارا راستیں حال داتہ۔ شتاوت قومانی میانادوداں زان ات۔ ہرچی کہ رسم انت۔ مانہ
 گوشاں مارا بخش ات۔“

اور یلوناں اے مردنے گپ دوست بو ت انت۔ آہاں وتی دو سو گہیں
 مردم رائی کرت۔ کہ تھیں حالابیار انت۔ اے مردشت انت۔ او زوت واترش
 کرت او راستیں حال اش آورت۔ او ریلوناں آہانی چیلگ برت اتنت و آرات
 کرتنت۔ جنگ اش پیش کرتنت۔ ورگ اش داتنت۔ او تاں وتی ملک ے سیم
 سراں راہ داتنت او دراہین راہانعرہ جناں اتنت۔ اے ژاسوئی ے نہ انت۔ ژاسوئی
 ے نہ انت۔

کاندیت کی سر پر نہ بوت کہ آہانی جان چوں چھنت۔ ”چونین جوانیں
 توے!“ آئی گوشت ”چونیں جوانیں مردم انت چوں دود انت ایشانی۔ اگن بانگ
 گل کندے براتے لاپاوتی زحم سی مداتیں، ایشاں مناپہ توش وارت بے ہرچی کہ قسمتا
 انت۔ یہکیں قدرت شہ ہر چیا گہتر انت۔ آہاناں باور بوت کہ من ژاسوئی ئے نہ
 اول۔ تہ منایلیہ اش دات و آزا تہ کرت۔“

کاندیت گوں وتی پچکا آلد وارا اودا پچیت

آتے وہدی اوریلونے سیم سراں اتنت۔ کہ کاکامبو کاندیتا گوشت :
 ”تونون وت دیست کہ اے نوکیں دنیا ہم شہ ایند گراں گہتر نہ انت منی جبر اگن
 زورے۔ ہر پھیچہ زوت بیت شر تر انت۔ ما پدا یورپ عابرواں“۔ کاندیت
 گوشت ”منا اوداں نونوں چون شت گنیں او کجاشت کناں۔ اگن ماوتی ملکا برواں اوداں
 بلغارو ابیر کین یک دگرا کوٹ و چوٹا انت۔ اگن پر تگال عاشتاں۔ مارا سوچنت۔
 اگن اے ملکا نشیں مارا گورہا کباب کن انت۔ بلے مادنیائے اے۔ مگال چویلہ دات
 کناں۔ کہ ایدان باہک گل کند نندوک انت؟“

”من گوشتین توکل پہ خدا کائینے نیم گابرواں۔ اوداں فرانسے
 مردم باز انتے آدنیاے ہر کندوشم گارونت و کابنت۔ بلکنہ خدارا پمارا حم بخت۔ او آ
 مارا شدان در کنگھواضی بہ بنت۔“ کاکامبو گوشت کائینے روگ چو آسان نہ ات۔

آہاں شریاز انت۔ کہ کجام ہمگا روگی ئے انت۔ بے کوہ، کور، دریا۔ بے راہین
 مردک، ڈنگ و ڈز۔ بہوش و جنگلی۔ اے دراہیں پر اہاں عذاب بوت کمنکت۔
 اہاں پنخود مہرت۔ کہ مرتنت۔ آوانی دراہیں راشن خلاص بوت۔ تاں تیوگیس ماہیا
 آہاں پہ جنگلی میوہاں گزارہ کرت۔ نون آوانی سر پہ انچیں کوریا کپت کہ اوداں
 کوڑائے عجبازا۔ ہمیشاں آواناں مرگانہمتت و دلانا امیت نہ بوتنت۔

کاکامو ہر وہداں چوہما پیرزالا شریں سوج دات کاندتیا گوشتے: ”
 مانوں دیماشت نہ کنیں۔ ما پند باز مُدنت۔ دریائے کراخالی اسں مچوئے گندگاؤں۔ ہیا
 کہ ایٹراشہ کو پڑا ہالڈاں۔ ایٹھی تمانداں۔ او ایٹرا دریا ئے چولانی تما دور دیاں۔
 اے جاہے نا جاہے مئے سرا پہ آبادی عادور دنت۔ اگن ماراوشیں جاگے نہ ریت۔
 بے نوکیں جاہے گندان۔ “ ہے واللہ ” کاندیت گوشت: ” توکل پہ خدا سپردم بہ
 تو مایہ خویش را “

آدریائے موجاں گوں موج کناں آپے داچا گوں تچاں وتی بوجیا
 سوار، پہ بے منزلی رواں اتنت۔ دریائے کراں آبادیں زید و پھلانی ندارگ،
 شکا گیس ڈگار، جپ و ٹھسراں گوازیناں میدان و تلالاں سر بوتنت۔ نون کورے گواز
 پراہوت۔ او کور پراہ تر بو اناشت۔ آخر اے کور کانی ٹر سناکیں کمانیں گوزیے تما
 شت کہ اے دیم پہ آزمانا بزوا پاشت۔ بے اے دوئیں مسافراں وتی دل دور نہ دات
 لو ورا آپے چولانی باہوٹ کرت۔ او کور کے گنداریے چیرا رواں بوتنت۔ نون
 کورے دپ تنگ بو اناشت۔ یک جاگہیا اے سک تنگ بوت۔ آپا آوانا چگل دات۔

ایداں آپے رفتار و توار سک ترند بوت۔ شپے او روچارند آشه اے سُرنگے تھار
 در کھنت۔ اوروشے روژنائی اش دیت۔ ہے توکا آوانی چوگوں جنپاں و کورکاں ڈک
 لگانا پرشت۔ مسافر برے اے جنپے سر او برے آہ کوہکے و تاگیر اناشت انت۔ لہتیں
 میل پہ ہے بد حالی گوشت۔ گڈا آہانی نگہ نیلیں آزمانے لمباں کپت کہ برز
 بالاہیں کوہاں فصیل کر تگ ات۔ کوہانی میانے وادی ے ملک کشارات۔ پہ انسانی
 گزر و ضرورتا کشت و کشار بوت او پہ ملکے وزیدے وش رنگیا ہم کشارش کرت۔
 دگ و راہ تچکیں شک اتنت آہم گوں سبزیں و نازر کیں کاہیا ماں پتاگ ایتنت۔ اے
 دگانی سراوتی شر رنگیں و شدلیں مرد و جن کجاوگ بیمن گاڑیانی تھاسوارات۔ کہ
 ایٹرا سہم و زنڈیں گوراٹڈاں چک ات۔ اوچو پہ دور شنت۔ کہ آہاناں اسپ تازی ہم
 رسیت نہ کرتنت۔

کاندیت گوشت ”نوں مردم گوشت کنت کہ اے جاگہ شہ و ہتیا کہا
 شریں ملکے۔“ اولی تمگا کہ آسریوت انت۔ آہاں دیت کہ چک گوں سر و طلاہے
 لیوان لب کنگا انت۔ ایٹاں سہمے پٹی سریناں ہتہ۔ سرے گردیں ٹوہین چلکے
 ماں سہمے گل میہیے تھادور دیگا انت۔ اے دوہیناں مردک شہ اے ندر گاسک
 وش بوتنت۔ آہانی لیوزردیں، سہریں و شونزیں رنگے گردیں نکر اتنت۔ کہ و شیں
 رنگ و برمشے دانتنت۔ ایٹاں چرے لیواں لہتیں دانگ زرت و چارت۔ اے سرے
 جواہرے و قیمتی مرواردیگ اتنت۔ کستریں دانگ پنچو مزن ات کہ مغل بادشاہانی
 تاج ے تھماں کچکیں مستریں مہر گامسترات۔

کاکامبو گوشت کہ اے شاہی خاندانے چک انت۔ کہ گوں سر و
 جوہراں لب کنگانت۔ اسکول ماسٹر آہت وزہگانے گوشت کہ لیے وہدہلیتہ۔ آوانے
 پانچ اسکولادت۔ کاندیت گوشت اے شاہی خاندانے چکانی استادانت۔“
 گوٹواں لب اشمنت و گوں وتی استاد اشمنت۔ سرے لیبی چلہ۔
 مردردو گوہرے قیمتی ڈگار اشمنت۔ کاندیت ایشانان چت و آہانی رندا شت و پہ
 اشارہ عرض کرت۔ کہ شزادگاں وتی طلاہیں لیو و گوہر قیمتی بے ہیال کر تک انت۔
 استادے زرتنت و پدلہ ڈگارے دور دانتنت۔ پہ حیرانی کاندیتا چارت اے او راہ
 گت۔

دوئیں پردیسیاں ہر کجا سرے نکرے، قیمتی اسیں سنگے، مہر گے،
 مردردے یا گوہرے دیت آراچت و کیگا کرت۔ کاندیت ڈرائینت کہ اے ملک
 شزادگاناں استاد چوں شر و اینتہ و تربیت دانتہ کہ آہاں سر و ہیر و جوہر دوست نہ
 انت۔ دورش دینت و رونت کاکامبو ہم کاندیتے پیا حیراں و ہبجہ ات۔ کہ اے
 چونین ڈیسہ اے انت۔ ایشانی چم پہ مکانیا کپت۔ اے چو یورپے محلانی پیا اڑکنگ
 یونگ ات۔ درگا ہے دیماز نیس چوکائی یت۔ شہ محلے اندر اساز و زمسلائی
 دشمن توارے آہگات۔ او کنورے ہم و شیں بوہے در آہگات۔ کاکامبو کہ دروازگا
 روت۔ آئی دیت کہ مردم پیروئی زباناجبر کنگات۔ آشہ گلابال بوت۔ کہ اے
 آئی دئی ٹھکس ماتی زبان ات۔ آئی کاندیتا گوشت ”فکر مکن۔ من وت تی بو میاہیں۔
 اے مسافر خلعے انت۔“

آہا شنت تہ ہامانا دوچک و دو جنک کہ سرے پوشاکانی تہا اتنت۔
 او گلخش سرے پٹیاں پہ نما ہے بستگ اتنت۔ آہان دوئین پردیسی مہمانان میزے
 ے دیما نزارینت۔ وش تائین آش، برہنگیں گوشت۔ دم دا تگلیں مرغ، لہر
 دا تگلیں سبزی، دم مہتیں برنج، شیر کنیں پیسڑی ماں بلوری ہیرا تانی تہا آہاناں دیما
 دات۔ او شہ شکر کڑباں کشید کر تگلیں تہر تہریں شراب ہم ہے ورنائیں شرر تگلیں
 جنک وچکال آہاناں دیما دات۔

مہمان، سوداگر، کوچواں و کاروباری مردم اتنت۔ وش رُو و زبان
 اتنت۔ آہانی گوں کا کامبو آگپ و تراں بامانا و کسانین جست و جوابے ڈولوات۔ بے پہ
 و شکتی ووشذلی۔ آئی پولانی ہسہ ہم پہ دل جی داتنت۔

کاندیت و کا کامبو کہ نان وارت و خلاص کرت۔ آہاں شہ وتی کیتواں
 سرے دو دو مز نیں ٹکر در کرت۔ مسافر خانہ ے ہیر ہاناں دات۔ پہ ور گے بل ے
 طور۔ اے جنک وچک ٹاہک ٹاہک کاندگا لگت انت۔ او تاں شرین دمانیا آہانی کندگ
 دارگ نہ بوت۔ آہانی لاپا درد کرت۔ گڑا بس اش کرت و گو شیتش۔ واجہ کاراں ما
 زاناں شادور ملکی مہماں ہستو۔ ماچونا پیشادر ملکی مہمان ندیتہ۔ مارا پھل کنے پہ اے بے
 وڑیں کندگا۔ بے ماوتی کندگ داشت نہ کوت۔ کہ شامے کشکانی سرا کہتگیں سنگ و
 سکاں ماراوتی ور گے بہاے بدلا دیگا او مازانیں کہ شمرا مے ملکی زر گوں نیست۔
 بے شامافرے۔ او مسافر خانہاں چہ مہماناں پہ ورگا زر گرگ ے اے ملکار و لاج
 نیست۔ او پہ شامہم زر دیگ لازم نہ انت۔ اے دراہیں مہمان خانہ سرکارا پہ کاروباری

دیر نیاڑ کر تک انت۔ اے کسانیں و غریبیں ہلکے مہماں جاہ انت۔ ما شمارا
 شریں ورگ دات نہ کرتنت۔ مارا افسوز انت۔ بے دسترا شمارا اثر تریں ورگ
 ریت لوشے خدمت ہم گہتر بیت۔ "کاکامبووتی واجہ کاندیتا اے مردے حبر ہمائی
 زباہترینت وگو شنت گول۔ ہر دوک حیران وہبکہ اتاں کہ " اے چونیں ملکے انت۔
 انکی حالا دوہمی دنیاے مردم سئی نہ یاں۔ ایدے ہرچی شہ مئے ملکاں دگہ پیم انت۔
 لواگن ماراست بز انیں ہے ملک انت۔ کہ ایدال ہرچی جوان انت وپہ راہ ہند انت۔
 لواستاد پانگلوں ہرچی جگوشی آئی مرضی انت۔ بے ویستپالیہا ہی شرنہ انت۔"
 کاندیت ذرا اینت۔

آہاں آلدورادوئے ڈیہاچے دیست

کاکامبوگوں وتی میزبانہر گپ جت اوہر جسے کہ دلا آہتے کرتے۔ چر آئی عی
 ئے چیر نہ دات۔ بے آئی وتی مہمانار اپہ دل پیکئی گوشت ”من باز کم زانیں۔ پنخو بوال
 کہ من جاہلے لوں۔ بے من وش ووشد لوں۔ مئے شہرا یک پیر مردے ہست
 انت۔ کہ آشہ دربارا وتی خدمت ئے مدت خلاص کتہ او مرد چاں پشن گر گانت۔
 آدرائیں ملک ئے زانو گر ترس و عالمں مردم ذانگ بیت او وتی جہرا برہمیا کنت
 گوشدارو کا ہم شریا سر پد کنت۔“ آکا کامبو اہے زانو گرے گور ابارت کاندیت وتی
 نو کرے ہمراہیا روت۔ کہ آئی و تراپشتا داشتہ۔ آبا ز سادگیں بمکانے ئے تہاشت
 انت۔ ایسی دروازگ چاند یگنت۔ او کمرہانی دیوالانی سرا سرے کار کنگ بو ہم

ات۔ اوسرانی تہا ہنچن میناب کاری او گلکاری کنگ بو تگ ات۔ کہ چم شہ چار گاسیر نہ
بو تہ۔ نندگے کمر ہے تہا لال و جواہر ہنچن و شیں پیمیا مانگرگ بو تگ اتنت۔ کہ
سادگ ات انت۔ بے از مکاری ئے جوانیں نیونگے ہست اتنت۔

پیر مردا اے در ملکناں وش اہت کرت آکولبری ئے نرمیں بانزلان
پر کرنگیں بوپانی سر انشت انت۔ او ہیرا ہاں ترا شنگیں پیا لہانی تہا شراہش وارت۔
رندا آئی پردیسیانی پولانی پسہ چو دات :

”منی عمر یہکصد و ہفتاد و دو سال انت۔ منی پت کہ بادشاہے نوابے ات مارا
وڑوڑیں حال دات کہ پیروئے تہا انقلاب آہنگ ات۔ او آئی در راہ جمعوت دیہنگ
ات۔ اے بادشاہی کہ مامروچاں نشنگاں۔ عنقا قومے قدیمی ملک انت کہ عنقا قومے
مردماں شہ وتی بے عقلیا یلہ دات۔ کہ دنیا ئے بہرے پہ و تافح بکر۔ انت۔ آہہر آہاں
وتی کرت۔ بے اسپین ئے حملہ آور اں آملکارا گپت و عنقا قومار انیسٹ و تا بود کرت۔
عنقا قومے باز شہزادہ گور اہاں نہ شہنت آہاں وتی ماتیں وطن یلہ نہ دات۔ او ہمدرا
شہنت۔ چیا کہ کہ آشہ وتی تا کوز نکاں عقلا مند تر انت۔ آہاں گون قومے مرضیا یک
فرمانے جاری کرت کہ چد و پید۔ اے بادشاہی ئے ہج مردم شہ وتی سر حد اں و سیم
سر اں ڈن نہ روت او ہمے کسا نکلیں ملک ئے تہا مندیت۔ ہمے قول ئے برکت انت۔
ماچو آسودگ و آرا ماں او جرم و گناہاں شہ پہنکیں چاگر دیا ساہ کشگا آں اسپین ئے مردماں
اے ملک ئے حال ہمشکو تگ ات۔ بے کس نزانت کہ اے کجائے انت۔ آاے ملک

(۱)۔ سروالٹر ریلے Sir Walter Raleigh باور کر تگ ات کہ
الدورادو نامیں ملے ہست انت۔ 1545 عیسویا پریشی در گنجا شنگ ات

عارا آلدورادو گوشتنت۔ یک انگریزے کہ آئی راسر ریلے گوشتش صدسال پیش ہا
 شہرگا آہنگ ات بے قدر تائے ملکار اکوہانی ہنچین نسا ریے تما کر تک کہ ایداں جن ہم
 آہت نہ کن انت۔ اے برزیں کوہ و ہشی تنے و ہدی مارا رکینگ انت۔ او ماشہ یورپی
 قومانی حرص و لالچا رکینگ انت۔ آہاں اے ملک ءے سک و سنگ، خاک و گل سک
 دوست انت۔ پریشان ہنچیں ہوشامی ہوس دارنت۔ کہ اے سنگ و حا کے وتی کنگا آ
 مارا سرجمیا گار کنگ و نیست و نابو کنگا چک و پد نہ بنت۔ ہندی آخری مردش دانکہ
 ہلار نہ کرتہ آہانی ہوشام نہ ترہیت۔ ”گپ و رپ دراج بوت۔ حکومت، آئی ہندو
 یوج، رسم و رواج، جنیں آدمانی حق و راجا آہانی ہندو جاہ، ازم و دست کاری بزاں
 ہر تک و پنادا آوان تراں کرت۔ کاندیت کہ آراشہ اے جمانا بالا ہم جبر دوست
 بوت۔ جست کرت کہ آہانی ملک ءے مذہب چہ انت۔ مذہبے ہست یانا؟

پیر مردار اے جستا حیران کرت۔ آئی دیما گوشے لچے ڈولیں سریناماں
 شانت۔ آئی گوشت۔ ”شما واقعی مارا بے مذہب زانے؟“ کا کا مبو عرض
 کرت۔ ”صاحب چونہ انت۔ مازانگ لوٹاں کہ شے مذہب چہ انت؟“ پیر مرد پدا
 لجو کہ بوت او جتے کرت ”شے خیالا دو مذہب ہم بوت کن انت؟ منی خیالائے
 مذہب ہم ہما انت۔ کہ دراہیں بنسی آدم ءے مذہب انت۔ ماسہباتاں شپ او
 شپاتاں سہب خدائی عبادتائیں۔“ ”شما دراہ ہمے یکیں خدائے پرستشا کن ات؟“ کا کا
 مبو، کاندیتے شک و شبہانی ترجمانی کنگا گوشت۔ ”چم ظاہرا پنچو درانت“ پیر مردا
 درائنت کہ خدایکے انت۔ دو، سے یاچار خدانہ بنت۔ شے دنیائے مردم نول من

سر پد پوتوں کو بے راہیں جست ہم کن انت۔ ”کاندیت بز گیس پیر مرد ار اچو پے
آسانی بلہ دیگا تیار نہ ات۔ جستے کرت کہ آلد و راد و امہلونک شہ خد لیا چوں دعا لوٹ
انت؟ ”ماچر آئی ہی نہ لوٹاں ”پیریں دانا و دانا شور ا گوشت ”مادعا نہ کناں۔ آئی مارا
ہرچی داتہ۔ مابس ہر وہداں آئی متا گراں پر آئی رحمتاں کہ مئے سرا کر تگ انتے۔“
کاندیت گوشت ”شمار املا، دینی پیشوا، راہب یا راہی نیست۔ من گوراہاں ہم گپ
کنگ لوٹاں۔ ”پیر مردیں دانا چکھت ”مادراہ راہب است انت منی دوست!“
آئی گوشت ”بادشاہ و کوٹمانی مستر ہر سہب خدائی تو صیفا حمد گوشت پنچ، شش
ہزار سا زندہ آہانی ہجیا سازاں شلینت و خدائی شگر و متاں گرانٹ۔“ ”شے گورا
موجز (ملا) نیست۔ کہ آو انینت، وت ماں و تاجیرہ بکن انت۔ حکم بدینت۔ سازش
بکن انت۔ او ہر کس گوراہاں گوں مہ بیت آہاناں زندگا لبو کیس آسانی تہا دور
بدینت۔“۔ پیر مردم حیران ات کہ اے چے گوشگات۔ جستے کرت۔ ”اے گوں
بوگ، دوہمی جے زورگ یا نہ زورگ مئے گورا نیست۔ ماگنوک نہ ایں۔ ماپہ
اے ڈولیں جبر ا جیڑیں یا جیرہ بکنیں۔ من شے موجز (ملا) والا ٹوکا پوہ نہ
نن۔“ کاندیت اے حیرانی ہشککار نند شہ گلابال ات۔ ”کہ اے جاگہ شہ ویتپا لہیا
چہ پیم شر تر انت۔ اگن پانگوس ایدا گوں بہ بوتیں۔ آئی پد اچہر نہ گوشت کہ نواب
ئے گس اور آئی ملک دنیاے شر تریں ہند انت۔ اے راست انت۔ کہ مسافری
مردے چہماں چچکھت او پہ مرد مسافر چوں جوان انت۔ اولازم انت۔“ آئی گوں و تا
گوشت۔

اے دراجیں گپ و ترانہ نند۔ پیریں داناہا۔ یک بگھی سے تیار کرت۔ کہ
 آراشش گرانڈ چیتنت۔ آئی وتی دوازه خدمت گار گورے دوئیں مسافراں گوں
 کرت۔ کہ ایشاں بادشاہے دربار لہ برانت۔ ”منانخش ات“ آئی گوشت ”منی پیراں
 سالی اگن منابشتیں من وت گوں شماحتوں۔ بے بادشاہ شمارا عزت و شرب وت
 دنت۔ شے پیمن خانواد ہیں مردماں۔ شے دے لے پیا شماراوش احت کنت۔ اگن شمارا
 مے ملکے دودے یار سے دوست مہ بیت منا پریشی پہل بجنے۔“

کاندیت و کاکامبو بگھی سے تمانشتنت۔ گرانڈ پہ بال اتنت۔ آچار گھنہاکم
 بادشاہے محلا سر بوتنت۔ کہ آشرے اکڈا ات۔ محلے گیٹ دو صد پنجاہ فٹ
 برزات او صد فٹ پراہ ات۔ مردما نزانے کہ اے شہ چیا جوڑ کنگ بوتے۔ اے شہ
 سنگ و ڈونکاں وریکاں ڈولدار اتنت۔ کہ ماسر و گوہر قیمتی اش گوشاں۔

کاندیت و کاکامبو کہ شہ وتی بگھی عا ایر آحتنت۔ بیست وش رنگیں جنیں
 زبگیں گارڈاں آہاناں حما برت۔ آہاں پوشا نینت۔ کولبری لے پڑما گو پچگیں جبہ پر
 کرت۔ آئی رند تاج لے مز نیں لاٹ و آہانی لیڈیاں مہماناں بادشاہ سلامتے حدما
 برت۔ راہے ہر دوئمگا پنخو کہ دودا ت ہزار ہزار سازندہ اوشتوک ات۔ وہدیکہ آ
 بادشاہے تختے کمر ہے دیما سر بوتنت۔ کاکامبو شہ یک لارڈیا جست کرت۔ کہ آبادشاہا
 راچہ پیاما سلامی بہ دینت۔ آوتی کونڈاں پہ کپنت۔ یا سجد ہا پہ کپنت۔ یاں آوتی دستاں
 سرا بہ ہندنت یا پستا بہ ہندنت۔ یاں آتختے پادگاں بوسہ بہ دینت یاں آئی دنزاں بہ
 چہنت۔ بزاں آہانی گوں بادشاہ سلامتا گند گے رسم چوں انت؟“ لارڈا گوشت ”مے

دودانت۔ کہ ماباد شاہا بغل گیر باں۔ او آئی ہر دو کیں گلاں چک آں۔ شما ہم ہے پیم
 بچ۔“ کاندیت و کا کامبو باد شاہار لبا نکر کرت۔ آہم آہاں بانکر کرت او پہ عزت و شانے
 و شاحت کرت۔ او گوں و تانا نے سلاہ جت۔

رندا آہاناں برت و شہرے سیل اش کنائینت۔ سرکاری ماڑی ہنچو بر زانت
 کہ ٹل اش گوں جمبر ان ڈکیتگ ات۔ مارکیٹ و بازار ڈولدار انت گوں ہزاراں
 کنراں۔ پیکیں و شیشگیں آپے فوارہانی زسمل وتی ہنداز یہا اتنت۔ دوہمی
 نیمگا گلابے آپے فوارہ گوں و شیں یواں دراہیں جاہارا جنتی شہے داتگ ات۔ شکر
 قدے شیر گے فوارہ دراہین روچا شہدیں شرابے آپ بہر کرت۔ اوشہ ہندیں وش
 رنگیں وش یوئیں گرانیں سنگانی تہادر کہت کہ چراہاں کلمپر و دار چینی بے بوئے در
 کہت۔ کاندیت انصاف و عدل جاہ چارگ لوٹ ات۔ آئی پارلیماں گندک لوٹ
 ات۔ آرا گوشش ایداں چوشیں چیز نیست۔ ایدا کس قانوندے محتاج نہ انت۔ آئی
 ہدی جاہانی جست کرت۔ گوشش ایداں ہدی جاہ نیست انت۔ آراشہ درستاں کہ
 جہاے درست بوت۔ آسا سنس بے مزنین ماڑی ات۔ کہ اوداں دو ہزار فٹ
 دراجیں گیلری بے است ات کہ آئی تہاریاضی و فزکس بے وانینگ و تجربے سازو
 سامان ایرتنت۔

آہاں تاں بیگا ہا شہرے باز جاگہ دیست بے اے دراہیں آئی ہزاری
 بکرے بدل نہ اتنت۔ شام بے نانے ورگا آ محل عا آہنت۔ دسترخوان بے سر لباد شاہ
 دباڑیں بانکانی نیاما کاندیت گوں وتی نو کر اشنت۔ چرو شرتیں و درگ کسے عانہ دیست۔

اونہ کسے عاجز و شرت ترین بادشاہ ہے ورگے دسترخوان نئے سرادیسے۔ کاکامبو بادشاہ
سلاحتے و شگپی پرانی ترجمہ کرت۔ کہ ترجمہ ہم ہماچیم و ش ات۔ کاندیت کہ
شہ دراہیں جی آن حیران بو تگ ات۔ چریشی اصل حیران نہ بوت۔

آہاں ایداں جلا وطنی نئے یک ماہے گوازینت۔ کاندیت ہر وار کاکامبو ارا
گوشت ”منی دوست ! اے راست انت۔ کہ منی ودی جاہ گوں اے جاگماچ
ہم سری کرت نہ کنت۔ بے اے دی راست اے بانک گل کند و ایدانہ انت۔ اونہ
تراہم ماں یورپا با نکلیں دوست نئے ہست انت۔ آگن ماہداں بہ منداں ماچو کہ ایند
گراں باں بے آگن ماچدا برواں گوں و تادہ دوازہ گرانڈ شہ سہر و مہرگ و جو اہر و ہیرا
بار بچناں گوں و تہراں۔ کہ ایشاں آلدورا دوئے مردم سنگ و ڈونگ لیخت ماشہ
اودے دراہیں بادشاہاں دولت مند تر باں۔ مئے دولت چر اہانی دراہیں دولتوں کہ یکجا
بچے زیات بیت۔ اوگڈا مارا مفتی نئے فتویٰ نئے ترس ہم نہ بیت۔ او بانک گل کندا ہم
درگہت کناں۔

کاکامبو آراے مشورہ دوست بوت۔ آئی وتی دلا گوشت ایداں مانگ نئے چہ
مانا۔ سفرے گوں دوستاں حال و احوال و ت چوں و ش انت۔ او اے دولت نئے
نمائش دوستاں و ش تربیت اودژ منانی دلا سوچیت۔ دو بیناں فیصلہ کرت کہ آبادشاہ
نئے اجازت عارند زوت در کایت۔

بادشاہا گوشت ”شما سکین احمقیں کارے کجا اے۔ من زانیں کہ منی ملک
چومزن نہ انت۔ بے مردم آراہر کجا آرام بر سیت۔ آباید انت ہموداں بہ نندیت۔

منادر ملکی مردمانا وتی ملکا جلیجے حق نیست۔ اے ظلم نے نہ ظلم نے رواج مے ملکا
 ہست اونہ ظلم نے قانود مے ملکا ہست۔ دراہیں مردم آزات انت۔ شما ہر دیکھ
 روگ بلوٹے شت کئے۔ بے چدا در آہگ سک گراں و مشکل انت۔ شمشہ دریائے
 رہا آہگ معجز ہے۔ شما پدا شوداں شت نہ کئے۔ اے شماوت دیتہ کہ اے کورکانی
 مہربانی چیر انت۔ اے کوہ کہ منی ملک نے چپ و چاگرد انت۔ وہ ہزار فٹ
 برزانت۔ اوچو دیو اللہاں تچک انت۔ کہ دست ہج جلاہ نہ اڑیت ہر یکے نے پراہی سی
 میل نے کسا سا انت۔ او ایر کپگ ہم چو کہ سر کپگ عامشکل انت۔ نون شما کہ روگے
 فیعلہ کرتہ۔ من مشینانی مستر آرا حکم دئیں کہ پہ شمشہ روگا مشین نے جور بخت۔ کہ آ
 شمارا پہ آسودگی سر بخت۔ شمارا منی مردم کوہانی نیمگا سر کمننت بے شمشہ منی مردماں
 کس گوں شما آحت بخت۔ کہ منی مردماں قول کہتہ کہ آوتی سیم سراں آشمگ چہر
 در نیابت۔ آدانا میں مردم انت۔ آوتی قولا چہر نہ پر و شنت۔ چریشی امید شما شمشہ من
 ہر چہ شمشہ دل گوشی لوٹا ات کئے۔ وتی زبانا مہ پلنت۔ “کاکامبو عرض کرت بادشاہ
 سلامت ماشہ توہی نہ لوٹاں۔ بید لہتیں گراٹڈاں۔ کہ آشہ ورگی سامان، سنگ او حاکا بار
 بہ ہنت شمشہ تئی ملکیگاں۔“ بادشاہا کندت۔ ”منی سر پر نہ بیت“ آئی گوشت ”شمے
 یورپی ملکانی ہر مردم پرچے پہ مے ملک نے اے سنگ و زردیس حاکا چو گنوک انت۔
 ہر چوہم شمشہ دل لومیت گوں و تاپہ برے۔ اے بلکنہ شمارا جوا نیا کار بہ دینت۔“
 آئی وتی انجیراں حکم دات کہ مشین نے اڑ بکن انت دانکہ اے دوئیں
 مردماں آدیما بہ بارت۔ او شمشہ بادشاہی نے سیم سراں ڈن سر بخت۔ سے ہزار

زانو گریں انجیراں ایسی جوڑ کنگ وتی دستا گپت۔ دو ہتھکارند مشین تیار بوت۔ ایسی
 سراہا ملکی پیست ہزار پونڈ ازیا ت خراج نہ بوت۔ آہاں کاندیت و کا کامبو مشین تما سوار
 کرتنت۔ دو مزنیں سر گرانڈ زین ولگام اتنت کہ اے پر اہانی سوار یا اتنت۔ کہ کوہانی
 دربر گارند آیشاں سوار بہ بنت۔ پیست دگہ بار زور و کیس گرانڈ انت۔ کہ آہانی سرا۔
 وردن و وردنی سامان بارات۔ سی گرانڈ شہ ملکی تحفہ و بیکیاں بارات۔ او پنجاہ گرانڈ
 شہ سر، گوہر قیمتی او ہیرا و جواہراں بارات۔ بادشاہ گور اہاں بغلگیر بوت او پہ مہر و دل
 کشی الوداع ءے کرتنت۔

آوانی روانگی، آہاں بالا برگ گوں اے مشینا کہ آئی تما آہانی چندا ہید آہانی
 گرانڈ مال و مڈی ات و شیں ندر گے ات۔ کہ چوں کوہے ٹلا سر بوتنت۔ انجینزراں
 کہ آہاں پہ سلامتی مجاریت۔ چہ اہاں رخصت بوتنت او وتی ملکا شنت۔ کاندیت دلا
 ہید یک تمنا نڈیا بیج نہ داشت۔ آگوشٹ منابال بجنیں او ماہ رنگیں گل کندیکا سر
 ہین۔ آراونی گرانڈا ٹیکلی بہ دئیں۔

آئی گوشت ”مے گورانوں مال و دولت بازانٹ۔ میونس ایرس۔ مے گورنر پہ
 بانک گل کندے یلہ دیگا ہر پیچہ ملام بلوویت مادے کنناں۔ کائیں مے پلوارواں بہ
 ہیں۔ جہازے بگریں۔ پدا چاریں کہ کجام ملکا بہا بگریں۔“

سوری ناما رسگ و گوں مارٹن ہجاری

مے مسافرانی اولی روج پہ وشی گوست۔ ہر دوک شہ گلاباں اتنت۔ کہ
 آہنی گورامیچھہ دولت انت۔ کہ آ شہ ایشیا۔ یورپ و افریقہ مے ہوریں دولتا ہم
 زیات انت۔ کاندیت چو گنو کا تچان انت و ہر در چکے سرا گل کندی ناما کندہ کنان
 انت۔ دوہمی روچا دو گرانڈ مین مے تما کپنت۔ آئی ایشانا گوں بارا ایر برت۔ باز روچے
 سزارند دو گرانڈاں دم برت و مرتنت۔ ریگستانی سفر اہفت ہشت گرانڈ شہ گو تا
 مرتنت۔ بازینے جمل نہیں کور چاتانی تما کپنت و دیکواہ بو تننت۔ صدر روچے مسافر نیا
 رندو گرانڈ پشت کپت۔ کاندیت گوں کا کامبو گوشت : ”دوست بجمد کہ دنیا مے مالی و
 دولت چون زوت گار بیت۔ پھی نہ پاداریت ہید نیکی و راستی او با نکلیں ماہ رنگ ایس گل
 کندے دیدے وشی اگن پد انصیب بہ بیت۔“ ”من منں“ کا کامبو گوشت ”بے
 کولہ مانگت دو گرانڈ گوں بارا سلامت انت۔ کہ ایشانی بسر الذو کیں دولت شہ سپین
 مے بادشاہے دولتا انگت کیشتر انت۔ لو من دوریک شہرے گند گاؤں۔ منی خیالا

اے سوری نام انت۔ اے شہر و لندیزیانی انت۔ نوں مئے جنجال کئیگ انت۔ او
 و شین روج آھگنت۔“

شہرے کروگوراں سر یوگ۔ یک جشی ءے دیست اش کہ ڈغار اکیگ
 ات۔ نیم بر ہنگ ات۔ بندی ءے لائکے برات۔ کہ آئی سترے چیر دانگ ات۔
 اے بزرگ ءے چسپیں پاد اور استیں دست گوں نہ اتنت۔ ”اف! منی خدا“ کاندیت
 گوشت او آرا من و لندیزی زبانا جست کرت۔ ”دوست تو برے حالتا او گوں اے
 بد حالیا اید اچہ کنگائے؟“۔ ”من پہ وتی واجھا شھوں۔ نواب باندر دیندور نامداریں
 سوداگر“ جشی آرا جواب دات ”اے نواب باندر دیندور انت اے آئی ترا برے
 حالتا کرتے؟“ کاندیت آراجست کرت۔ ”جی صاحب!“ جشی نگر واجواب دات۔
 ”اے ایوے دودانت کہ آ مارا ہے نیم شلوار اسالے دور نداں دینت پہ ستر پوشیا۔
 مارا شکرے کارگاہا کار بندنت۔ اگن مئے لکنک مٹھنے تھابریگ بہ بنت۔ آئے دستا
 گڈننت۔ اگن ماتچک وروگے کو شھابجناں آئے یک پادے گڈننت۔ گوں من اے ہر
 دوک بو تگ انت۔ شے یورپے شکر واری ءے یہا ہمیش انت کہ مائے دیگائیں۔ منی
 ماتا کہ گئی ءے ہد نامنا پہ کلید اریا بہا کرت۔ آئی منا گوشت ”منی بڈو! وتی خدایانی منت
 وار بہ بو۔ آہانی پرستشا ہر وہداں بجن۔ آ ہر وہداں و شین زندے متاگا دینت۔ اے
 پھامز نہیں عزتے کہ تو مئے اسپت پو ستیں واجمانی غلامیا روگائے۔ او تو وتی مارا دپانی
 قسمتا شکر کنگا اے۔ منازانیں کہ من آہانی قسمت جوڑ کرت یا نہ کرت۔ ہلے آہاں منی
 نہ کرت۔ کچک۔ شادو لو طوطی شما ہزار درجہ کم بد نصیب انت۔ و لندیزی
 واجماں منا کر ستاں جوڑ کرتے۔ لو ہر یچھہما آگو شھت مادراہ بنی آوم آن آدم ءے

لواد آں۔ سیاہ، اسپت دراہ۔ من نسلی زانت کارے نہ اوں۔ اگن مئے اے واعطی
 راست گوشگانٹ تہ مادراہ ناکوز تک ایں۔ او کس گوں وتی وارث و
 خویشاں چوشیں ناہودگی نہ کنت۔ تو اے گیا بہ من
 ”او! پانگلوس“ کاندیت گوشت ”ترا اے نیمک ناہود گیاں اندازہ نہ بیت۔
 اے شہ حد ۲ گوستہ۔ نوں مناتئی ہر چچی ئے تہا حیرے جبر قبول نہ انت۔“

کاکامو جست کرت۔ ”ہر چیز چوں پہ شریا انت۔ چو بوت نہ کنت۔ اے وت یک
 گوںکی ئے انت۔ مردم کہ ناوڑیں و ناوشین جہد مانی آماج بیت۔ پر آئی ہید ہے گے
 گوشگانڈ کہ پشت چہ کپیت کہ ہمیشی تہا حیر انت۔“ آئی سیاہ پو ستیں جشی آرا چارت آ
 گریو گالت او گوں گریو گی جے سوری نام شہرا پادے ایر کرت۔

اوی جست کہ۔ آہاں شہ یکیا کرت۔ آ آپی گرا بے ئے کراہ کنگ و بیوس
 ایر سار و میگ ات۔ اے مردم کہ چہ آئی آاے جستا کنگا اتنت۔ وت اسپینی کپٹن ے
 ات۔ آئی گور اہاں جوانیں و پکانیں سودائے جت و گوشتے کہ آفلاں مسافر خانہ
 بدنت۔ آہموداں کیت۔ کاندیت و آئی وفاداریں خدمت گار کاکامو گوں وتی دوئیں
 گرائڈاں ہموداں شخت و پہ مرد ماہیل بو تننت۔

کاندیت ے دل او دپ یک اتنت۔ آئی عی دلانہ داشت۔ گوں کپٹن
 عاوتی دراہیں مہمانی حالے بیان کر تننت۔ او گوشتے کہ آبانک گل کندا گوں و تا
 ہر ڈول بہ بیت مرگ لو بیت۔ کپٹن عا گوشت ”من تراہیونس ایر ساچوں برت کنیں۔
 اگن مالوداں شتیں تہ گور نر مناو تراہر دوکان دور ابالاشیت۔ بانک گل کند گور نرے
 دوست ترین و شر رنگ تریں سریت بخت۔ ماراچوں کلیت کہ ما آراچہ آئی چچ

بحران۔ گوشتے کاندیتے سرا آزمانی گرنڈے کپت۔ ساریا آئی دلے تباگریت۔ پدا
 کہ سڈے کرت آئی کا کامبور ایک کشا برت و گوشتے ”منی دوست! نول ماچہ کرت
 کنیں۔ مناؤ ترا پنجاہ شصت لکھئے ہیرا گول۔ کہ آئے کیسگاں انت۔ تو شہ من
 ہو شیار ترے۔ تو بیونس ایر سا بر و بانک گل کندا ہیار۔ اگن گورزانہ من ات۔ آرا
 وہ لکھ بدے۔ اگن پہ وہ لکھا راضی نہ بوت۔ پست لکھے بدے تو مفتی نے نہ کوشتے۔ آ
 تی سراسک نہ کن انت۔ من دگہ جہازے گرین اوونیس عاروئیں۔ اے آراتیں
 ملے انت۔ نہ مفتی نے آس انت او نہ یہودی نے وت آس انت۔ ”کا کامبو الے
 دانائیں مشورہ دوست بوت۔ بے آدل گیرات کہ وتی جوانیں واجھالیہ دگیا انت کہ
 دوئیں یک دوہمی نے دوست ہم ہست انت۔ بے دلاوش ات۔ کہ آپہ واجھے کاریا
 روگا انت۔ ہمیکہ جتائی دردے چونہ مارت۔ آبخل گیر بوتنت۔ گرتیش ذرخصت بو گامر
 کاندیت گوشت کہ ہماکانڈیلیں پیر زالا گول وت ہیارے۔ آرا بے خیال نہ کئے۔ کا کامبو ہا
 روچاپہ وتی منزلار ہادگ بوت۔ اے کا کامبو سکیں شریں مردے ات۔

کاندیت تال دگہ لہتمں روج سوری ناما جلت۔ دانکہ دگہ کیپٹن نے
 در بچیت۔ کہ آرا و آئی دوئیں گرٹاں اٹلی عابہ بارت۔ آئی پروتا لہتمں خدمت گار
 داشت و پہ وتی دراجیس رزی مسافرینا دراہیں ضروری سامان ہم گپنت۔ آخر کار
 نواب باندر ویندور آہت و وتارا درسی راستی کرت۔ کہ آٹوہیں گرلے نے
 واہندات۔ کاندیت چہ آئی جست کرت۔ ”کہ آرا آئی ملازم، گرانڈ و مالانی برگا آچہ
 قدر کراہ لویت تال وینس عا۔ تھکی عا ہموداں بر گے۔“ کیپٹن پہ وہ ہزار پسترا راضی
 بوت۔ کاندیت ہم دیکتا تیار بوت۔

جہانمیدین باندر دیندور وتی دلا گوشت۔ ”اے درملی مرد چو کہ پہ ہلوا
 لود ہزار پسترا دیگانے۔ اے الماشہ سیریا کور بیت۔ ”دانیار ند آہت و گوشتے۔ کہ
 بہت ہزار کماشت نہ کنت۔ کاندیت گوشت من پہ بہت ہزار دیگا ہم تیار اوں۔“
 سوداگر اوتی دلا چارات۔ کہ پریشی بہت ہزار ہم عی نہ انت۔ آئی وتی
 نردینت وی ہزارے لوشت۔ کاندیت گوشت ”بس تو منا ونیس عاسر کن من ترا
 سی ہزار ہم دئیں۔“

نون اے ولندی سی سوداگر اوتی دلا گڑو منج کرت۔ ”پرے مرد اسی ہزار
 ہٹرا ہم عی نہ انت۔ ایسی مانا ایش انت۔ کہ اے دوئین گرانڈانی سرامزین
 دولے بار انت۔ نون زیادہ کراہ لوگ شر نہ انت۔ سی ہزار پسترا زوریں گڈا چاریں
 کہ دیماچے بجنس۔ ”کاندیت دوہیرا بہا کرت۔ ایساں بڈے زر آورت۔ آئی کیپٹن
 ئے کراہ پیگلی دات۔ دوئیں گرانڈش جہازے سرا بر تنت۔ کاندیت چوئی عاسوار
 پہ جہاز روگات۔ کہ کپٹن ئے دلا دغا آہت۔ آئی جہازے لنگر چست کرتنت۔
 بلبان چکا کرتنت۔ گوات ہم جوان کشکات۔ جہاز راہ گپت۔ کاندیت حشک و حیران
 بت۔ لو جہاز شہ آئی دیماشت وزرے جلگہاں گار بوت۔ آئی فریادے جت و
 کوشے ”اے کہنیں دنیائے نوکیس رکے نہ انت۔“ آواتر بوت۔ دلے سک سچکات۔
 دلے چول نہ سچیت کہ آئی بہت باد شاہانی دولتے کسا ساہا باد اتگ ات۔

کاندیت روت او ولندی سی جے در گاہا۔ پہ انصاف ئے طلبا۔ آہولتی انت۔
 درواز گزور اور ہکینت۔ تماروت۔ وتی داستانا بیان کنت۔ او پہ کوکار انصاف لوئیت۔
 چاچا اے بے ادبیا آرادہ ہزار پسترا ملام کنت۔ گڑا آئی مقدمہ زوریت۔ او گوشت

کہ ایشر اسودا کرے واتری عا رند گوشدار گ بیت۔ اوپہ گوشدار گا پروتا دگہ دہ ہزار
پیٹرا چہ کاندیت زوریت۔

اے دراہیں کارستانی کاندیتا چٹ نامیت کن انت۔ راست ان کہ آہزار
سری چدو مستریں ڈک و جنجالاں دیتہ۔ بے ججئے سرد مہریں بے کماری او کیپین
اے تیمیں دلیریں دعا کہ آراشہ چشمیں مز نہیں دولتیا زبہر کرت۔ آرا لٹے دستادات و
فقیر کرت۔ پر آئی دل پروشیا بس انت۔ آنون دل پروشیں نا ابیتی ئے سیاہ و تہاریاں
بڈت۔ بے آ بنی آدم ئے حرص و لالچ ئے بدرنگی ماں ہے تہاریا شتر تردیت۔ او
ایوکی و تہنائی ئے سوچو کیس ساہتاں ہے عکس آئی ہمراہ انت۔ بنی آدم ئے لچی،
لالچ، حرص، دعا و دروغ ئے عکس آرا چو دوسریں مارا ڈنگ جنگا اتنت۔ بے تاں
کد؟ آخر آئی فرانسیسی جہازیا پہ و تا یک کیبن ئے کراہ کرت۔ اے جہاز باغدیو اوروگا
انت۔ نون آرا گراٹڈ او دولتانی بارگول نہ اتنت۔ آرا ہے کیبن بس ات۔ سچے ہم
گول نہ ات۔ پروتا ہمراہے درکار تے۔ گوشتے ہر کس کہ گورائی اے سفر اہمراہیت
آرا دہزار پیٹرا آئی حق دیگ بیت۔ بے ہما مردارا آل گول و تہمراہنت۔ کہ آ
اے دیکے دلپرو شہنگیں و ناہیتیں مستریں کس بہ بیت۔

آئی منادی کنا نینت۔ صداں مردم آہنت۔ مردم پنجوباز اتنت۔ کہ پرانی
برگا گر لبانی بیڑ ہے در کاروت۔ کاندیت چریشان پیست مردم در چت۔ کہ پرانی خیالا
گوریشاں مردم مسافریا جو انیا مجلس کرت کنت۔ او ایشاں ہم دعوا کرت کہ آجمانے
دلپرو شتریں کس انت۔ آئی ایشاں نانے دعوت ہم دات او سوگند دات کہ وتی دردو
دورانی داستانا پہ راستی میاں کن انت۔ او ہر کس کہ شہ درساں بزگر بیت۔ آہارا پہ

دنی ہر ایہا کجمن کنت۔

اے مجلس ماں باسراشت۔ کاندیتا پیر زالے ہماگپ گیر اجنت۔ کہ آئی
 موشگ انت۔ آدمیم پہ ہونس ایرس ے روگا ایتنت۔ کہ آئی شرط جت۔ کہ دراہیں
 جہازے تہاگن یکے ہم گوشت کہ گورائی مستریں ظلم نہ بوت۔ آزرے تہا و ترا دور
 دنت۔ ہر داستا نے گو شدار گارند آراپا نکلوس یات آہت اود لا گوشتے ”اگن آگوں بہ
 ہنم آئی وت مارات کہ آئی فلسفہ اگن راست ات۔ تو ایو کا پہ آلدور اودا کہ اوداں
 ہر جی جوان و شر ات۔ پہ ایند کہ جمانا چونہ یت۔ “آخر آئی یک بزگیں عالم اے
 گہیں کرت۔ کہ آئی تاں دہ سالان پہ کتاب فروشیاں ایمسٹرڈیم کار کر تگ ات۔ پر
 آئی خیالا ”کتاب نویسی“ شہ جمانے دراہیں کاراں بزگ تریں کار انت۔ (۱)

اے عالم وت شریں مردے ات۔ بے آئی جنیا آئی گس چگ ات۔ جج آرا
 لٹ داتگ ات۔ جنگ عا آرایلہ داتگ ات اوگوں پر نکالیا جسگ و شگ ات۔ او ہے
 زوہاں آراشہ کسانیں روز گاریا ہم زبہر کنگ بو تگ ات۔ سوری نامے واعظی عا آرا
 مز اہم داتگ پر آئی عقید ہاں۔ (۲)

اے حبر ہم راست انت۔ کہ ایند کہ مردم پنچو ہے عالم بزگ اتنت۔
 بے کاندیت وتی دلا گوشت۔ کہ مسافری عا عالم ے گپ آراشہ وتی درداں دور دار
 انت۔ بے مگمیں امیدواراں احتجاج کرت او کاندیتا گوشت کہ آئی گوراہاں انصاف نہ
 کرت۔ کاندیت ہر کس آرا صد صد پیشرا دات۔ دراہ وش بوت و شنتنت۔

(۱)۔ اہلئرا وتی ہمارو جیات اجنت کہ کتاب فروشاں آئی کتاب پہ دُزی بہا کرت انت و آرا
 کو عھس کہ کتاب سخر بو تگ انت۔ آسیر بوتنت۔ لونویو سو کاچ نہ رست۔
 (۲)۔ آئی عقیدہ پارسی بزرگ مانی ے رنگا انت۔ کہ آئی نیکی و بدی ے لہدی مزائی ے فلسفہ پیش کر تگ ات۔

کاندیت و مارٹن کے ندے مسافری کے داستان

پیرس عالم مارٹن گوں کاندیت آپی گر لبا نشت و دیم پہ بو غد یوا رہاؤگ
 بوت۔ دو ییناں جہاں دیسنگ ات۔ ہر دو گرم دوئیں اش شریا چسنگ ات۔ اگن اے
 آپی گراب چہ سوری ناما تا جاپانا شتیں او ہم شہ کچے گڈھو پے راہا۔ آہانی گپ و ترانہ
 ہلت۔ بے منزل آحت چیا کہ آہاں جہان کے جون او جان دو یینانی بدی و بدی کاری
 شریا دیسنگ ات۔ او راہ پر اہانی داستاناں گونڈاٹ۔

بے انگت کاندیت یک خساہیا شہ مارٹن گہ ات۔ کہ آر لبا نک گل کند او آئی
 نیاد و ودارے ایٹے ہست ات۔ او آپریشی ہیل ات۔ بے مارٹن پہ ہج ایٹا او پہ ہج کسا
 ہیل نہ ات ایٹا امید کاندیت کے کر اسر و ہیر او گو ہر قیمتی است ات۔ آئی صد سریں
 گرانڈ گوں وتی دولت و دنیا کے باران گارو گسار بو تنٹ۔ او آخری دو ییناں و لنڈیزی
 کیپٹن پہ مکر برت۔ کہ دراہ آئی زو تیں یا تانی تماریں بہر اتنت۔ بے کیسے سر و قیمتی
 این مہرگ او گل کندے پلین کندگ آئی زندے روژنا کین مڈی اتنت۔ آئی ہرمان
 کے نوش جان کنگار ندہیان کرت انت تو آراپا انگلوس کے ایٹانی شون دا انگلیں راہ ہند

دلادوست بخت۔

”ہے تو واجہ مارٹن“ آئی گوں وتی عالمیں ہمر اہا گوشت ”اے باروا چہ گوٹے؟ تئی خیال اخلاقی بدی و جسمانی بدی ءے باروا چہ انت؟“۔ ”واجہ کار!“

ہمدات مارٹن۔ ”منا پیشوایانی عقیدت مندے گوشتش و مناسزا ش دات۔ کہ من نیکی و بدی ءے لبدی جنگ ءے تران کت۔ کہ دنیا ءے تما ہر جاو ہر کجا ہست انت“ کاندیت گوشت ”تو توازہ مکن نوں دنیا ءے تہامانی ءے منوک کجا منگ انت“۔ ”منا چار“ مارٹن گوشت ”من آئی منوک اوں۔ من نزانیں من چوں بھنیں، ہے من دگہ پیا ہج کرت نہ کنیں“ ”ترا بزان شیطانا پروت برتہ“ کاندیت گوشت۔ ”آجہانے کارانی تما ہر جاو ہر کجا وتی دستادوردنت“ مارٹن گوشت ”بلکنہ آئی و ترامنی جو نے تما ہم ما بچتہ پنچو کہ آئی و ترا ہر کجا تالان کرتہ۔ من گوں تورا ستیں جبر اکنیں۔ جبر مردنی انت کہ جرشہ ایمانا کیت۔ من وتی چہاں شانک دئیں اے رو ءے زمین عاجا ریں یا ایشی ہے بہرا چا ریں منی دل گو شیت کہ یزدانا ایشرا یلہ داتہ او بدی ءے یک قوتیا ایشرا وتی کرتگ۔ آلدورا دو بے نہ انت۔ من چشمن شمرے نہ دیتہ آ وتی ہمسایگیں شمرے تباہی عالمویت۔ نہ من چشمن خاندانے دیتہ آ دوہمی خاندانے بربادی ءے پدا نہ کپتہ ہر کجا کمزور طاقتورے لگت مال انت۔ آئی دیماجو کوٹو الرزینیت او زوراک، نیزورا چو بزو میشانی پیالی کیت آہانی پڑم و گوشاں بہانت۔ لکھانی لکھ مردم بھرتی بو گانت۔ پہ کشت و کشتار پہ سیا کشت و گوشا۔ یورپ ءے تاں آسرا تچان انت پہ قتل و غارتا و دزی و ڈنگیاں، گوں پکائیں

رپک ورہنداں اے کارا کن انت۔ کہ وتی لاپا پو سینت۔ آپوش کن انت۔ کہ پہ
ایمانداری وایمنی وتی رزق ے درجگ ے راہ پر اہاں بند انت۔ آشہر کہ اودان ظاہرا
ایمنی ے انت او ازم ولوزانک ے درچکاں گوشے گمر کرتے۔ اوداں مردماناں حسد،
حرص فکر و غم ے اندوہاں ایر برنگ۔ او آہانی غم شہ جنگ ے شہرانی اندوہاں گراں
ترانت۔ چیریں اندوہ شہ درانگازیں غماں گندہ ترانت۔ من ہمیکہ غم واندرہ دیرتہ کہ
من گوشین کہ اہر مناوتی ساہگ۔ ہر جاہ و ہر کجامان شانہ۔ ”بے اچھہ کم و باز نیکی
جمانے تہا پست کہتہ“ کاندیت گوشت۔ ”بلکنہ بہ بیت۔ بے من نہ دیرتہ“ مارٹن
جواب دات۔

آوتی محٹ و بلا اتنت۔ کہ توپانی توار شہ دورا آہت۔ او آہانی گوشاں کپت۔
اے توار دمان دماناں دواں یوت۔ ہر کساوتی دور بین زرت و چارت کہ چے یو گانت۔
آہان دیرت کہ دو جہاز انت گوں یک دگر اجنگ کنگانت۔ بے چہ اہاں سے میل ے
کساں دور انت گواتا دو میں جہاز نزیکا آور تنت۔ او فرانسیمی جہازے مردماں جنگرا
جو انیا سیل کرت۔ آخر ایک جہاز یادو ہی سرا انچیں ٹوہیں اور شے کرت کہ آئی
گو لہماں آرا کاریا جت۔ او اے جہاز بڈگا لعنت۔ کاندیت و مارٹن شریا گند گانت کہ بڈو کیس
جہازے سر بر اصد مردے کساں اوشتوک ات۔ آہانی دستا بر زانت گوں آزماناں دعا
لو گانت او کو کار اتنت۔ بے جہاز بڈت او در راہ زرے جہلا ہمایاں و جواہ یوت تنت۔

”جوان“ مارٹن گوشت ”دیرتے! ایش انت بنی آدم ے گوں بنی آدما“
کارپد ”کاندیت گوشت“ اے راست انت۔ بے اے کارپدانی پدا شیطاناں بے رحمی

عے گوں انت۔“ آہے گہاں جنکات۔ کہ آئی چم پہ درفشنا کیس سرے چیزیا کپت کہ
 اگر اے گور اوژنا گات۔ آہاں چجوعے جہل کرت وچارات کہ اے چہ چیزے۔ اے
 ہر آئی دوئیں گرانڈیکے ات۔ کاندیت شہ اے گرانڈے دوار رسگا پنخوش بوت۔
 گوشتے آرا آئی گاریں ہر صدیں گرانڈگوں سر ہیرا و گوہر قیمتی عے باراں پدا
 رنگ انت۔ کہ آرا ماں آلد و راد و لباد شاہا خشینگ اتنت۔

فرانسیسی جہازے کپتانا معلوم کرت۔ کہ سوب کرنگیں جہازے کپتاں
 اپن عے مردے انت۔ اوڈو کین جہازری ولندیزی ڈوہیگیگ انت۔ اے ڈونگ
 ہات کہ آئی کاندیت عے مال و مڈی گوں گرانڈاں پہلچی برنگ ات۔ اے دراہیں
 مال و دولت نوں گورائی یکجازرے تہا بڈت۔ بس یک گرانڈے دست کپت، آہم
 آئی تھیں واہندارا۔ کاندیت گوں مارٹن گوشت ”پچارا گناہ گارا برے برے چوں وتی
 گناہے سزارسیت۔ اے بد معاشیں ولندیزی کپتاں چوں وتی تھیں عاقبتا رسنت۔“
 ”ہو“ مارٹن گوشت۔ ”بلے پر آئی سزاہا اے ہم ضروری ات۔ کہ دگہ صدے گناہ
 گور آئی جنیازرے تہا بڈیت؟ خدایا آراسز ادات بلے شیطانا ایند گرانایر برت۔“

فرانس او پین عے جہازاں وتی سفر جاری داشت۔ او کاندیت گوں مارٹن
 وتی بحث و بلے ہم جاری داشت۔ آہاں تاں دوہتھگاں وتی بحث کرت۔ بلے آخری
 روپاشہ یک دوہمیا پنخو دور اتنت کہ اولی روچا ایتنت۔ پدا ہم آگوں یک دوہمیا ترانا
 اتنت۔ یک دوہمی عے خیالاں گوشدارگا اتنت او یک دوہمیا تسلا دیگا اتنت۔
 کاندیت وتی گرانڈرا دست بر مشت و گوشت ”تو منا پدا دست کپتے، من جزم اوں
 دلا کہ من گل کندا ہم پدا گندین!“

کاندیت و مارٹن فرانس کے تیا سربو تننت

آہانی چمپ فرانس کے تیلپکت۔ تہ کاندیت گوشت۔ ”واژہ مارٹن! تو شدو ساری فرانس دیتہ؟“ ”جی ہو“ مارٹن گوشت ”من فرانس کے بازیں صوبہاں گردو چرکتہ۔ بازے تہا مردمانی نیم گنوک انت۔ باز جاہاں آسک نازرک و بریناک انت۔ باز انت کہ خانوادہ انت بے بھیجہ احمق ہم ہست انت۔ ایند گروتراوت ہوشیار لیکنت۔ بے دراہ مرو محبت کے کار اپکا انت۔ اے آہانی مستریں پیشہ انت۔ اودو ہی کار عیب گیری ویک دو ہی کے بد نام کنگ انت۔ او سہمی کار بے فائد گیس گپ و گلہ انت۔“ ”بے واجہ مارٹن! تو کدی پیرس دیتہ؟۔“ ”جی ہو! من پیرس دیتہ۔ اوداں اے دراہیں نمونہ یک پیار سنت۔ اوداں یک پیہیں سر بلہہادر سانا گپتہ۔ اے

منی سوچکالی ایت کہ ہر کس لذت و وحشی کے پد اکتہ۔ بے اے کس کے آر دست
 نہ کت۔ من و ت ہے مارت۔ من اوداں تاں دیرانہ لشتوں۔ اوداں کہ من
 ربوتوں۔ مناسینٹ جرین کے میلہاڈزان دستے جت، شہ منی کیسگاں منی دراہیں
 مذی اش برت۔ بے مناڈزے زائش، اوتاں یک ہفجے جیل اش کرت۔ آئی رند من
 یک چانپ جاہیا پروف دیست انت۔ کیس زر کٹ ات۔ اوپاد انیا ہالینڈاگردت و
 اگاں۔ من نویسو کیس مردم دیستت۔ سازشی مردم زانت اوگول ڈاہ وفسادیاں ہم
 منی سرکت۔ گوشت کہ آشہرے تہا سکیں خانوادہیں و سبک ترانیں مردم ہم
 ہت انت۔ او من زانیں کہ ہست انت۔“

”منا! منی جندا فرانس کے گندگ کے شوق نہ انت۔“ کاندیت
 گوشت ”توت اندازہ جن کہ آلدوراوے گندگارند کے رادگہ جی کے گندگے
 شوق بیت۔ منا ہم بید بانک گل کندے گندگا امید جی و تمنانیت۔ من ونیس عا
 پر آئی ہیل میں۔ ماپہ اٹلی کے روگاشہ فرانس عاگوزیں۔ توگول من کائے گول؟“۔
 ”پہ سروجیم“ مارٹن گوشت ”گوشت کہ ونیس پہ ونیس کے جندے خانوادہاں شر
 انت۔ بے آگون در آمداں ہم سک شرانت اگن آہاناں بڈے زر گول بہ بیت۔ منا
 نے گول۔ تراگول۔ توہر کجا بروے من گول توگول اول۔“ ”من تراجتے کنیں“
 کاندیت گوشت ”ترلباور کنت کہ اے روئے زمین ساری عاتوگا زرے بوت۔ چو کہ ہما
 تریں کتابے تہاد عوا کنگ بوت۔ کہ آجہازے کپتانیک ات۔“ ”منا جی باور نہ بیت“
 مارٹن گوشت ”اے آہانی آگا ہیں و اب انت کہ آراچہ دیر ایہا کنگ انت۔“ ”بے اے

دنیا پہ مقصد یاودی کنگ بو تہ “؟ کاندیت جست کرت۔ ” پے گنو ک کنگا “ مارٹن ہمد
 وات۔ “ تراہادو مین جنکائی پرادو مین شادواں مہر عجب دراکرتے۔ ہما اوریلون ے
 قبیلہ قصہ کہ من گوں تو آورت۔ “ اصل نا “ منی دل عامرے اے جوزہ چو
 ایند گراں انت۔ پریشی حیران بوگ وت حیرانی ایت۔ من بھیجہ دگہ وڑیں چی
 دیتے۔ کہ اے پمن نوکیں حبرے نہ انت۔ “ کاندیت آرادگہ جستے کرت۔ “ تنی
 خیالا انساناں، انسان آرادام ہنچو کشتہ کہ مروچاں کوشت و کوشارے کنگانت؟ آچہ
 مداما ہمیش انت: دروغ ہند، چوٹ راہ، غدار، ناشکر، بے منت، ڈنگ، ہمدار، بے
 اعتبار، لغور، وشنیا تک، لاپی، شرابی کنجوس، راجی لوک، خون چونسوک اس
 زراگ، عیب جو و عیب گیر، زانی، گنو ک، منافق، احمق۔ “ مارٹن چر آئی جست
 کرت “ تو چے گوشے کہ بازاں گوں کپوتی ولراں چہ کتہ؟ ہر دینکہ پرہاں چمش کپتہ
 آہاناں وارنگ اش یانا؟ “ ” ہو، باز کپوتی ولراں کہ بگندیت۔ چوں یلہ اش دنت۔ “
 بازے اگن ہے کردانت۔ تہ بنی آدم وتی کرداں پرچایلہ بہ دنت۔ “ ہو “ کاندیت
 درائنت “ بے بازوانساں ے فرق ہم درانت۔ آزاتیں ارادہ۔۔ “ حبر نہ ہلت کہ
 بوغدو آحت۔

فرانس کے ملکا کاندیت و مارٹن چے دیست

کاندیت لہتمی روج ماں بو غدو داشت۔ شہ آلدو ارادو اور تگمیں سنگال دو چار دانگے شو تک دانکہ پروتا بگھی کے بجپت کہ وت و آئی فلسفی ہمراہ مارٹن یکجا سفر کرت بجن انت۔ نوں آرابے مارٹنیا نہ بوت۔ بے آرا پہ وتی گرانڈا افسوز انت۔ کہ ایٹرا آئی اکیڈمی آف سائنسز اماں بو غدو اداتگ ات۔ کہ آپٹ و پول بجن انت کہ اے گرانڈے پڑم پرچے سہر انت۔ پریشی انعامے ہم ایر کنگ بو تگ ات۔ او اے انعام گور مچانی عالیا کینگ ات۔ آئی اجدے ا ملاچو پیش دانشگ الف جمع ب تفریق ج تقسیم دے رمل گو شیت کہ ایٹی پڑم سہر بہ بنت او شہ گرا ہمریت۔

راہا ہر مسافر خانہا کاندیت ہر کے آرا کہ پول کرت کہ آجباں گورو گانت آئی گوشت : پیرس۔ آئی دیست کہ ہر کس و نا کس کے دیم پہ پیرس عانت۔ من وتی راہا پرچہ ہریناں۔ آئی ہم وتی اسپانی واگ پہ پیرس عاترینت۔ چونہ ہم اے شہ

دینسے دگا چپ نہ یت۔ آ شہ فو بورگ سانت مار کوئے نیمگاشہرا پترت پر آئی خیالا
آ وپسالیسے لیکارترین ہلکھما آحتہ۔

کاندیت مسافر خانہ ایر کپت۔ تو جان در دیا آرا گپت۔ اے کسا نکمیں
نادر ای سفرے دمبر گے سبات۔ بے آئی لنگکے چلھا ٹو ہیں ہیر ہے مان ات۔
آئی سامانی تابلہا ہیں زری پیتی اے ہم گوں ات۔ دو طبیب ہا دمانا حاضر بوت انت
بید سلاہ ولونائنگک۔ درسی اسیں دو ستاں آرا چاگرد کرت ویکد مانے ایوکانیشنت۔ دو
عازیزیں بانکاں پر آئی بخنی و آش گرم کرت او آرا پاد ات۔ مارٹن گوشت ”منایات
انت۔ من ہم اولی رنداں کہ پیرس عاہتگھوں۔ من ہم نادراہ نو توں۔ من شہ
غربیابو کرت۔ کہ کس منی کرانیاہت۔ نہ دوستے نہ عازیزیں زالے اونہ طیبے۔ بے
من پداہم وش بوتوں۔“

درماناں آرا دراہ نہ کرت۔ آئی حون پالات او نادراہی وداں بوت۔ پادری
ئے آہت وت سرا، بے جستا کاندیتا گوشے کہ تو منا منجیں چکے بدے کہ بروکارا آئی
زرماں دوہمی جمانا بر سخت۔ کاندیت گوشت منا گوں چوشیں جبرال کار نیست۔
دینداریں بانکاناں آرا باور کنائنت کہ نو کیں دود ہمیش انت۔ آئی گوشت منا گوں
دوداں چہ کار۔ مارٹن گوشت من اے راہباشہ تاکاؤن چگل دینیں۔ ملاہا سوگند وارت
کہ آکاندیتا قبر نہ کنت۔ مارٹن سوگند وارت اگن ملانہ شت او آئی ہے پیا کاندیتی سکی
کرت۔ آملائے جندارا کل کنت۔ جیزہ پہ جنگا سر بوت۔ مارٹن ملاہا راتیلانک دات
و پہ زور ڈنادر کرت۔ چریشی مز نہیں چست وایرے بوت۔ کہ اے باروا سرکاری

رہنے ہم دیگ بوت۔

کاندیت شارات و ذراہ بوت۔ نیم دراہی ئے روچاں نانے سراگورائی
 مانوہیں مردم نھنت و نانش وارت۔ بے جیوانش جت مزن شرطے۔ کاندیت
 جرنات۔ کہ آئی گورایکہ پھر نیہنت۔ بے مارٹن حیران نہیت۔

شہرے تما آئی مستریں ہمراہ کہ آراشر نے دات پیری گوردے خانقاہے
 سزات۔ اے شہ ہما مردماں ات۔ کہ پہ ہر کارا ہدوناک انت۔ شیوار انت۔ منت
 وارت و منت وار کن انت۔ بے لچ انت۔ کہ ہج کارے کنگالچ نہ کن انت۔ چرپ
 زبانی دچاپلوسی آہانی مستریں رپک انت۔ در آمدانی رہ چار انت۔ کہ آیاں چووتی داے
 تہیانت۔ شہرے بدستیانی داستاناں میاں بجن انت۔ اونوکیں در آمدارا لذت و
 دوش پہ وتی دلے تباہا بدینت۔ اے مردا کاندیت و مارٹن ساریا تھیڑا برتنت۔
 بوواں نوکیں ٹریجڈی ئے پیش دارگ بوگات۔ کاندیت ئے کر ۲ شریں و شہمین
 مردم نھگ انت۔ بے کاندیت آہانی فکر نہ کرت۔ ہر کجام ندارگ یا کاریا گپ کہ
 آروست بوت آئی کوکار کرت۔ کنٹرول ئے وہداں چر اہان یکے گوشت۔ ”تنی اے
 کوکار دانت اے اداکارہ بے کار انت۔ اواداکار چر آئی گندہ ترانت او قصہ ئے اے بہر
 شہ ہر دوکاں گندہ ترانت۔ ایسی نویسوک عربی ئے لوزے نزانت۔ او ندارگ
 لہنتاے جاہیا انت۔ او آوت اے دراہیں جہران نہ نیت کہ آواں ایدا پیش دارگا
 انت۔ باندا من ہست بنشاک پر توکاریں۔ کہ اے درس ہے قصہ ئے نویسو کے خلا
 قانت۔“

”واجہ کاراں! فرانسے تہا اے ڈولیس تھیٹر چنکس انت؟“ کاندیت

چراہاں پول کرت۔

”بچ، شش ہزار“ آہاں جواب دات۔ کاندیت گوشت ”اے واسک باز انت۔
چریشان جوانیں چہ قدر انت؟“ ”پانزدہ، شانزدہ“ آدگر اجواب گردینت ”اے ہم
گپڑے انت“ مارٹن گوشت۔

کاندیت عایک ایکٹریس عے سک دوست بوت۔ اے بانکا یک ٹریجڈی
عے تہا ملکہ الزبتھ نے کردار کرنگ ات۔ ڈرامہ وت ژندینے ات۔ بلے ہمے ادا
کارہ جاندار ات۔ کاندیت گول مارٹن گوشت ”منا اے ایکٹریس دوست بیت۔ منا
سک دوست انت کہ اے بانک گل کندے چرگا جنت۔ من لوٹیں کہ آراجندیں او
در اہی وجوڑی نے بجنیں۔“ پیری گوردے خانقاہے مسٹر گوشت ”من حاضر اول۔
ترا گول بانکا درسی راستی کنائیں۔“ کاندیت جرنیا رینگ ات آئی جست کرت۔
”اے ماکا انگلستان عے ملکہ نے وشاہتی نے دودو دستور چہ پیم انت۔“ راہبا
گوشت ”صوبہانی تہا آہاناں میکدہاں بر انت۔ او پیرس عا دود ایش انت۔ دانکہ آہانی
جان سلامت انت او آوش رنگ انت آہانی عزت مزن انت۔ بلے ہر دینکہ مرال
آہاں گٹرانی تہا دور دینت۔“ کاندیت گوشت ”ملکہ ماں پلیتیں گٹراناں۔“ مارٹن
گوشت ”واجہ کار راست گوشت۔ من بانک مونیم نے مرگ نے روچاں ہدا پیرسا
اتوں۔ آہاں آرا قبر کنگ نے عزت نہ جھشت۔ آرا گول آئی ہمچو انزگاں، مسکینانی
گورستانیا کٹش کت کہ ہموداں گور اہاں بہ سٹریٹ۔ مردمانی اے پیمیں سرد مری

دنگلی آرا الم سک تورے۔ کہ آخانواد ہیں بانکے ات۔“ اے سکیں مز نہیں ہے
 رحمی بنت۔“ ”تئی دل چہ لویت۔“ مارٹن گوشت ”اید امر دم ہے پیم انت۔ آہانی
 ہمدی و بے راہیاں و راست پروشیاں تو چوزوت زانت نہ کنے۔ ایشانی حکومت،
 عدالت، مذہب او دلوشی لیب و گوازی اے ہے قوے بے سروپادی لے ممکن
 چیدگ انت۔“ ”بے پیرس عاہر مردماں چارے آکندگان انت۔ اے وشدلی لے
 ستریں نشانی نہ انت؟“ ”راہبا گوشت ہو، آظاہر آکندگان انت۔ بے دلے تمازہرا
 بنت۔ آچوش انت۔ کہ ہرچی لے زنگا ہے کند و کیس کو کارانی نہما جن انت۔ او ہے
 کندگانی بد کتاہل تریں کاراں کن انت۔“

کاندیت گوشت ”ہمازند لگیں لدیگ کئے ات۔ کہ تھیڑا لیبرے ڈوبارگا
 ات۔ اواداکاراں بد کٹکات۔ او منالیب و کرداردوئیں سک دوست بو تنت۔ کہ من
 کوکارت ووشی لے اظہار کرت۔“ ”راہبا گوشت ”آزندگ و سلا متیں بدے۔ آئی
 روزی ہمیشی تما انت۔ کہ کسمانک و کتابانی عیب گیر یا بخت۔ آراہر کامیابیں مردم تا
 دوست انت۔ آرا پہ سوہنا کیا بد کیت۔ بچو کہ ہجڑا ہر مردے دژمن انت۔ آ
 لوزانکے بچھل سیاہ مارے کہ آئی وراک زہر و زکور انت۔ او آ کاگدانی سرالوزنہ
 نولہیت بلیمہ فریروں (۱) لے پیما زہرنا کی تالاں کنت۔

کاندیت، مارٹن و پیری گورڈینی سیڈیانی سرا اوشتوک گپ کنگا اتنت او

(۱)۔ فریروں احوالکارے ات والٹینرے ہمسردنیں دوئیں گوں یک دگرا نہ ٹہیتنت۔

مہلو تک شہ ہالے تہادر آہگات۔ کاندیت گوشت ”من پہ بانک گل کنڈی گندگا
 رزین، بے مروچی منی دل گوشت کہ گوں بانک کلیر ونا شامے نغنا بورین آراہم
 من پسند کنیں۔“

خانقاہے واجہے رسائی تاں بانک کلیر ونا نیست ات بے آہم گوں جو انیں
 سر انند و نیاد کرت۔ گوشتے ”اے بانک مروچی شاما ساریا دست گٹ انت۔ بے من
 ترا شریں بانکے گے گور ابرت کنیں۔ اوداں ترادر اہیں پیرس گے گندگے موہ
 ریت۔ اوچرے نیادا رند تو وتی دلاوت گوشے۔ کہ مناچار روچ نہ انت۔ بلکہ چار
 سال انت کہ من پیرسا آہگوں۔“

کاندیت پہ اے نوکیں گے ات۔ آئی گوشت شرانت۔ ہمودا برواں۔
 اے بانکے ماڑی فوورگ سانت او نورے آخر ات۔ اوداں دوازدہ جواری تاں
 گے گوازی اتنت۔ ہر کسی دستا پتاہانی رے ات۔ آیانی بدبختی گے دپتر۔ دراہے
 تک و توار اتنت۔ گوشے قبر ستانے ات۔ ہر جواری گے لچک ہیدات۔ بیخہ ہم
 پریشاں ات۔ لوگ گے بانک ہم فکر مندات۔ گراک پہ وتی قسمت او آپہ وتی گراکاں۔
 ہر کسا باہد گے ترس ات۔ ملی ملی و ترا پیر ولینیا گے بانک گوشت۔ اودراہیں گراکاں آرا
 ہم پرے ناما توار کرت۔ آدخترے پانزدہ سالہ ہم گوازی گراانی تہات۔ او اے بزگیں
 گراکانی ہر ردے اشارہ پہ چمکی حال داتے۔ خانقاہے واجہ، کاندیت، اومارٹن تہا
 آہنت۔ نہ کسے آہانی دیما پاداہت و نہ دپی وشاہتے کرتے۔ اونہ آہانی نہمگا کیا چارت۔
 ہر کس وتی پتاہاں چارگات۔ کاندیت وتی دلا گوشت منی ملی ملی چونہ ات کہ کیا

دشاہت ہم مکت۔

خانقاہے واجہا بانکارا گو شالوت کرت۔ تہ گڈا آپاداہت پہ پچھندے کاندیتا
لوپہ سرے سرینگے مارٹن عاوشاہتے شرپے دات۔ آئی کاندیت نندارینت وپاہانی
دستے دستادات۔ آدوبازیانی تما ۵۰ ہزار فرانک گوازینت۔ آئی رند آہاں پہ کندگ و
دشدلی نان وارت۔ ہر کس حیران ات کہ اینکے زرے گوازینگا رنداے مردار ابوڑیا
نہ وارت۔ جواریاں گوں یک دوہمیادتی جواریانی بولیا گوشت : ”اے ضرور انگریزی
لارڈے“

شام ئے اے نان ہم چو پیرس ئے عام دعوتانی پیامت ساریا خاموشی پدا
شور کہ کس نزانت کہ چہ گوشگانٹ۔ پدا تو ازہ و مسکرہ بے گیشتر ہوا دگ و بے تام و
دروگیں حال۔ حرائیں تو جیل۔ کمیں سیاست او بازیں غیبت و باپشت گوشی، اوہے
بلمیں مہلو نکا نوکیں کتلبانی ہم گپ جت۔ پیری گورڈے خانقاہی واجہ گوشت ”شما
سر گوچیت ئے ناول ڈاکٹر آف تھیولوجی دیتہ؟“ شہ ہماہاں یکیا گوشت ”ہو من
دنتہ، بے من ایثرا تیو گاونت نہ کرت۔ مروچاں بے ادین و بد لحاظیں نویشٹانک سک
بازانت۔ بے سر گوچیت ئے ناول ڈاکٹر آف تھیولوجی شہ درستاں بر کرتہ۔ آدگہ
درساں یکجا بکن اے۔ اے ناول آیاں پہ بے ادلی و بد لحاظی سر جمیا ہم گوازینت۔ من
شہ اے ہمیں کتلباں بیزاروں۔ ایساں مارا پنچو ایر جنگ کہ من کتلبانی وانگ یلہ دانتہ۔
جیولوہائی بنا کرتہ۔“

راہبا گوشت ”آرھیون ٹی ئے میلانڈے چون انت؟“ ماداما گوشت ”توبہ

! اگر اس میں مرد، ہر جہر کہ ہر کسے و ت زانت آراچوں پہ پلگار و چیمے بیان کنت۔
 چون بے خیالی دوہمی نے خیالان شدہ دلاں در کنت او و تھی کنت۔ او و تی آوار جگمیں
 دولت چون پہ بے دردی زوال کنت۔ آئی منی دل چوں پر و شتہ آرا من ماریں! شدہ
 دیم آ منی دلا پر و شتہ نہ کنت۔ مناس انت۔ آ رہی کون نے لہتمیں تاک من در دتہ۔
 ہے لہتمیں تاک باز انت۔“

مجلس ایک عالمی و زانو گریں واجہ کارے ہم گون ات۔ آئی بانک نے حبر
 گپت گوں۔ آہاں ٹریجڈیانی بار و احث کرت۔ ملی میا شدہ واجہ کار اجست عکرت کہ
 بازیں ٹریجڈی اسٹیج نے سر اپیش دارگ بوت کن انت۔ بے آوانگ شریا بوت نہ بنت۔
 بے لوزانتیں عالما گوشت کہ بازیں ڈرامہ گندگوش انت۔ چاروکاں پسند بنت بے
 وانوکاں پہ آپیا دلپسند نہ انت۔ آئی چند لوزانی تھاوتی حبر ثابت کرت۔ دراہیں ناولانی
 تھا بازیں قصہ یک رنگا بیان بوت کن انت۔ بے ڈرامہانی تھا چوش بوت نہ کنت۔
 ڈرامہ نے تھا قصہ بیان بیت گوں کردارے عملا او ہے عمل و تراں گندوکانی دلا
 دوست بیت۔ اے وانوکاں آئی ہمیں پسندے دات نہ کنت۔ ڈرامہ نے ہر عمل نوکیں
 رنگیا پیش دارگ لویت بے اے نوکیں رنگ بازاری مہ بیت اونہ کہ ہوا دگ و بے
 تام۔ ایشراد اہما نرم، نازک و پیک بوگ لویت۔ کہ اے ہما و ہداں بوت کنت۔ تو
 انسان نے دلا بزانی او آرا گپ بہ پر مائے۔ تو وت شاعرے بہ بے بے کردار
 شاعری مہ پر مائے۔ تراوتی زبان جوانیا پست۔ او تھی زبان پیک و بے عیب بہ بیت۔
 او آرا گوں سر جہیں رد و ہنڈیا جھوٹے۔ بے پہ ہندے جوڑینگامانا مہ شموٹے۔ گند

جو انہیں ڈرامہ و کردار و دی بوت کنت۔ آئی دسمتر گوشت ”اگن کے اے راہ و رہدال ماہ زوریت۔ ایک دو غمناکیں کسمانک ٹاپنت کنت۔ کہ آتھیڑے تہا پسند بگ ہم ہنت۔ بے آپھر شر نویسویکیں لہز انتانی ردا اوشتات نہ کنت۔ جوانین رردہاکیں کسمانک پہ کساس انت۔ اوسک کم انت۔ کردے پہوالی زندے شیران جنت۔ کہ ایشانی دریں گال شہ گو شوکانی دلادر کاہنت۔ کہ نویسوکاں پہ دلجمی بنیہ کریم انت و شیروز سملی لہزاں گہنگ ات۔ مگہ ایندگر سیاسی بحث و بل انت کہ مرداواب بگنت۔ یا چو ہما تو ارا انت کہ گوں گنبدے دیوالاں ماں کیت و گوئناہا روت۔ دگہ باز کسمانک جو زہانی و اب انت کہ آگاہ نہ ہنت، چو واپن مردا پڑنت، بیوشانی پیانوک کن انت۔ پرو شگنیں و نیم تہا میں حبر و دانک انت۔ یادرا جییں الا ہو انت ملاگانی گوں حدلیاں (کہ آگوں انساناں حبر کھے ہیلانک نہ ینت) یادروگیں بل انت پہ آمیاں۔“

کاندیت اے گشتانک سرجمیا و دلجمیا پہ دلگوش گوش داشت۔ اے واجکارے گپ آرا دوست بو تننت او مردے جند ہم دوستے بوت۔ آمادے کرا نذوک ات۔ آرا گوشا ہوتے کرت و گوشتے کہ اے واجہ کار کئے انت کہ چوشیں شریں تراں کنکا انت۔ بانکا گوشت ”اے عالمے انت۔ جیوانہ جنت۔ آرا خانقاہے واجہ برے برے گوں وت نانے سراکاریت۔ ایشی وت ہم دردنا نکیں کسمانکے نوشتہ کریم ات۔ بے مردماناں دوست نہ بوت آئی یک کتابے ہم نوشتہ کریم ات۔ بے کتابے یک دانگیا ابید کہ آئی منا گوں وتی دستخطا داتگ ات۔ دگہ ہچ کتاب

شہ چھاپنکو کے دکاناڈن گندگ نہ بیت۔ ”اے واجہ کار مز نہیں مردے“ کاندیت
گوشت ”بز ان اے دوہمی پانگوس انت۔“

آوتی دیم گورائی کرت وگوشتے ”صاحب! بے شک تئی ہم ہے خیال
انت۔ اخلاقی و جسمانی جمانانی تماہرچی کہ بیگانہ انت۔ آ دراہ پہ گہتر تیا انت۔ او اے کہ
ہچی دگہ پیم بوت نہ کنت۔“ ”من! صاحب!“ ”عالما آراجواب دات ”من اے پیم
ہچ خیال نہ داریں من گندگا اوں گوماہرچی ردوہ گانت۔ کس نزانت کہ آئی جاہ چہ
انت یاں آئی کار کجام انت۔ نہ ایشی زانت کہ آچہ کنگا انت او ایشی ہم نزانت کہ آراچہ
کنگ لوہیت۔ اے ہنوگیں ورگ و مجلس عاہید کہ اے جوان انت و ہر کس گوں یک
دوہمیا ہم گپ و ہم گلہ انت۔ اگن نا، دراہیں و ہد بے مانائیں جیزہ و بے فائدگیں
فساداں گوزیت۔ ژاسوئی گوں ژاسوئیاں، پارلیمانے باسک گوں چرے باسکاں، عالم
گون عالماں، درباری گودرباریاں، زردار گوں مردماں، جن گوں مرداں، خویش
گون خویشان، سیال گوں سیالاں مڑگانہ انت۔ بز ان یک دائیں جے بوگانہ انت۔“

کاندیت آراجواب دات ”من چدو بدترین کار دیستہ او منی سراگوتہ۔ بے
یک دانا ئیں مردے، کہ آرا شو میا دیر انت کہ پاہواں داتش، مناوانیت کہ دراہیں
کار و کار پدشر انت۔ اوبد ویرانی جوانیں کشیم گیں عکسے تما لہتین ساہگ انت کہ آہنگ
انت۔ کہ گوزنت۔“ ”تئی پاہواں شیم گیں مردا پہ ہر کسا توازہ کرتہ“ مارٹن
گوشت ”تئی ساہگ ترسنا کیں پولنگ انت۔“ ”اے پولنگاں مردم دت
شاننت“ کاندیت گوشت ”او آوترا چریشاں رکینت نہ کن انت۔ اے آہانی گناہ نہ

انت۔ "مارٹن درائینت۔

جیواگر سرپد نہ بوتنت۔ کہ چونیں حبر کنگا انت۔ آشراب ورگا اتنت۔
مارٹن گوں عالما علمی گپ کنگات۔ اوکاندیت گوں لوگے بانکاوتی سراگو سگیں ویلانی
بہرے ہیاں کنگات۔

ایشی اور ندبانکا کاندیتاوتی جندے اوتا کابت۔ آرا صوفیے سراننداریٹے۔ او
جئے کرت۔ "بزان تو انگت گوں بانک گل کنداوتی مہرانی ساہ دوہتہ۔" "جی ہو! منی
لیلی ایس بانک۔" مادام کندگے جت وگوشتے: توشہ ویستپالیہیا آحھے کہ مناے جو بلا
دیے۔ اگن فرانسے ورنائے بہ بوتیں۔ تو آئی گوشگ ات۔ بانک تئی پیہیں شر
رنگیں پریے گندگا رندا آراشہ وتی دلادر کریتہ۔ "مادام! پنچو کہ تئی دل لوہیت،
من گوں تو پنچو گوشاں، منا افسوزانت، پہل کن "مادام گوشت" تئی مہر پر آئی ہما
وہدال باہند کرت۔ تو آئی دزمال چت و آرادات۔ من تراگو شین منی زیر جائے پیتا
بزور۔" "پہ سرو چمان بانک" کاندیت گوشت آئی پیتے زرت و دستا کرت۔ "نون
ایشراپدا ہمودال ایر کن۔ بانکا گوشت۔ کاندیت پیت پدا ہمودال بہت۔" "بجھد" بانکا
گوشت "تو در ملکے ایت۔ من وتی پیرسے دوستاں تال دوہم تھکاں انتظارے آس و
انگرنی سراداریں۔ بے گوں تو چوش نہ کنیں۔ تو ویستپالیہیا شہ آہجے۔ من انشپپی
تئی اوں۔" شر رنگادر ملکی وتی دوستے دستانی زنڈیں ہیراوتی چمے چیرا کرنگ
انت۔ آہانی ہجو باز توصیفے کرت وگلاتنتے۔ کہ ورنہا شہ وتی لنگوکاں در کرت آئی
لنگوکاں مان کرتنت۔

دیم وتی ہنداروگا کاندیت پشوماں و پھل ات۔ کہ آئی پر چا گوں ماہ رنگیں
گل کندا بے وفائی کرت۔ دگہ ماہ گونگے مہرانی وشى نوش کرتنت۔ آئی ایشی
درانگاز دردنا کیس ڈولیا گوں پیری گورڈی واجہ کارا کرت۔ آئی ہم پردی اے اظہار
کرت۔ بے آئی پردی پر آئی غمان نہ ات۔ آپریشان ات کہ آراشہ اے دوئیں قیمتی
ایس ہیرہاں آئی بہرے نہ رستہ۔ چونہ آئی شہ ۵۰ ہزار فرانکاں کہ کاندیت جیولیا بہاد
. داتگ اتنت وتی بہر گپنگ ات۔ بے آگوں کاندیت گوں ات۔ کہ چر آئی دانگیں
دولتا آوتی پور ہیں بہر اجپت۔ کہ آکس واجہ کارے دوست و یاران بخشائیت۔ بہاد
دنت یاں آکس پہ لچکائی و چالاکی چر آئی پیچ بجرانت۔ آئی گوں اے واجہ کارا گل
کندے باور اشریا گپ جت۔ او گوشتے من پنچو کہ آراوینسا بھند میں چر آئی معانی
لوئیں و آرا گوئیں منا ہے یکیں ردیا بہ بخشائی کہ من اولی رنداں گور آئی بے وفائی
کرت۔

پیری گورڈی اے واجہ کارا وتی وش تبی ووش دگوشی دوسری زیات
کرتنت۔ کاندیت ہرچی کہ گوشت آرا پہ دگوش گوشے داشت۔ ہرچی کہ آئی
کرت یا ہرچی آئی کنگ لوھت واجہ کارا وتی سر جمیں دگوش گور کرت۔ گوشتے ”واجہ
شے ڈرائی جاہ ونیس انت۔ ”ہو واجہ عالی“ کاندیت گوشت ”پمن المی انت کہ من
. ویحسار ویں اوبانک گل کندا ہموداں در تیگین“ گل کند آئی دوستریں مڈی ات۔ آئی
باروا گپ و تراں آرا سک وش بوت۔ پنچو کہ آئی گوں ایند گراں ویتھ پالیہے بے میں
بانگے گوں و تاگو سکیں روچانی داستاں گوشت آگوں اے مردا ہم ہے قصہ آورت۔

پیری گورڈی عائی گوشت ”منی خیالا بانک گل کندوش کندوش
 جرے انت۔ آجوانیس تکائیں رُژنے ہم باید انت بداریت۔ او جوانیس ووش لوزیس
 کاگد ہم نویسیت۔“ ”پمن آئی ہچ کاگد دیم نہ داتہ۔“ کاندیت گوشت ”من کہ پر
 آئی ہرے گناہاں شہ بہشیں لوگا در کنگ بو توں من آرا کاگد دیم دات نہ کرت۔
 رندا منا حال رست کہ آیران بو تہ۔ پدا من آرا در گہت او دوار گار
 کرت۔ نون من آرا ہفت ہزار و پصد میل دور یک زوتیں کراشے رائی کرتہ او پر آئی
 بہا جم و چاروں۔“

عائی گوں مزن دلگوشاے دراہیں قصہا او شکرگات۔ بے خیالے دوہمی
 جاگے اتنت۔ گوشے وابے گنداگات۔ بُستے کہ کرت، پاداحت۔ ہر دو در ملکائے
 بانکر کرت و آہاں شہ موکلے گپت و شت۔ دوہمی سہبا کہ کاندیت شہ ولبا پاداحت،
 کاندیتا کاگدے رست کہ آاے ڈول بنشتہ ات۔

منی واجہ! منی مہرائی ارواہ! من ہے شہراوں۔ کہ توئے۔ مناسخے بیست۔
 کہ اید اسر بو تگوں۔ بے من نادر اہوں۔ پچو کہ شہ جاگہا سرت نہ کنیں۔ من پہ تہی
 دید اکور اوں۔ او پہ تہی امبازاں زہیر گیوں۔ آگن من سرت بجز تہیں پہ بال تہی
 بانکرال اتکوں۔ من اشحتہ کہ توشہ بو خدیو اگوئے۔ من وفاداریں کا کامیو سو گہیں
 ہمرازال ہموداں اشٹکوں۔ آمسی رندا زوت کانت۔ بیونس ایریس عائی گورنرا منی
 ہر گمانتہ بے منی دل تہی انت۔ ہیا کہ تہی دید منا پدا سلامت کنت و زندے دنت۔
 بے کئے زانت من شہ وشیامہ مریں۔

اے نماہ داریں نمدی۔ ایے انا گتیں کا گد، بے گت دگمانا گوشے شہ
 مہرے آزمانا کپت آئی نا ایتی ءے دامنا۔ او کاندیت جتائی و دیری ءے دراہیں درود دور
 شمو شخت اوو شیا نی خمیری جمبرال بال بوت۔ بے دو ستیں ماہ رنگے نادر اہی چو کار چا
 آئی دلا بُراں ات۔ وتی وشئی ءے درد و گل کندے نادر اہی ءے دورانی امبازاں
 چو مست و شیدا ہا لڑاں کاندیت وتی ہمراہ مارٹن و سہر و قیمتی گوہراں گون وتی گوہر
 قیمتی ءے او ٹلاشت۔ کہ او دا گلا داشتہ۔ کمر ہے تما پادے کہ ایر کرت۔ آئی جانا
 در گے زرت۔ دلا در ہنگہ بنا کرت۔ زبانی پلبلہ بوت، توارے پہ ہڈو سک در کپت۔
 او تاک تہرات۔ آئی پردہ سر بیخت۔ کہ او تاک روژنا بے بیت و آوتی دل ءے
 روژنائیں گوہرے دیدار بخت۔ بے باتیا پہ ہلوت گوشت ”اش! خیال کنے پردہ دور
 مکن روژنائی بانکا کو شیت۔“ باتیا پردہ پرداتنت۔ ”منی ساہ! گل کند!“ کاندیت پہ ہڈو
 سکے گوشت ”من تئی دیدار کرت نہ کنیں۔ بے تو چو نے مناوتی حالاں بدے۔ تئی
 توار منی گوشاں بچیت“ ”آگپ ہم جت نہ کنت“ باتیا گوشت بانک شہ لیٹے تما پر
 گوشتیں دستار کنت۔ کاندیت آر اچیت او شہ ارسال ایشرا میسیت او دستائے شہ
 ہیرا ہاں پر کنت۔ اودھے کر سی ءے سراہیلے سرے ہم ایر کنت۔

ہے و شیا نی معیرانی تما پولیس آفیسرے چو مککا کپت۔ آئی رند پیری
 گورڈیں عالی ات او یک پولیس ءے دستہ ہم گوں ات۔ آئی گوشت ”ہمیش انت ہما
 دوئیں مشکوکیں در ملکی“۔ آہاں ایشانا ہما دمانا دست گیر کرت۔ اووتی مردماناں
 گوشت کہ ایشاں ہندی جاہا بے برات۔ ”اوداماں آلدور اوداور ملکی مردماں گوں چوش

اش نہ کرت۔ “کاندیت گوشت” نون منی ایمان مانی ءے قول ءے سراپکا تریوت۔
 مارٹن گوشت ”بے افسر شمارا کجاں گوبر گائے؟“۔ ”تماریں تہہ خامہیا“ پولیس
 آفر گوشت۔

مارٹن کہ وتی دلا چارات۔ آئی آرار ماینٹ کہ اے بانک کہ و ترا گل کند
 گوشت آنہ انت۔ ہے پیالے کہ وتاعالی گوشت ہم لچ و دروغ ہمدے ہے پیالے
 پولیس افسر ہم نار وارا راتے۔ ایسرا ہم سراپو ٹینگ بیت۔

مارٹن ءے سوچ آئی زرت و پولیس آفسر ارا سے ہیرائی ٹکرے دات کہ ہر
 یکے شہ سے ہزار ہسٹو لازیات قیہے ات۔ پولیس آفسر درو ظاہرا گوشت ”واجہ کار
 تو اگن دنیائے ہر جرم بحر تیں۔ بے بچن تو بے گناہ او دنیائے شر تریں مردے
 ایت۔ سے ہیرا کہ ہر یکے ءے بہا سہ ہزار ازیات انت۔ من وتی ساہا پر تودات
 کنیں۔ آدر اہیں در ملکیاں گرفتار کنگا انت۔ بے من ترا نہ گریں او شدا پہ سلامتی در
 ہم کنا ٹنیں۔ من ترا نار منڈیا بریں۔ منی برات، ہمودا انت۔ اگن تو آراچی ءے ہیرا
 بدیے، آہم منی پیا تئی کارا کیت۔“۔ ”بے شمار در ملکیاں پرچے گرفتار کنگائے؟“
 کاندیت جست کرت۔ ”یک فقیرے کہ شہ اتر ہار تو نا آہنگ کہ آئی دروغیں
 حمرے تالان کرت۔ کہ چر آئی کیا وتی پت گوشت۔ نون ٹرس ہمیش انت کہ
 کپ تالان مہ بیت۔ او مردم وتی پتاں مہ کوشنت۔“

پدا پولیس، آفسر ادر اہیں قصہ بیان کرت تہہ کاندیت گوشت ”توبہ! اے
 ٹنگا تر سنا کیں کار ہما قوم کنت۔ کہ آشہ ناچ و ٹسکی، زسمل و صوتاں سیر نہ بیت۔ منا

شہ اے جاگمازوت درجنے۔ ایدا کہ شادو شیراں سر یحت۔ من ایدانشت نہ کنیں۔
 منی ملے مردم رسترانت۔ من مردم بس آلدورا وادیمتہ۔ آفیسر منا پہ خدا کی
 ویحسابہ بر، من اوداں پہ گل کندے واداراں نندین “آفیسر اگوشت” من تراہان
 زیریں نار منڈیا برت کنیں “آہانی سانکل اے پیچ کر تنت۔ وتی مردمانے راہ دات۔
 مٹتے من شہ رویا ایشاناں کہتہ۔ کاندیت ومارٹنا زرت ووتی براتے گورا دپے دمگاسر
 کرت۔ کسانیں ولندیزی آپی گرا بے پہ روگا تیار اوشتا تک ات۔ اے نار من ہم وتی
 براتے ڈولا سے ہیرہانی بدلا آہانی کارا آحت و آوانے ہے جہازا سوار کنا نینت۔ کہ
 اے انگلستان ے پورٹس ماوتھاروگات۔ ونیس ے راہ اے نہ ات۔ بے کاندیت
 خدائی شکر گیت کہ آشہ اے جہند مادر آحت۔ گڈی گوں گڈانت۔ ونیس ہم کیت۔

کاندیت و مارٹن روڈبارے انگلستانارونت اوداں آہاں چہ دیست؟

”آہ! پانگلوس! پانگلوس! او مارٹن! او مارٹن! او منی دوستیں گل کند! اے
چونیں دنیائے؟“ کاندیت ولندیزی آپی گرا بے سرا گوشت ”گنوک و ناشرانی دنیا
انت“ مارٹن جواب دات۔ ”توانگلینڈ ابوتگے ایدے مردم ہم فرانسیانی ڈولا گنوک و
ریٹانت“ اے دگہ ہمیں گنوک کی اے انت“ مارٹن درائینت۔ اے دوئیں قوم
کینڈائے لہتمیں ایکڑ برف پوشین ٹکرے زمین اے سرا شہ سالان جنگانت او اے
شکلیں جنگ آیبانی تاوان شہ تیوگیں کینڈائے جندا گیشتر بروت۔ راستیں حبر ایش
انت منی سر پر نہ بیت کہ مردم گوں اے ملکا ہندی بہ بنت۔ یا گوں ایندگہ ملکا۔ فرق
چہ کویت۔ بے مردمانی گوٹگ انت انگریزوتی غم جتیں ابو کیا دوست داریت۔“

آوانی گپ و تراں جاری ات کہ جہاز ہندنا سر بوت تیلماز نہیں مچکائی اے
ات۔ او دراہ یک زنڈ لگلیں مردیار اچارگا اتنت۔ کہ آوتی سر کونڈانی سرا جکینتنگ
ات۔ آئی چماں پٹی اے ہندوک ات او آرا جنگی جہازاں شہ یکے اے عرشے سرا
اوشتارینگ بوٹگ ات۔ چار سپاہی مردے دیما اوشتوک اتنت۔ چرپشاں ہر یکیا اے
مردے سر ارا سے سے تیر پہ آرام جت او دراہیں مردم پہ آرام وتی لوگاں شت

انت۔ ”اے چہ یوگانت؟“ کاندیت جست کرت ”شیطان ہر جاوتی زور اچوں پہ
 پھر پیش درگانت۔“ آئی جست کرت۔ کہ اے مرد کئے ات کہ چوپہ دمامہ گوٹھک
 یوت۔ گوٹھش کہ اے ایڈ مرلے ات۔ او اے ایڈ مرل پر چاچو سر کاری ڈولا کوٹھک
 یوت۔ گوٹھش کہ آئی اینکہ مردم جنگ نہ گوشت کہ آرا کوٹھی ات۔ او آگوں فرانس
 ئے ایڈ مرلانزیکا جنگ نہ دات اونہ آئی کراشت پر آئی کوٹھک۔ فیصلہ ہے یوت کہ آئی و
 تراشہ آد کہ ایڈ مرلا دور دیشنگ ات۔ بے کاندیت گوشت ”فرانس ئے ایڈ مرل ہم
 شہ انگریز ایڈ مرلا میٹھر دور ات“ گوٹھش ”تو راست گوٹھے بے بے بے ایڈ
 مرلے کوٹھک کھیت دانکہ ایند گر جنگاں ہمت بکن انت۔“

کاندیت اے دراہیں کار کہ دیستنت وائے جبر کہ آئی او شکتنت۔ آسک
 ملور یوت۔ آرا پنچو بد آحت۔ کہ آئی اے جاگما وتی پاد ہم ایر کنگ نہ لوٹ ات۔ آئی
 گوں ولندیزی کپتانا پد اسودائے جت وینس ئے بر گے (آراسوری نامے ولندیزی
 کپٹن ئے ڈنگی یات ات) او گوٹھے کہ ہے دمانر ہادگ یوگی انت۔ بے کپٹن دور وچار ند
 رہادگ یوت۔ آفرانس ئے تیاب گوراں گوزانا لڑمن ئے نزیکا گوستنت نہ کاندیتے
 دل لرزات۔ جمازشہ تنک دپیں زرا گوستنت و وینس عاسر یوتنت۔ کاندیت مارٹنا
 بغل کرت و خدائی شکر و منتے گپ و گوٹھے ”نون من وتی ماہر نگلیں کاڑبانک گل کندا
 ہماں گندیں لو ارمانی ایس دیدے ہے ڈیہا محرم بین۔ منا کا کامبوائے سزا پنچو بیسہ
 انت۔ کہ مناوتی جندے سر انت۔ خدا خیر کنت۔ ہرچی شریبت۔ ہرچی جوان انت
 دانکہ یوت کنت۔“

پاکیت و جیرو فلی

وینس نے سر بوگارند آئی کا کامبوائے شوہاز بنا کرت۔ دراپیں مسافر خانہ ہے
 چارت انت۔ اوٹلاں شت۔ قہوہ خانہاں شوہازے کرت۔ وش نیادیں زالانی
 ہجرہاں شت۔ ہر روج آپی گراب و بو جیگانی تہا نفرے دیم دات۔ کہ کامبوائے حالا
 ہرانت۔ بے کامبوات کہ آرا گواہ و ماژگ نیست ات۔ ”اے چونیں جبرے؟“
 آئی گوں مارٹن گوشت ”من دراپیں دنیا گولت و وتر اوینس عاسر کرت۔ پچار من
 شہ سوری ناماتاں بو غد یوا آحتوں۔ شہ بو غد یوا پیرس او شہ پیر سادپے اود پینیا پورٹس
 ماڈتھ، او شوداں۔ پرنگال و اسپین عاگوا زینا، زرے موجاں جماژ کنناں۔ میڈی
 زینین عابو اتا۔ ویجا آحتاں۔ ایدال مارا چیکہ ماہ انت۔ کہ ماچم و چاراں۔ بے ماہ رنگیں
 گل کند انت کہ بیگواہ انت۔ آئی بدلا منا گوں یک دروگیں موجریں زالیا پیری
 گوڈیائے واجما رودات۔ گل کند ماں اے دنیا ہانہ انت۔ من نون دلجموں کہ آئی مارا

یلہ دانتہ۔ اونون ہید مرگادگہ ہچ راہ نیست۔ من چونیس ردے جت۔ آلدوار ادواہ
 دشتیش چوں شرانت۔ اے لعنتی ایس یور پاپدا آگے ہید آیا ہچ مانا نیست۔
 تورا ست گوشے منی دوست مارشن۔ اے دراہیں کہیں ساہگ انت وید بر بادیا ہچ نہ
 انت۔“

آسک دلپروش بوت۔ ایوکی و تنہائی ئے تمہاریناں آرا چیر ترینت۔ آرا
 ونیس ئے ناچ، زسمل و اوپرا ہچ دوست نہ بوتنت۔ آپڑ مردگ و مونجات۔ آرا
 شر رنگیں کاڑانی دوست بوگ وتی جاہا۔ آہانی ہمگاجے چست نہ کرت ونہ چارات۔
 مارشن آرا گوشت ”تو سکیں سادگیں مردے ایت۔ تو وت گمان کن۔ کہ یک
 خدمت گارے پنجاہ شصت لکھ زوریت۔ ہزاراں میل دور روت۔ تی ماہ رنگیں گل
 کند اور گجیت و پر تو کاریت۔ او ونیس عاسر کنت۔ آگن آرا بے ریت وتے پر چامہ
 زوریت۔ آگن آئی مہ ریت پروتا دگرے پر چادر مگجیت۔ نیا آگن زورے وتی
 خدمت گار کا کامبوا و وتی کاڑگل کند دو بیناں بے خیال کن“ مارشن ئے گیاں آرا تسلا
 نہ دات۔ آئی غم و داں وت۔ مارشن کوشش کرت۔ کہ آرا باور بجنا بینت کہ دنیائے
 تہانگی ووشی دوئیں ناپید انت۔ ہید آلدوار ادوا کہ اوداں کس شت نہ کنت۔“

آوتی ہے مدامی محٹ و بلاں اتنت و پہ مادم گل کنڈی و شین کندگاں چاری
 اتنت۔ کہ کاندیتے چم مذہبی تھیٹین (۱) او آئی امبازاں شر رنگیں جنکھیا پت۔ کہ

(۱)۔ اے کیتھولک فرجے یک ٹھیل بھرے ات۔ کہ 1524 عیسویا ہے مذہبے شہ تہا شریکے جمد کرت کہ آئی
 تہنوکارا لاطینی زبان، تھیو (Theato) گوٹش۔

آپازاسان مار کو اوشتوک اتنت۔ تھیننئے چرگ تازگ گلئے چو کشمیری سوپا
 سرور گوشت جندے توانا و نکلرا۔ چمئے چو استالا تر پناک۔ رواجے دلجم و چاڑے
 غزوناک و سرے بر زوبالا۔ جنگ سکین شر رنگے ات۔ و شیں تواریا شیر جنگات۔ او
 تھیناگون خمارین چمال پہ ہدو کے چارگات۔ او برے برے آئی زندگیں گلانے
 چو ٹوک پست و پچھمت۔ کاندیت گوں مارٹن گوشت ”نوں و اتونئے کہ دوئیں
 مردو جنیں پہ دل و حق و ش و وشدل انت۔ آڈار اڈوبے نہ انت۔ من اے روئے
 زمینئے ہر کنڈاکہ ٹمگوں من ہید بد بختیاں۔ دو ہی دگہجی نہ دیرتہ۔ من شرط
 جنیں۔ اے جنگ او اے مردک سک و ش و وشدل انت۔“ بے مارٹن گوشت من
 ہم شرط جنیں کہ چونہ انت۔ ”کاندیت گوشت ”شر انت ایشاں انشپبی گوں و تا
 نانئے سر الوٹائین و ت معلوم ہیت کہ اے چونیں و ش نصیب انت۔“

آروت گومایاں دعا سلامت کنت۔ دست و درو کش کنت۔ سلاہ اش جنت۔
 گو شیش منی ہو ٹلاہیائے گوں مالکھے نان بورے! من شے خدمتا۔ میکورونی ئے نان
 گوں لمباڑی بے بے تہمگس کھنجر ال کیوی یارے ماہیک گوں بر نجا قبرص و ہما موس
 انگورانی کشید کر نگلیں شراب پیش کنیں۔ ورنائیں جڑکالج کرت او آئی دیم سر بوت۔
 بے واجہ کاراے دعوت قبول کرت و گوراہاں ہمراہ بوت دیم پہ آہانی و تا کا شنت۔
 جنگ گوں حیران و ہبکس ہیں چمیا کاندیتا گندگانت۔ کہ آئی چم ارسیک بوتنت۔
 کاندیتے کوٹوئے پترگا گوں آئی گوشت۔ ”جوان! منی واجہ کاندیت تو و تی پاکیتا چہ
 نیارتے!“ کاندیت آرا پہ دلگوش نہ چارنگ ات۔ کہ و تی کاڑ مہر نگلیں گل کندے

زہیراں گارات۔ بچ لرزت و گوشتے ”او توئے جنکو! تو ڈاکٹر پانگلوں چون کرتے
 آرا من چارت نہ کرت۔ تو آرا ہنچین گڑے داتگ ات۔“ ”افسوز منی واجہ! من
 وت ہم“ پاکیت گوشت ”بزان ترا دراہیں حال معلوم انت۔ من چہ بگو شیں منی
 واجہ ولی ہیانی بد بختی و ڈکانی حالا تووت سر پدے۔ منی ڈک و دورانی حال ہم گہتر
 نہ انت۔ تو مناکہ دیستگ ات۔ من پاکد امنیں جنیں زہگے اتوں۔ من وتی نہ کرتگیں
 گناہانی اعتراف پنچو کہ دستور انت۔ یک فرا نسکین پادریا گوں کرت۔ آمار پنت وتی
 ”پاکیں، آپانی بگگے نیونا منا ”نپا کے“ کرت و منی پاکیں جنیں زہگیے زت
 پاکیں جنیں زہگے ناما۔ ہے گڑے نادر اہی منی ٹکی بوت۔ کہ گون من گوں کپت۔ او
 ایسی پدورند، درد و دور چون گران کپنت۔ آدرا جیں قصہ اے نواب صاحباکہ ترا
 پشتے زہا لگت جننا شہ مزنین ڈکادر کرت۔ آئی رند منا ہم شہ اوداں در آہگ
 کپت۔ یک ٹوہن نامداریں طہیے آرا اگن پمن بزرگ مہ بوتیں تہ من الما مرنگ
 اتان۔ آئی منی نادر اہی علاج کرت۔ من آئی منتان گور آئی لشتوں او آئی منا وتی
 سُریت کرت۔ آئی لوگ بانکا منا وتی ہپوک لیخت او شہ حسدا منا ہر روچ ردے لے
 گپت۔ آچو امد سے دارا من گپت۔ سکیں زہر اورے ات۔ اے طیبے پیہم بد
 شکلیں مرد من نہ دیستگ ات۔ مناچر آئی بزت اتے۔ بے منتے چیرا اتوں، او پدا
 ہر روچ ردے لٹے ورگ تووت اندازہ بکن چوں گراں انت۔ سسر ٹیلتی چدو
 گراں ترات۔ من و ترا دنیاے ناوش تر و بد سخت تریں ساہ دار لیخت۔ جنیں زہر اور او
 مرد ڈاکٹر۔ اے چونیں ٹر سنا کیں رہتے بوت کنت من ساریا زانت۔ بے میکروچے

کہ ڈاکٹر زہر گپت آئی وتی زہر ناکیس بانکے پشانکے علاج پہ زہر ناکی کرت۔ آرادوائے
 مزنیں خورا کے داتے۔ بانک تال دیراں سٹات وکپت۔ دوکاکار ند خدایا وتی مال
 کرت۔ آئی سیا دو آزیں ڈاکٹرے بر خلافا مقدمہ کرت آجست وشت۔ پولوسا منے
 بزگار گپت بے گناہی پکن مستریں گناہ بو تک ات۔ او من، ہمودا ہندی جاہا سڑینگ
 اتوں۔ ججا منالیہ دات۔ بے ڈاکٹر جا ہے گپت و منا وتی سُریتے کرت۔ بے آئی جاہ دکہ
 مردیا زوت گپت۔ او پدا منامید مزد اچکے دات۔ او من چوہیکنارو چے مٹے چیرا
 اتکوں۔ اونون ہے منی روزگار انت کہ پہ شامردیناں لذتے او پما شو ماں بے
 آسریں عاقبتے پہ حٹک و ہناریں واہگانی سہڑینگا من وینساؤں پہ ہے بہا بدنی
 برکتا۔ واجہ! منی بزگی مارگ بوت کنت، زانگ بوت کنت نہ کنت۔ تو چار من
 لاچاروں کہ گوں پیریں سوداگریا بروین آرا بلتاریں او وش بکنیں ہمیشا گوں ملائی
 بکنیں۔ گوں جان شوہا۔ وکیلایا عالی نے منابہ بارت و وتی دلاوش بخت۔ ہر ڈولیس زاو بدو
 ناشا کسگمیں حبرانی دیماہہ داریں، پدا ہم پٹھے شہ یکیا پہ پنڈیں کہ دگرے جتے بخت۔
 وتی ہو ساہہ ترہنیت۔ یکے بہا بہہ دنت او دوہمی ہمیشاں بچ بچت۔ پولوس او بد معاشاں
 بختہ بدے او و ترا تاو ہدے بہا بکن۔ بدن ورتا و زیبا انت۔ پدا تر سناکیں پیرے دیہہ
 کہ مال رو پیت۔ کڈکے گس، وٹکے چراغ او لڈے آچ الیش انت مے عاقبت شہ
 من او بد کسگمیں ساہہ دار جہنا کجا است؟ تووت بگش“

پاکیت اے دراہین گپ مارٹن نے دیما گوں کاندیت جت انت او وتی دل
 کے زنگے رحنت۔ یہ مارٹن گوشت ”من شرطے نیم کٹ ات“ واجہ کار جیرا فلی

وردن جاہانشت و گلا سے شراب زرت پہ نان و ہماہاں ہیل ات۔ کاندیت گوں پاکیت گوشت ”توانچو گلا تے، وش اتے کہ کسی گمانہ ات۔ کہ تو دلا اے پیم ہاوش بے۔ تو صوت جنگا تے۔ آمر دک اے گلان چونڈوک پاچگاتے کہ دراہیں وش چاڑی ظاہری نہ اتنت۔ بے نون تئی گپ اے در سان دروغ کن انت۔“ پاکیت جواب دات ”منی واجہ مئے پیشہ اے۔ اے دوہی رنگے بدبختی اتنت۔ زی یک افریا منالٹ دات و منی دراہیں زرے پل اتنت۔ مروچی اگن من گوں مرد کوا وش چاڑووش رومہ ہن گڈا یورویں شہ کجا۔“

پہ کاندیت بھیجہ بس ات۔ آئی من ات کہ مارٹن راست ات۔ دوئیں گوں پاکیت و تھیٹیناور گے میز انشنت۔ ورگ وش اتنت او گپ ورپ ہم پہ وش روئی بوگا ات۔ کاندیت مونکارا گوشت ”فادر! منی دل گوشت کہ تو وتی کاراوش و خور سندے۔ کہ اے بھنگل جا ہے انت کہ ہر کسی دل گوشت منانصیب بو تیں۔ تئی دیما جان سلامتی اے پھل وت پھند گانت۔ شہ تئی دیماوشہ تئی چاڑکھیا۔ گوں تو شر رنگیں ورنہا ہیں جھکے ہم گوں انت پہ تئی خدمتا۔ او توشہ تھیٹین اے پوشہا ہم دلجم درا کئے۔“

”مناوتی ایمانے سوگند انت واجہ!“ جیرو فلی گوشت۔ ”من گوشین دراہیں تھیٹین دریاہا بے بڈات انت۔ من دلابازرندا گوشہ اے خانقاہا آس بدکیں۔ او ٹرکے بہ ہن منی مات و پت مناپانزدہ سال اے عمر ا مجبور کرتنت۔ کہ من اے شو میں جیہا بہ پوشین۔ کہ منی لعنتی ایں مستریں بر اقا مستریں بہرے بہ ریت کہ

آرا خدا یا جنگ ات۔ خانقاہے تمہا مید حسد، حرص، لالچ و زہر ناکیا دگہ ہج نیست۔
 اے راست انت۔ کہ من لہتم بے سر میں واعظ کرتہ او چہ اہاں مناکمیں زر رست۔
 ایٹی نیم ہماوانی دستاروت او ایندگہ نیما من اے ڈولیں جنگ پہ بہا گرین من شپاکہ
 اوداں رویں منی دل گوشتیت کہ وتی سراگون دیوااں جلیں او منی دراہیں ہمراہ و
 سنگت ہم ہے تمنا ہا دار انت۔“

مارٹن وتی دیم ترینت وکاندیتا گوشتے ”نون من شرط تیوگا کٹ ات۔“ او
 سر دیں پھندے جتے، کاندیت دو ہزار پیسٹرا پاکیتا و ہزار پھسٹرا جیرو و فلیادات۔
 ”من دلجم اوں کہ نون آہر دوک و ش بنت۔“ کاندیت گوشت بے مارٹن گوشت۔
 ”منباور نہ کنت۔ منی دل گوشتیت کہ اے زر آہاناں بد تر نہ کنت۔“ ”خدا بزانت۔“
 کاندیت گوشت ”بے من شہ یک جبر یاوش یوتوں۔ کہ آہا مردماں پدا گندگاؤں۔
 کہ من دلا گوشنگ ات۔ کہ آپھر پدا گندگانہ بنت۔ چوش کہ من وتی سر میں گرانڈ
 شہ دریائے لافا پدا چت او مروچی پاکیتا دیست۔ من سد کوں کہ من وتی گل کندا
 ہم گندیں۔ منا امیت انت ”کاندیت گوشت“ ایک روچے تی دل ئے بہرے بہ
 بات او گوں وتی دید اتر او ش کنتا۔ بے مناشک انت۔ بلکنہ چومہ بیت۔“ ”توسک
 ناوشیں گپ جنکا اے۔“ کاندیت زہر گپت ”مناوتی گوازیگیں روچ یا تانت۔ ہم مشہ
 ”مارٹن گوشت۔ کاندیت گوشت ”آگند ولہاں چار! ایشانی تہے مردم دراہین روچ
 ناچ وٹسکیانہ انت سازوز سمل نہ جمنکت؟“۔ ”تو ایشاناں لوگانی تھا گوں آہانی جنیاں نہ
 دیستہ۔ او گوں گریوا سکین زہگاں نہ دیستہ۔ مارٹن گوشت ”ڈوبے وتی جنجالان انت او

گندویسے واجہ وتی جنجالاں۔ بے گوندولہے حالت گہتر انت شہ ڈوجیگا۔ بے فرق پچو کم
 انت۔ کہ گوٹگ نہ لویت۔“ کاندیت گوشت ”کہ مردم گوشتت کہ سینٹر پوکو
 کرانتے۔ کہ بر شاہشریں محل ومازیائی تمانشتہ۔ گوں درملکیاں پہ جوانی پیش کیت۔
 آہانی گوٹگ انت۔ کہ اے واجہ کاراہج پیس اندوہ نہ دیتہ۔“ مارٹن گوشت ”چشمیں
 نایابیں ساہدارے اگن ہست انت آئی گندگ پر مالازم انت۔“
 کاندیت ہادمانا نفر دیم دات پہ لارڈ پوکو کرانتے، اوبانداتے ملاقات ے موکلے
 لوٹات۔

لارڈ پو کو کیورانٹے۔ ونیس ے ریس ے انت کہ دوئین آئی ملاقاتارونت

کاندیت ومارٹن یک گندولہیے گپت و برینٹا ہاشنت۔ او واجہ کار پو کو کیورانیٹے
ے محلا سربوت بوتنت۔ باغ ووش و نماہ دار اتنت۔ سنگ مرمرے ترا سنگین جوان
جوانیں ہت و مجسمہ پہ روہند جا پہ جا سمبہینگ بو تگ اتنت۔ محلے جند فن تعمیرے ازم
کاری ے بے بہائین نمونگے ات۔ ماڑی ے مالکا دوئین پو لو کیس مہمانان پہ ووش
روئی و شاحت کرت۔ ہل پہ حب ے نہ کرت۔ کاندیتاے دوست نہ بوت۔ ہل مارٹن نا
وش نہ بوت۔ لارڈے عمر شصت سالے کسالات اوسک دولت مند و سیرات۔

اول سراں دو شرر نگیں ووش پوشاکیں جہنگاں پر اہاں چاکلیٹ آرٹ۔
کہ بزو شیر کن اتنت۔ کاندیت و ترا داشت نہ کرت۔ او آہانی ووش رنگی، ووش چاڑی
اوشائی تہی ے سک توصیفے کرت۔ ”اے ہر دوک و شیں و شریں دو تک انت۔“
ہینڈ پو کو کیورانٹے گوشت ”من ایشان برے برے شپاگوں وت واپنن۔ من شہ

شری جھکاں دم برتے۔ مناچرا بانکانی نازو نخرہاں، حسد و کینگاں، جیڑ و فساداں، نازر کیں تباں، آہانی کمذاتیاں، آہانی غرور و بے عقلیاں سک بد کیت۔ او پدا پر آہانی توصیفاں شعر کوٹنگ یا شہ دوہمیاں گوشائینگے فرمائش ہم پہ من سک گران انت۔ پدا ہم شہ اے دوئیں جھکاں منی دل ہدیوہیہ او ایشانی نیاد ہم مناوش نہ بیت۔“

چاشتا رند کاندیت دراجین گیلری عے تما گشت او آرا دیوالانی سرا در ہنگیں پیننگ سک دوست بو تنت۔ کہ ازم کاری عے جوانیں ٹکراتنت۔ آئی واجہ کاراجست کرت اے دوئیں تصویر کجام استاد دیک انت۔ سینیر اگوشت ”اے رافیل ٹیگ انت۔ من ایشاناں لہتمیں سال پیش سک گرانازرت او پہ وتی مڑا ہے دارگا مز نہیں زرے دات۔ چوننا گوشت کہ اے سجویں اٹلی عے وش رنگتریں و گرانتریں ازمی ٹکراتنت۔ بے اے منا اصل وش نہ بنت۔ ایشانی رنگ سک سیاہ و نسواری بو ٹگ۔ بتانی اعضا چو کہ گرد بوگ لوٹ انت چونہ بنت او ایشانی سرا دور دا ٹگیں گدے عکس چو پو شوکانہ انت۔ چوش کہ گوشت کہ ایشانی تما قدرتے بخش و نگارانی عکس چو آہانی راستیں ہتاں نہ انت۔ مناہا تصویر یا عکس دوست بیت۔ کہ آرا قدرت عے اصل چہرگ و رنگ گوں بہ بنت۔ آرا مردم کہ چاریت۔ آئی چم و دل ہر دو بجوشنت کہ قدرتی ندار گے گند گاؤں منی گورا چشمیں باز تصویر و پیننگ ہمت انت۔ بے نوں منا آہاناں چارگ یلہ دایہ۔“

لارڈ پو کو کیورانے شپ عے نان کہ وارت۔ سازوز سملانی جوانیں کنسرتیا ساز شلینت بنت زسمل سمبرین تنت۔ کاندیتا اے محفل دوست بوت۔ ”اے

کوکار“ لارڈا گوشت ”تان نیم کلا کاوش انت۔ بے چہد و دیم مردے مغزا وارت۔
 بے ایثی نہ کس عنیت۔ او اے گپے گوٹگے ہمتا ہم نہ کنت۔ سازانی زہملائی رود
 وند مروچاں سک گران انت۔ او مو سیتی و صوتانی و شین توارے در آرگ گران تر
 انت۔ ہمیشہ ہمشکو نوکانی وش دارگ چد و گران تر انت۔“

”منابلکنہ آپر ادوست تر بہ بوتیں۔ بے آہاں اگن ایشرا دیہیں اژدہانی رنگا
 پیش دارگے زارہاں مداتیں ہے زار انت کہ منی دلابد کنت۔ او آمہلونک کہ حراتیں
 اندوہناکیں کسمانک چار انت۔ پرہاں زہملائی در و چون انت۔ کہ اودان دوچار
 جاگہاں بچیں ندار گے ماں کنگ ضروری انت کہ اداکار ہے وش تواری پیش دارگ
 بہ بیت۔ آہانی گیا مجن کہ آقصر و کاٹوئے رواجاں کہ کسمانکاں گندنت شہ گل ووشیا
 تسنت کہ پرہانی دلا آہائیں بے وڑیں چاڑ شاہی جاہ و جلالے جندانت کہ آئے گندگا
 انت۔ منادیر انت کہ من اے درائیں شریں شے یلہ داتگ انت۔ کہ آہاناں
 مروچاں اٹلیئے مزن نامی و شانئے نشان زانگ بو گانت۔ او شاہ و امیر پہ ایشانی
 گندگا چون باڑ انت“۔ کاندیت گورائی کہیں بحث کرت بے پہ ادب و بر خورداری۔
 مارٹن سینٹرے بھیال ات۔ آئی چچ نہ گوشت۔

آپہ نانا شھنت۔ دلئے سیرا و شیں شامے کر تش۔ آئی رند لا بھریریا
 شھنت۔ کاندیت ہو مرے کتبار ادیت کہ جوانیں جلد یا ہندگ بو تگ و لارڈے
 کتاب جاہے زینت ات۔ ”اے کتاب“ آئی گوشت۔ ”ڈاکٹر پانگلوسئے دوست
 ترین جہات۔ کہ آجر منیئے مستریں فلسفی ات“۔ ”بے اے منی نہ انت“۔ واجہ

کارا گوشت ” یکے دورے ات کہ منی بابتا ہم گو شمش کہ منالے کتابے وانگ وش
 بیت۔ بے دائی جنگانی یک ہمیں بیان کہ دراه یک دوہمی بے پیمانے۔ اوہما خدایانی
 کار کہ آکنتش پہ ہج نہ کنگا۔ اوہیلن کہ اے جنگانی سبب انت۔ بے دراہیں کسمانک
 عام گندگ بیت۔ اوٹروائے کہ کلاتا ڈٹ منے فوجانی بندی انت۔ بے گرگ نہ بیت
 اے دراہیں جبرال مناشزار کتہ۔ من اے جست شہ باز عالماں ہم کرت۔ کہ آمنی
 پیاشہ اے شیرے کسمانکے وانگارند شزار بوتگ انت۔ راست گوشاں منت کہ
 کتاب بازندان چراہانی دستا کہتہ۔ بے الی انت کہ کتاب ہر کسی جاہے زینت بہ
 بیت۔ کہ کہنیں دور زمانگے یا تگارے انت۔ پنچو کہ کہنیں زنگ جتیں سکے کہ مروچاں
 نہ ہلنت آہاناں یا تگارانی زینت کنگ بیت۔

”منی خیالا صاحب، شامور جیل بے باروا اے پیم نہ گوشت؟“۔ من
 منین ”پو کو کیورانے گوشت“ کہ آئی ایجیڈے دوہمی، چارمی او ششمی بہر سک شر
 انت۔ بے آئی نیکن انیاس، اوزور اکیں کلون تھیس، وفاداریں اچاٹس، خانوادگیں
 اسکاٹیس، احمقش بادشاہ لاطیوس اے دراہیں من نہ گو شمش ایشانی کردار سردوسبک
 انت۔ منا طاسو و ارسطوے خیالی قصہ دوست تربنت۔“

واجہ! اگن تو اجازت دیے من شہ تو یک جتے کنیں۔“ کاندیت گوشت،
 ”ہور لیسے وانگ چون انت۔ ایشی وانگا پد شماراوشی بیت؟“ ”اودان قول و ہتل باز
 انت۔ کہ چریشان دنیا داریں مردم نف گپت کمننت۔ ایشی شعر کسان و جاندار انت
 ہمیشہ نہ شریاد لا عیش ہنت و مردمار لیا تہنت۔ منا آئی برنڈ لسی بے روگا گوں چہ کار۔

ہوشیں شامے نغن او گائے سپاہیاں جبرہا منی چلتی۔ او گوں پوپیلوس ے ہے
 ٹوکا کہ جبرہا آئی لوز چہ ریمہ انت اودو ہی گو شیت آئی لوز جو سر کہا انت۔ مناد دوست
 نہنت۔ پیریں زالانی و جا تو میں زالانی سرا گوشتگیں شیر مس آئی ڈالیں شیر عاپہ
 دلہڈی وانگاں۔ او من اے جبر اہم شر نہ زانیں کہ آوتی دوست مقینا سارا پر چا
 گو شیت کہ اگن آرا غزل وانیں شاعرانی ردا آرگ بہ بیت اگوں وتی بزوبالائیں لہچکا
 استاراں سر ازوریت۔ بے عقل ہر چیا کہ شہ نامداریں لوزانتے قلمایا دپا دراحتہ آرا
 ساڑہنت۔ من ایوکا پوتا وانیں۔ او منا محقر دوست بیت۔ کہ منا کار دنت
 کاندیت کہ پھیں پیما رود نیک و وانینگ بو تگ کہ آرا پجر گو شک نہ بو تگ ات۔ کہ
 جبر ال پہ وتی لیکھا چاریت او پہ و تا پسند و نا پسند بخت۔ حیراں بوت کہ اے کما شیں
 عالمی واجہ چہ ڈولیں ٹوک کنگانت۔ اومارٹن پوکو کیورانتے ے جبر و فکر و خیالاتاں منا
 سب و جوان لیکت۔

”اوہ! اے واسرو انت“ کاندیت گوشت ”منی خیالاتاں مز نہیں واجہ کار
 کہ ایثراوانیت۔ آراتاں ہلاس نہ کنت۔ شہ دستاں بنا ایرے نہ کنت۔“ ”من آرا
 پھر نہ وانیں“ ونیس ے اے ریمسا جواب دات و گوشتے ”منا چہ کار کہ آوتی
 گشتانکاں راجینس یا کلوانیس ے بدلابہ بیت۔ منی جندے گور ابازین مقدمہ ہست
 انت۔ منا پہ فیصلہا ہا بس انت۔ من و ترا گور آئی فلسفہ ے نویشتانکاں کم و باز دگوش
 کر تگ ات۔ بے من دیست کہ ہر چیا شک کنت۔ من وتی دلا گوشت کہ ہر چہ کہ
 آزانت بھیجہ من زانیں۔ او پہ نہ زانگا دو ہی ے دستگیری ے ضرورت نہ انت“

”اکیڈمی آف سائنسز کے کاروائیاں ایدال ہشتاد جلد ایرانت۔“ مارٹن
 در اینت ”ایشانی تہاچی ناچی اے شری ضرور بیت“ ”ایدال بوتے کرت۔“
 پوکو کیورانے گوشت ”اگن پوگے جوہانی واجھاں شہ یکے اے بزانتے کہ سوچنے
 جوڑ کرت کنت۔ اے دراہ ہور کیس راہ ہند انت ایشانی تہاچی نیست۔ او فائدہ
 مندیں ہج شے من ایشانی تہانہ دیتہ۔“

”من ایدال ہر ہمیں لیب دیتہ“ کاندیت گوشت ”اطالوی زبانے کسماک
 ، فرانسیسی کسماک او پینی کسماک سک بازانت کہ پیش دارگ بو گانت۔“ ”ہو
 سینٹر آگوشت ”ایدال اے ڈولیس سے ہزار لیب پیش دارگ بو گانت۔ بے ایشانی تہا
 سہ درجن ہم جوانیں نیست انت۔ واغظیانی اے دراہیں مجموعہ ، اے درستال یکجا
 بختے۔ اے سیریکا (۱) اے یک تاکدیے ہم مٹ نہ ہنت۔ اوند ہب اے سرا بنشنگل اے
 زنڈیں و بزیں کتاباں کہ شماغند گایت۔ من چریشاں یکے تاکے نہ لیٹنتہ۔ پہ وانگ
 اے جہتہ ، شاموت اندازہ ہجے۔ من ایشان پیر برتچ نہ کنیں او منی خیالادگہ کس اش ہم
 نہ کنت۔“

مارٹن چارات کہ بازیں الماریانی تہا انگریزی اے مز نیں کتابے ایرات۔
 آئی گوشت ”منی خیالاری پہلکین واجہ کاریار اے ڈولیس آزاتیں پیمیانہشتہ بو تگلیں
 کتاب باید انت سک دوست بہ ہنت۔“ ”ہو“ پوکو کیورانے جواب گردینت ”وتی
 فکرے وت نویگ شریں کارے۔ ہے بنی آدمے مستریں رتہ انت۔ بے اظلیا

(۱)۔ واجکار ایدال وانٹیر سے کیا کہنیں و عمدی عملی لیسے دوست دراکنت۔

چوں نہ انت۔ کہ ہما گپاں نو یس انت۔ کہ نہ آوانی خیال ونہ آوانی فکر انت۔ قیصر و
 اتھونیا نی سر زمیناں ^{شمس} گیم نو یسوک اے ہمیں حمر ا تناو ہدے کزت نہ کن انت۔
 کہ جیکو ہمیں (۱) اے اجازتا خیالے بہ دارنت۔ منا انگریز دانشور و مفکرانی اے حبر
 دوست انت کہ آزاتی آہانی فکر و دانش اے مستریں سکین انت۔ کہ آہانی پکائیں
 لیکھانی درانگازنت۔ بے جوش و گروہی رنگا چریشاں بازین کتابناں وتی بد صورتی ہم
 پھداشتہ۔ ”کاندیتا ملٹن اے کتابانی ردے دیست تہ شہ واجکارا جسے کرت منی خیالا
 اے لوزانک اے مزین مردے انت۔ شاپچہ گوشے۔ ”کئیے؟“ پو کو کیورانتے جواب
 گردینت ”آہوش، کہ آئی بنی آدم اے نسلی قصہ اے اولی بابے سرادرا جیں قصہ
 اے ماں دہ کتاباں، وتی ترندیں شیرانی تھا آورتہ۔ یونانی کچویں گیکانی کنوک کہ ودی
 کاری اے جندے جم و پونزے بریگ انت۔ ہما مردم کہ موسیٰ اے ودنی کرنگیں
 دائم ذات کہ آئی جمانار الوزدات او آراودی کرت۔ آعیسیٰ آراگو شیت کہ آزمانانی
 چیریں صندوقاں کپاسے بزور و ہماودی کاریا پدا درگج و بہ مردے دائمگیں
 کتابانی تھا؟ من ہے مردامزں بہ لیکیں کہ آئی طاسوے جہندم و جہندی شیطان آرا
 رزوا کرت۔ آکو سیفر (ابلیس) برے پو لگے جو زنت برے کپوتے ناہمیت۔ او گور
 آئی مذہبی بحث و بل کنت۔ او ہے گپاں صدوار پدا جنت۔ او آدی اسطوے سلاحانی
 نقلاکنت و ابلیسا چریشاں جہندمے تھا تو پکاری پرمانیت۔ نہ منا اونہ دگر یاراماں اٹلیا

(۱)۔ جیکو ہمیں رندا بدل بو تنت و مہلوکے دین و ایمانی لیکھانی پٹ و پولی کارش وتی دستا پنت۔ انجیو زیشن
 اے ناوشین بو دن جاہش ناہنت او مردماں زندگا آسے تہادور دات۔

اے ڈولیس فضول کاری دوست بنت۔ گناہ و مرگے عاروس او گناہے زہگاپگ پنہیں
 حبر انت کہ مردے دلابد کن انت۔ بے ہما مردمانی دلابد کن انت۔ کہ آہاں زندے
 و شتامی ئے نام چہنگ ات۔ اے دراجیں بے تائیں۔ بے مقصدیں او بے راہیں شیر
 آئی ودی بوگے و ہداں مردماں دوست نہ داشت۔ من ہم ایشر اپنچو کہ ملٹن ئے
 ہمسرواں گورائی کر تگ ات۔ ہے پیم زانگاؤں۔ بہر حال من ہرچی کہ خیال کنیں
 آرادراںگا زکنیں۔ منا ایٹی پروانہست کہ دوہی گوں من بخیال انت یانہ ینت۔“

کاندیتا اے دراہیں حبران تورات۔ او ملوریوت۔ آئی ہو مری عزت
 کرت او آرا ملٹن دوست یوت۔ آئی گوں مارٹن سک نرمیا گوشت ”مناترس انت کہ
 اے واجہ کارائے جر من شاعر ہم سک نادوست انت۔“ ”پرتئی خیالا چریشی آہاناں
 مز نہیں تاوانے بیت!“ ”مارٹن گوشت۔“ ”اوہ! اے چونین بلکہ خیال ایس مردے!“
 کاندیت شہ سوکا گوشت ”چونین مز نہیں زانوگرے! واجہ کاریں پوکو کیورانتے پچی
 آراوش کرت نہ کنت۔“

کتابانی چارگ و آہانی سراہمٹانکاں پد آجہلا باغانی تماشنت۔ کاندیت
 اودے درائیں شر رنگیانی توصیف کرت۔ ”من اے پیم بد ذوقی ہچ بر نہ
 ہشکتہ۔“ واجہ کارا گوشت۔ ”ایدال ماراہید ارزانیں چیاں دگہ چہ ہست۔ من باندا
 دگہ لہتیں نہال کشکاؤں۔ کہ آنوکیں پیمیانہت۔“

دوئیں درملکاں شہ واجہاموکل گپت وراہ گپتاں، تہ کاندیت گوں مارٹن۔
 گوشت ”نون تو وامن اے۔ کہ اے واجکار شہ دراہیں مردماں وش تراہن مردم

انت۔ کہ ہرچی کہ آئی انت۔ آپرہاں برزانت۔ “تو یک جبرے نہ گندگاے۔
 کہ آراہرچی کہ ہست انت۔ آشہ درساں شزار انت۔ افلاطون دیر انت کہ گوشنگ
 ات۔ شترین معدہ آنہ سنت۔ کہ ہرورگانہ زورنت۔ “کاندیت گوشت” بے ہرچی
 ے سرایرادگرگوت وشیئے نہ انت؟ ہرکجامچی ے تما کہ ایندگہ جوانی گندنت
 آئی تاعیب درکنگ وشمیں کارے نہ انت؟ “مارٹن گوشت” ایشی ماناے بوت۔ کہ
 ہچی ے وش نہ بوگوت وشی ے انت “کاندیت گوشت” بزان ایداں چچ کس
 وش نہ سنت۔ بید من، او من ہر دیکھہ دوبری بانک گل کندا بگندیں۔ امیت وت
 ستریں وش انت “کاندیت گوشت”۔

بے روچ گوازانا شنت۔ ہفتگانی ہمنگ گوستنت۔ بے کاکامبو پدا
 ناحت۔ کاندیت وتی غم واندوہانی سیاہ و تہاریاں پنخوگاروگمسات۔ پاکیت وجیر و فیلی
 ے نیاہگ او آئی منت ے نہ گرگ آئی دلانیاحت۔

کاندیت و مارٹن نے گول شش درملکیاں شامے نان : اے کئے انت؟

یک میگا ہے کاندیت و مارٹن سر و پد انتت لودیم پہ شامے نانے درگاروگا
انتت۔ کہ لودان آہن لہتم درملکیاں ہم دعوت دانگ ات۔ آہم ہے ہونلا
دیشگ انتت کہ ایشان دیشگ ات۔ مردے کہ دیم نے چو آسانی پراں پیگ ات۔
شہ پستا آحت کاندیتا ہڑا کپتے و گوشتے ”تیارہ بو گول ماپہ روگا۔ پچار پست نہ کپے۔“
آئی وتی دیما ترینیت کا کامبو اگندیت۔ آرا گل کندے دیدار الما حیران تر ووش تر
کریمگ ات۔ آشہ گلا گنوک بوئی ات۔ آئی وتی دوستیں سھکارا بغل کرت۔ ”گل کند
ہم انتت نا؟ منا آئی گورا بہ بر کہ چر آئی دیدے و شیاں ہمائی دیما منی ساہ در بیت“
”گل کند ایدانہ انت۔ آ کانستینٹینوپل عانتت۔“ ”لو آزمان! آ
کانستینٹینوپل عانتت۔ بے اگن چینا بہ بیت من ہم ہموواں پہ بال روئیں۔“

شرانت بوران۔ ”مانا ناؤر ندر وگا ئیں کا کامبو جواب دات“ من گوں تو دگہ ہج
گوشت نہ کنیں۔ من غلامے اول او منی واجہ پمن انتظار انت۔ روئیں کہ آرانان
بدئیں۔ شدو دیم ہج گپ نہ جنے۔ نان بور او ورتیار کن۔“

کاندیت وش ات و غمی ات۔ وتی وفاداریں گما شتے گندگاسک وش ات۔
بے حیران ات کہ غلامے چون جوڑ بوت۔ وتی ماہر نکلیں کاڑے دواردیدے ہدو کال
دلئے پرات آئی دل در ہنگات۔ بے آئی دماغ کار نہ کنگات۔ گوں بارٹن میزے
سرانت۔ او اے دراہیں میہماں پہ سر دیں دل و دماغا چارگات۔ شش در ملکی ہم
ہے میزے سر اگور اہان ہو رانان ورگی اتنت۔ کہ اے ونیسئے کارینوالے سیل و
سواداں اسنگ اتنت۔

کاکامبو کہ چرے ششیں در ملکیاں یکیار اشراب دیگات۔ وتی واجھارا گوشا
ٹختے ”بادشاہ سلامت! جہاز تیار انت۔ ہر دینکہ تو حکم دیئے ماروانگ بان“ نان خلاص
یوتگ ات۔ گورے گپانی جنگا آدراشت۔ مہماناں یک دوہمیارا پہ حیرانی چارات بے
پہش نہ گوشت۔ کہ دگہ یک غلامے آتک او وتی مالک آرا گوشتے ”بادشاہ سلامت!
جہاز لکھ و بوجی تیار انت۔“ مالکا آرا اشارہ کرت و آڈنا دراحت۔ دراہیں مہماناں یک
دوہمیارا چارت اونوں درسانی حیرانی دوسری ودست۔ سمی نوکرا وتی واجھارا
گوشت۔ ”صاحب اگن نیا ڈورے۔ پہ بادشاہ سلامتانون دسمتر ادارگ جوان نہ
انت۔ من روئیں و سفرے درائیں تیارایاں کنیں۔“ اوہادمانا دراحت وشت۔ نوں
کاندیت و مارٹن زانت کہ اے کارینوالے سوادی انت۔ چارہمی نوکرا چارہمی

واجہار گوشت ”بادشاہ سلا متے مرضی انت۔ ہر وہداں کہ بلوویت مادر کایاں“ اے ہم ڈنادراحت چو آدگرانی پیا۔ پنخمی نوکر گوں پنخمی واجہا ہے گپ جتنت وڈناشت۔ بے ششمی نوکر گوں ششمی در آمد اگہ پیم گپ کرت۔ ”منا وتی ایمان ے سو گدانت۔ بادشاہ سلامت! اے نون تراوام نہ دینت اونہ کہ منادینت۔ اے مارا قید کن انت۔ من روگاؤں و تراٹھینگا۔ شام ظیر!“

در اہیں نوکر و غلامانی روگارند، ششمین در ملکی کاندیت و مارٹن بے تک و توارا نصحت۔ گرانیں بے توار ییمان شانت۔ کہ ایشرا آخر کاندیت پر وشت۔ ”واجہ کاران!“ آئی گوشت: ”اے شریں تو از ہے! پرچا شما دراہ باشا ہے؟ من، من، ایسی منیں کہ نہ من بادشاہ ہے اون اونہ مارٹن بادشاہ اے۔“

کاکامبوے مالکا پہ سنگینی تران کرت و اطالوی زبانا گوشتے ”من تو ازہ کنگانہ اوں۔ منی نام احمد سوئم انت۔ من تال باز سالان سلطان اعظم بو نگوں۔ من شہ وتی براتا تخت زت او منی برات زہکاشہ من تخت آرازت۔ او منی وزیرانی سرے گڈانت۔ من وتی روچاں من کہنیں کلاتا گوازیگا اوں۔ منی برات زہگ سلطان محمود منا اجازت دنت کہ پہ وتی جان سلاتیا برے برے در ملکاں سواد و سیلابرویں او من وینیں ے کارینوالا لہتیں روچ گوازیگا اچھوں۔“

یک ورنہ ہے کہ احمدے گورانٹگ ات۔ آئی ورنہ گوشتے ”منی نام آئیوان انت۔ من تیوگیں روسیانی مستریں بادشاہ بز ان امپر رو نگوں۔ کہ شہ من تخت و تاجش ہماروچاں زت کہ من گوازیگی چکے اتوں۔ منی مات وپت قید کنگ بو تنت۔“

من ہمو داں ہندی جاہا رُ سگوں۔ منابرے برے سفر و سوادے اجازت رسیت۔ بے
منی ہمراہ منی چار و انت من وینسا پہ کارینوالے گوازیگا آہنگوں۔“

سہمی مردا ٹھت : ”چارلس ایڈورڈ شاہ انگلستان اوں۔ منی پتا وتی تخت
پن یلہ دات۔ من اے حقانی دارگا جنگ کرت۔ بے منی دژ مناں منی ہشت
صد و فادارانی دل در کرت او آہانی دیماں لگاشت۔ او مناقیز اش کرت۔ سن روما
روگاؤں وتی پتے زیارتا۔ کہ آراہم منی او منی پیر کے پیاشہ تخت و تا جا پہ زور
زہر کنگ بوت۔ او من کارینوالے گوازیگا و نیسا اٹھوں۔“

چاری مردا گوشت ”من پولینڈے بادشاہوں۔ کہ شمن بدیس جنگاں منی
جدی ریاست پنج کپنگ انت۔ منی پت ہم منی پیاز بہر کنگ یو تگ ات۔ من ہم
سلطان احمد امپرر آیوان و کنگ چارلس ایڈورڈے پیا وتی امیت پہ خدا کر تگ او
دیسے کارینوالا اٹھوں۔

پنچی مردا ٹھت ”من ہم پولینڈ ریاستاں چہ یکے بے بادشاہوں۔ منی
بادشاہی دور نداں شہ من شتا۔ خدایا مناد کہ بادشاہی بے دا تگ ات۔ کہ من
دیسٹولائے دریائے کنار ہاں۔ بھیجہ جوانیں کار کر تگ ات۔ کہ سمارتائے بادشاہانی
دراہن کر تگ کار آئی برابر نہ بنت۔ من وتی توکل ہم پہ خدایا کرتے او کارینوالے
گوازیگا و نیسا اٹھوں۔“

نون ششمی بادشاہے گپے باری ات۔ آئی گوشت ”واجہ شے پیسے بادشاہ و
زمن شاہے نہ اوں۔ بے انگت من شے پیسے بادشاہ اتوں۔ من تھیوڈور اوں۔

من کور سیکائے بادشاہ در چینگ بو توں۔ من ہم بادشاہ سلامت گو شگ بو توں۔ نوں
 کس منا واجہ ہم نہ گو شیت۔ منی نامے سکہ بلینگ انت۔ بے نوں منی گور اسجے
 نیست۔ منی وتی جندے دو سکریڑی آف اسٹیٹ اتنت۔ بے نوں یک خدمت
 گارے پشت کپتہ آہم پہ کلمے۔ من تختے سرا بو تگوں۔ بے تاں دیراں ماں لندنا قید
 بو تگوں۔ کہ منی واب جاہ بس یک تگردے ات۔ نوں منا ترسیت کہ ایداں ہم منی
 ہما حال مہ بیت۔ من ہم شمائے بادشاہ سلامتانی پیا ادیاں کارینوالے گوازیگا
 آسجوں۔“

ہر پنچم بادشاہاں، ششمی بادشاہے گپ پہ جوانی گوشد اشنت۔ ہر یکیا شاہ
 تھیوڈورا ہشت طلائی سکہ دات۔ کہ پروتاچ و پوشاک بچت۔ کاندیت آراہیر ہے
 پیش کرت کہ آئی بہاد و ہزار طلائی سکہ ات۔ ہر پنچم بادشاہ حیران بو تنت۔ کہ اے
 عامیں مردم کئے انت۔ کہ آئی چہاں صد سری زیات اے مردار اشنت۔ او اے
 دولت آرا کئے داتے؟

آوتی میزا الگا اوروگا اتنت۔ کہ ہے ہوٹلے تماچار سنگینیں و شرر نگیں ملکہ
 آہنت۔ کہ آہاناں کچلیں جنگان شہ تخت و تا جاں زبہر کر تگ ات۔ او آہم کارینوالے
 ہنگیں روچانی گوازیگا ویسا آسگ اتنت۔ بے کاندیت ایشانی آہگا ہم سئی نہ بوت۔ آ
 وتی ماہر نگیں گل کندے وادارا پہ کانسٹیٹینوپلے ردگا بدوک ات۔

کاندیت ءے کانسٹینٹینوپل ءے سفر

وفاداریں کا کامبوا جوازے ترک کپتان ساریا راضی کرینگ ات۔ کہ آگوں سلطان احمد ءے ہمراہیا۔ کاندیت ومارٹاوتی جوازے تہاتان قسطنطنیہ بہا بارت۔ دوئیں بزگیں مسافر بادشاہ سلا متے دیما سجد ہا کپنت۔ اور ند اجوازے تہاشنت۔ راہا کاندیت گول مارٹن گوشت ”بز ان آ شش زبہر یں شاہ اتنت کہ ماگور اہاں یکجانان وارت۔ بے مستریں گپ ایش انت۔ کہ چرے ششیں بادشاہاں من یک بادشاہے آرا پنڈگ دات۔ بلخنہ چریشان ہم بد نخت ترین بادشاہ جمانا ہست انت۔ منی واپس صد گرانڈ گاروت۔ بے من ماہ رنگیں گل کندے امبازاں پہ بال روگا اوں۔ منی دوستیں مارٹن! اے قہر کپنگیں پانگلوںس پدار است بوت۔ کہ دراہ پہ حیر و سلا متی انت۔“

”من ہم ہے ایتاداریں۔“ مارٹن گوشت۔ ”بے“ کاندیت گوشت۔“

وئیں ءے مہم وتی مٹ وت انت۔ کہ چون بوت کنت۔ کہ یکیں و ہداو یکیں میزے سر اشش در کر نگیں بادشاہ گول کسیانان وارتہ یا کسیا آہاں یک جاہ نانے ور گادیمتہ یا قصبے اشحہ۔ ”اے نہ بو و کیں حبرے نہ انت۔“ مارٹن گوشت ”بادشاہانی شہ تخت و

تاجاں زبہر یوگ مدامی جبرے انت۔ اوگور اہاں نانے ورگ چشمیں مزنیں عزتے نہ
انت۔ کہ مردم گپائے جنت۔“

کاندیت پنخو کہ جہاز اسر بوت۔ آئی وتی پیسر یگیں خدمت گار او دوست وتی
باہڑانی تما پر ہت و گوشتے ”منی دوست کا کامبو! منا حالان دے۔ گل کند چہ کھکا
انت؟ آلتھہ ہما پیماوش رنگ انت؟ آہت منی مہراں ہمارنگا گرفتار انت؟ آچون
انت؟ تو آراکانسٹینٹینو پیل عاملے کپتہ داتہ؟“

”منی دوستیں واجہ!“ کا کامبو جواب گردینت ”گل کند پروپونٹینسے تیلارزان
وہیراں شودیت۔ آپیسر یگیں شہزاد گے رزاناں شودیت کہ آئی گورارزان
سک کم انت۔ آہے بادشاہے لوگا مولد انت۔ اوبادشاہے نام انت راکو کزی کہ
آپسراہمگریے حکمران بوت۔ نون ایشر اترکیے شاہ ہر روج سے ایکو و خیفہ دنت
کہ وتی جلا وطنیے روچاں بگوا زینیت۔ بے مستریں دل پرو شیں جبر ایش انت۔
گل کندی وش رنگی ختہ اونوں آسک بد صورت بوت۔“ ”اوہ شر رنگ یا بد رنگ“
کاندیت گوشت ”من باعزتیں مردے اوں۔ اے منی فرض انت۔ کہ من آراہر
حالا وتی مہراں بد نہیں۔ اے پنجاہ شصت لکھ کہ تراگون ات ایشاں ہیج کار نہ دات۔ او
آپرے حال بوت۔“ ”شر انت۔“ کا کامبو گوشت ”من گوں توچہ بگوشیں من
بہست لکھ بیونس ایریسے گورزادات۔ گڈا آئی اجازت دات۔ کہ من گل کندا
شہ ملاڈن برت کنیں۔ اوچون بگوشیں کہ مئے ایندگہ زر ظالمیں زری ڈنگیا شاپلت
انت۔ ہے شو میں ڈونگامارا کجا کجانہ برت۔ کیپ مانا پان، میلو، نکاریا، ساموس،

پطرا، درہ و انیال، مارمورا و اسکو تاری، کہ دراہیں جاہاں آئی مارا خوار کرت۔ نون
گل کند و پیر زال ہے شہزادگ کہ من نام گیت ہمیشی ڈکا کار کن انت۔ او من ہے
بے تاج و تختیں بادشاہ سلطان احمدے غلام اول۔ ”چونیں تر سنا کیس عذاب گوں
یک دگر اڈک و رانت، کاندیت گوشت ”ہے انگت منا لہتمیں ہیرا گوں۔ ماں گل کندا
جو انیا آزات کرت کنائیں۔ ہے منا چوں بزگ بیت کہ آپر چا چوبد صورت بو تہ؟“
نون دیمے مارٹن ے نیمگاترینت و گوشتے۔ ”نون تو چہ گوشے کئے بزگتر
انت۔ امپر ر احمد امپر ر آیوان کنگ چارلس ایڈورڈیا من؟“۔ ”من زانیں؟“
مارٹن گوشت ”پریشی زانگا مناتئی دل بدل زورگ کپیت ”افسوز! اگن پانگلوں
زندگ بہ بو تیں آئی اے دراہین حبر زانتت و مارائے گوشتت گوں۔“..... ”منانہ
زانیں“ مارٹن گوشت ”پانگلوں کجام شاہم و سنگان مردمانی بد بختیاں کشیت و
آہانی عثمان کیاس کنت۔ من ہمیشی زانیں کہ روئے زمینا لکھان مردم ہست انت کہ آ
شہ کنگ ایڈورڈ، امپر ر آیوان و سلطان احمد لہدخت ترانت“۔ ”اے راست انت“
کاندیت گوشت۔

لہتمیں روچارند آبا سفور ساسر بو تنت۔ کاندیت گوں رسگے شر تا کا کامبوارا پہ
مز نہیں زریا پد ابہا گپت۔ او گوں وتی سجتاں دیم پہ پروپونٹیسے تیا باشت۔ کہ گل
کند اور بچیت اگن بد صورت بو تہ پریشی چہ بیت۔

بو جی ے جانشو کہ غلام ایتنت۔ کہ چراہاں دوسزا یافتگیں غلام سک
کو کار و جگا کنگا اتنت۔ او کپتاناں آہاں پہ لٹ و کردم ژند کرنگ ات۔ کاندیت ایشانی

ہمگاشہ ایندگراں زیات دگوش کرت۔ پر اہانی بز گیا دل وارگ بوت۔ آہانی دیم
 ے رنگ و چہر سک حراب بوتگ ات۔ بے انگت آہاں پانگوس و بانک گل کندے
 برات ے دروشم دات۔ ہے چہرگاں آرابے تاہیر و ملور کرت۔ آہاناں گوں زیات
 د لگوشا چارتے۔ اوگوں کا کامبو گوشتے ”من چم ے وت استاد پانگوسا پھانسی دیگامہ
 دیستل اویرن آرادستے وت مہ کشتیل من گدا گوشت کرت۔ کہ دوئیں ہے بوجریگا
 تہاگون انت۔“

”پانگوس“ و ”بیرن“ ے لوزانی ہمشکگا گوں اے دوئیں سزایافتگاں
 کوکارے جت۔ وتی چپو اش دور دانتت۔ اووتی پخانی سرا اوشتانتت۔ کپتانوتی لٹ
 و کردم بازی پدا ہنا کرت وچہ سریگادوسری گیش۔ ”صاحب! مجل۔ مجل“ کاندیت
 ہکل کرت۔ ”توہر چیکھ زر لوٹے من ترادئیں۔“ ”اوہ! اے کاندیت سنت؟“
 ”اوہ اے کاندیت انت“ ہر دوکان کوکار جت۔ ”من وابے گنداگا اوں؟“ کاندیت
 گوشت ”من وایوں کہ آگاہ اوں؟ من بوجیے تہا اوں؟ اے ہمانی واجہ بیرن انت کہ
 آرا من وت کشت؟ آ استاد پانگوس انت کہ من وت آراپا ہواں گٹ گیر یادیت۔“
 اے امائیں! اے امائیں“ آہاں جواب گردینت۔ ”اوہ! وا جھیں لیوانتی کپتان!“
 کاندیت گوشت ”توچہ قدر تاوان لوٹے۔ پہ تھیں سخ حانک ے نولبا کہ آجر منی ے
 مستریں شنزادگ انت او پہ ڈاکٹر پانگوسا کہ آجر منی ے مستریں فلسفی انت۔
 ہر چیکھ زر ترادر کار انت منی ترادئیں“ کپتان گوشت ”کرستانانی اے کوچک، نواب و
 فلاسفر انت۔ بے اودان مزنیں نام انت۔ منا پر ایشانی تاوانا ۵۰ ہزار سیکوٹن بدے“

تو مناہر چھو زوت کانسٹینٹینوپل عابہ برے من ترا اے زراں ہمیکہ زوت
د میں۔ بے ناساریا منابانک گل کند یگا بہ بر۔“ بے کپتاناوتی دیم شہرے شہمگا گوں اولی
دازکا ترینگ ات۔ اوچو گنو کا جہازا گوشے بال دیگات۔

کاندیت بیرن اوپانگلو سا صدوار بگل کرتگ ات۔ ”منی دوست بیرن!
من ترانہ کوشنگ ات؟ چون بوت؟ منی دوست پانگلو س۔ چوں شہ پھانسیارند تو
انگت زندگے؟ شماں ترکیا اے جہازے تماچوں اتکے؟“ بیرنا جست کرت ”منی
گہار منی دوستیں گل کند، پہ راستی ہمدان انت؟“ کا کامبو گوشت ”جی ہو! ہے ماکا
انت۔“ ”من دوستیں کاندیتا پد اکندگا اوں“ پانگلو س پہ گل گوشت۔ کاندیت ،
کا کامبو اومارٹن گوراہاں درسی کنائینتنت۔ درساں یک دو ہمیار ابا نکر کرت۔ دراہ گیا
لگت اتنت۔ آہاں یہودی لے لوٹا ینت۔ او ہیرہ لے گوں آئی بہا کرت۔ آئی لکھ لے
ہیرہ پہ ۵۰ ہزار ازرت۔ گوشتے من گھیتتر دات نہ کنان۔ بے کاندیت بہا کرت و
بیرن و پانگلو س لے تاوان لے زرد اتنت۔ پانگلو س وتی آجو کنو کے پاداں کپت آئی
منتے گپت۔ شہ وتی ہر ساں آئی پادے میسن تنت۔ بیرن ہم آئی منت گپت بے وتی
سرے سرینت او گوشتے من ایشانی بد لازوت د میں۔ ”حالینی اے راست انت۔ کہ
منی گہار ترکانی ماکا انت۔؟“ اے راست انت۔“ کا کامبو گوشت ”چریشی راست
تریں راست چہ بوت کنت کہ آٹرانس سلونینیا لے شہزاد گے ہیرا ناں شودگا انت“
آہاں دو یہودی لوٹا ینت۔ اودگہ ہیرہ بہا کرتنت۔ بوچیے گپنت او رہادگ بو تنت۔
پہ گل کندے آزات کنگا۔

کاندیت، گل کند، پانگوس، مارٹن و ایندگرانی احوال

”منا پہ خش۔ منا پہل کن“ کاندیت نیر و نا گوشت۔ ”عزت مندیں پت! منا خش کہ تنی پاکیں جوئے تماوتی زحم چون سی دات۔“ ”اے جبر انوں یل دے۔ من و ت اشتاپی کرت۔ من منن۔ بے من اے جمازا پرے حالا چون رستوں۔ من گو شمین تو گو شدار۔ منی ہمراہ برادر اپو تھریکاری منی نپاں ملن و پنی کرت من دراہ توں۔ اسپینے فوجیاں مئے چکارش کرت۔ منادست گیر اش کرت اوہو نس ایر ساقید کرت۔ شہ منی دریں گمارے روگا لہتیں روچ رند۔ مناروما، فادر جزلے گورادیم اش دات۔ منا ہماں کانستینٹینوپل عا فرانسے سفار تخانما آلمونزش جوڑ کرت و دیم دات۔ منی آگے و کارے دسترا گرگار ہنچے گوسگ ات۔ کہ من یک میگا ہے گوں سلطانے کسان سالیس خدمت گاریں پھیا ڈک وارت۔ اے چک وش رنگے ات۔ آروچی سک گرم ات۔ اے ورناباوتی جان

شودگ لوٹ ات۔ من ہم گوشت کہ وتی جانا شودیں۔ بے من نزانت کہ ورنہ ہیں
 مسلمانئے دیماگن کر ستانے لوچ و جاندرابہ بیت اے سکیں ٹوہین بجرے انت۔
 قاضیا صد چاہے سزادات کہ منی پادانی دلا جنگ بو تنت۔ او پہ ہے جہازے غلامیا
 دات۔ اے تیمک نا انصافی نہ من دیسگ ات ونہ ہوشنگ ات۔ بے منی سر بر نہ
 بیت کہ منی گہار ٹرانس سلوینیاے در کر تگیں بادشاہیے لوگا پر چارزان شودگا
 انت۔“

”بے منی دوستیں پانگوس“ کاندیت گوشت ”ترا من پدا چوں
 گندگاؤں۔“ پانگوس گوشت ”تئی راست انت۔ کہ تو مناجتے وت دیست کہ آہاں
 منا پھانسی دات۔ کہ آہاں مناسوچگے دراہیں تیاری کر تگ۔ بے منی تریں ترندے ہو رو
 شلخے بوت کہ آپدا آسے روک کزگا تر سنت۔ مفتی اعظم نے مزین کارانی مسٹر کہ آ
 گناہ گاران آسانی تہا سوچگے سوچوک اعظم سنت سوچگے کارا پکات۔ بے پھانسی نے
 کارے شریا نزانت۔ پدا ہو راساد ہم ترسگ ات۔ آئی گر ہن ہم جوان نہ لگت۔ آہاں
 تھگ کہ سکت۔ آلگوشت۔ او من پاہو پوریا گٹ گیر نہ بوتال۔ او مناساہ انگت مان
 ات۔ کہ آہاں دَرُوبر بناکت۔ آہاں اولی صلیبی چاک کہ دات۔ من کو کارے جت
 منی ترسنا کین و ترندیں کو کارے کہ منی دَرُوبر کنو کیں سر جن دل بالا پشتی کپت۔
 آئی وتی دلا گوشت کہ آبدیں لاشہیے دَرُوبر انگا سنت ترست درشت۔ آئی جنیا کہ
 اے کو کارو جگا ہمت آشہ وتی کو ٹوا تچانا آتک۔ آئی صلیبی نشانے چاک کہ دیست آ
 شہ مردا گندہ تر گڑت او درشت و مردے سراہا ریا بوت۔ آہاں کہ کیں سد کرت۔

من ہشمت کہ سر جنا آئی جنیں گوشگا انت۔ ’منی دوست تئی چہ خیال انت۔ تو وتی
 دلا مہدیارا دِ رُو بُر کنگا اے۔ تو نزانے بدیں روح ایسی جو نے تما پتر تے۔ من روئیں
 ملائے کاریں ساریا ایثرا در بخت پدا جو نے باری انت۔ منا تر سا گت۔ من وتی
 زور جت و کو کار کرت۔ ”پمن بزگ بنجے“ پر تگالی جَمادول کرت او منی چاک دانگیں
 پوتے ٹپے دُہت۔ آئی لو گیا ہم منی خیال داری کرت۔ دو ہفتگا رند من در راہ
 یو توں و وتی پاداں گشتوں۔ حجاما پمن کارے در گہت۔ منا مالٹائے نوابیے ملازمے
 کرت۔ آوینار و گات۔ منی واجھار از ر نیست ات۔ من وینسے سوداگریے
 ملازم یو توں او کانستینٹینو پیل عا آحتوں۔

یک روچے دلا آحت کہ مسیے چاریں تماشتوں۔ چے گندیں کہ اوداں
 پیریں اماے نشتے۔ اوور نامیں شر رنگیں جئے گوں وتی خدایا دعانت۔ آئی جیگ پنج
 انت۔ اودوئیں گورانی نیاما پھلانی گروہے ایر انت۔ کہ شہ گواژگ، گلہسر، اسپت
 پل، آسمی و مر پلاں جوڑات ہے گروہ ہنا کپت۔ من پہ ادب ایثرا چست کرت و
 پدا ہا جاگما پہ ہدوک ایر کرت۔ من ایسی ایر کنگا پنچو دیر جت کہ ملا ہار ابد آحت۔ پدا
 آئی دیست کہ منا کر ستانے اون۔ آئی پہ مدتا توار کرت۔ آہاں منا قاضی نے گورا
 برت، آمناصد چاچے سزادات کہ آمنی پادانی دلا جنگ بو تنت۔ او پدا منا ہے بو جیا پہ
 غلامیا بست انت۔ او ہا پنچے سر است انت کہ مئے واجہ پیرن ہدوک ات۔ ہے بو جی
 نے تما شہ مار یلزا پنچ ورتا۔ شہ نیپلا چاروا عظمی او شہ کور فوادو موئک مئے پیا آرگ
 بو تگ اتنت۔ او آہاں گوشت اے عیسیم کار گزاری ہر روچ بیت۔ من گوشت منی

گناہ کسان انت لو واجد بیرن گوشت منی کستر انت۔ ما ہمیشی سر اجیزہ کرت۔ او ما
 ہر روج بیست کردم ولت وارت۔ او جمانے کارانی زمزیلا ترا من ہے یو جیا آورت او
 تو تاوان دات و مارا آزات کرت۔

”جو ان! منی دوستیں پانگوس!“ کاندیت چر آئی جست کرت۔ ”ترا کہ
 پھانسی دیگا انت۔ تی لاپا کہ چاک دیگا انت۔ ترا کہ اے یو جی ئے تمالٹ دیگا
 انت۔ تو وتی دلا آوہاں ہم ہے گوشت کہ ہرچی کہ یو گانت جمان ئے شر ترین
 ایت۔“ ”من انگت وتی ہما نظر یسارداریں۔ کہ من شہ اول سراں داشتہ۔“ پانگوس
 جواب دات ”آخر کار من فلا سفرے لوں۔ او پچن اے مناسب نہ انت۔ کہ من وتی
 نظر یسابدل بکنتیں۔ او چوننا ہم کائناتے تماچہ پیسرا انا ہنگیں ردد بند، شر ترین چنی انت
 چو کہ لیغیز گوشتہ او آردیں حبر نہ بکت۔ اے در او نرم و ہازر کتیں معاند انت۔“

کاندیت، گل کندو پیر زالادوار دپ کپتنت چه طور؟

کاندیت، بیرن، پانگوس، مارشن و کاکامبو، وتی مہیمانی گپ جناں، جہان
 ۛے تہا یو و کس واقہمانی گتیس و بے گتیس سبباناتی تو جیل درگجان، انجام و آئی وجہ۔
 اخلاقی بدی جسمانی بدی، ارادہ و احتیاج، ترکانی جہازانی غلامیا ہم دلار اتسلا دیگ،
 بز ان دنیا جہانے حمر ال کنناں، آپرو پو نیٹس ۛے تیلبا سر یو تننت۔ او ٹرانس سلونیا ۛے
 شہزاد گے لوگا شہنت۔ اولی ندارگ کہ آہاں دیست۔ آبانک گل کندو پیرس زال
 اتنت کہ شو شہنگیں گڈاں سادانی سرا در جگا اتنت کہ حشک بہ بنت۔

بیرنا کہ اے ندارگ دیست آزر دترات۔ کاندیت کہ وتی نازر کس کاڑ
 دیست کہ آئی رنگ سیاہ ترینگ ات، حے سہر اتنت۔ گورے ہوشینگ اتنت۔
 اوسینگے سیڑات۔ دیے چل ات ورام ات۔ آترس ات و آئی پاد آراد ایمانہ برنت۔ بے
 پہ مڑاہ و مردانگی دیماشت۔ آئی کاندیت و وتی برات بغل کر تننت و آہاں پیر زالارا

ہم بغل کرت۔ کاندیت ہر دوکانی تاوان دات آہاں آرات کرت۔

نزی وگورا بکے ہست ات۔ پیر زالا صلاح دات کہ کاندیت ہمرا پہ بہا
 بزوریت۔ دانکہ درسان شرتین کارے نہ رستہ و آہانی حالت گہتر نہ بوت۔ آچریشی
 وتی پوریا تا بھکت۔ گل کند نہ زانت کہ آبد شکل بوت۔ آرا کس حال نہ داتگ ات۔
 آئی جوانیں کاندیتا آئی قول وقراریات دات انت و آرا پنچل دل بریں پیمیا گوشتے کہ
 پہ کاندیت جگے راہ نہ منت۔ آئی بیر ناراحال دات کہ آگول آئی گہمارا عاروس
 کنگانت ”من اے ڈولیں گندگیں کاریار اچھر ہاں کرت نہ کنیں“۔ بیر ناگوشت ”او
 تئی اے گستاخی ہم معاف کنگ نہ بیت۔ من نہ لوٹین کہ پہ اے بد نامیا منا ملامت
 بجن انت۔ منی گہمارز تک جر من شہزاد گانی دیواناں چھر نشت نہ کن انت۔ منی گہمار
 گول ہچ کساعاروس نہ کنت ہید شہ جر من امپارے بیر نیا“۔ گل کند آئی پاداں سکت۔
 گریت و آئی پادے شہ ہر سال لوجت انت۔ بلے آئی وتی دارے سرداشتگ ات۔ ”او
 مستریں گنوک“۔ کاندیت گوشت ”من ترا شہ گرا بے غلامیارتگاری دھانت۔
 من تئی تاوان پر کرت۔ او تئی گہمارے تاوان ہم من دات آید اں چو مولدارزاں
 شت۔ آنون بد رنگ بوت۔ اے منی شری انت۔ کہ من انگت آرا وتی جنینیا زور
 گاؤں۔ او اہتہ تو ایشرانہ منگے ہمتا دارے۔ افسوز! آگن من وتی دلیگا بزوریں۔ منا پنچو
 زہر آہگا۔ من ترا اپد اچو شین“۔ ”تو منا پدا کوشت کنے“ بیر ناگوشت ”توزہ من
 گول منی گہمارا عاروس کرت نہ کنے“۔

قصہ کثیت

چونا کاندیت وتی دے بنا زانت۔ کہ آئی دل نہ لوہیت کہ گوں کاندیت
 عاروس بخت۔ بے آئی بیر انیس براتے اے ہمیں بے لحاظیں مٹوئی آرا پہ زور
 پر مایگیت کہ آوتی عاروسا بخت۔ پراگل کند ہم آرا پنچہ مایگات کہ آجخت نہ کرت۔
 آئی شہ پانگلوس، مارٹن وو فادر کا کامبو مشورہ کرت۔ پانگلوس جوانیں کا گدے
 نبشتہ کرت او ثابت کرت۔ کہ بیر نار آئی گہارے سراپچ حق نیست۔ او آئی گہار
 امپارے قانو دانی روا گوں کاندیتا چپ دستیں عاروس کرت کنت۔ (۱) مارٹن گوشت
 کہ بیرن دریائے تہادور دیگ بہ بیت۔ کا کامبو گوشت آرا پدا ہما جہازے تہا ترک
 کپتانے دستادیک بہ بیت کہ آیرنا اولی گرا بے تہا۔ پہ فادر جنرلا رومادیم بدنت۔
 ایشر جوانیں تجویزے زانگ بوت۔ پیر زالارا ہم اے دوست بوت۔ بے آہاں واجہ
 کارے گہارا را حال نہ دات۔ او پرے کارا کمیں زر خرچ بوت۔ بے آہاں ژاسوئی

(۱)۔ بزاں سورا رند نہ بانگ اونہ آئی چک شہزاد گانی مٹ بوت کن انت۔ آہانی مزن ہڑی نہ
 مانیت او عام مردم جوڑخت۔

پادری نے رودات او جرمن ہرنے مفروری ماد کرت۔

مردم وتی دلا گوشت کنت۔ کہ اینکہ عذاب و جنجالانی گند گا پد کاندیت گوں
وتی دل نے کاڑا عاروس کرت۔ گوں فلاسفر پانگلوس پداہور بوت۔ فلاسفر مارٹن ہم
گورائی گون انت۔ سو گہیں کا کامبو او پیریں زال آئی ہمراہ انت۔ آئی شہ قدیمی
انکاسانی ملکابازیں ہیرادی آورت۔ نون آوتی منگیں عمر اپہ وشئی گوازینیت۔ بلکنہ وش
ترین زندے گوازینیت۔ بے آراجہودان پنچو رودات و ریپینت کہ پرانی ہیدھے
باغا او ہے جنیادگہ بچ پشت نہ کپت۔ آئی لوگ بانک روچ پہ روچ ڈران ات و بد
صورت یوان ات۔ بے آئی تب نازرک یوان ات و کسان کسانیں حبرانی سراچھے
کرت وشہ سگامانیگوازینت۔ پیر زال نادراہ ات او شہ گل کندا ہم زیات بد تب ات۔
کا کامبو کہا آئی ڈغارانی سراکار کرت او پہ سبزیانی بہایا کانسٹینٹینو پلاشت۔ شہ
کارا دے برنگ ات او وتی قسمتارا ڈوبار اتے۔ پانگلوس نامیت انت او وتی قسمتارا
ڈوبار تے کہ آجرمن یونیورسٹی پر چا پروفیسر نہ انت۔ مارٹن وتی عقیدہاں پکات او
زانے کہ مردم ہر جاوہر کجا یک ڈول انت۔ او ہے پیما بد حال انت۔ تمہرچی پہ صبر و
حوصلہ چارت کاندیت مارٹن او پانگلوس برے برے شہ جمانا درے کارانی باروا
اخلاقیات نے باور حث و بل کرت۔ آہاں شہ وتی فارے کھڑکیاں دیست کہ آپی
جہاز گوزگانے کہ آہانی تھا آفندی، پاشا، قاضی سوار انت کہ آہانان ملک بدر کنگ بوگا
انت۔ او ارض روم میت میتیلین ولیمو سادیم دیگ بوگانے۔ او آو کیس جہازانی تھا
دگہ نوکیس پاشا، آفندی و قاضی آہگانے کہ اے آہانی جاگہاں گرانت۔ او آہانانی

سرنیزہانی سراگون اتنت کہ آہدنا پیش کنگی اتنت۔ اے ہمیں ندرگاں آہانی محٹ و تران دو سری زیات کرت۔ ہر دینکہ آہاں محٹ و بل نہ کرت آسک بیزار بو تننت تہ پیریں زالاہمت کرت و گوشت ”پہ شے خیال کجام کارنہ وش ترانت۔ صد رنداں ءے جشی غلامانی یک جنیاد احراب کنگ یا نکہ آئی تو گیس لنگے گوشتے برگ و دور کنگ، یا بلغارانی آہنی ہجگانی آماج بوگ شلاخانی آماج بوگ و پداسوچک۔ زندگاہرات کنگ، یا بو جیاں چو دنیگ۔ یا زندے دراہیں سکی و سورییاں رندا ایدا بے کارانندگ و ہج نہ کنگ۔ کاندیت گوشت ”اے سکیں مزنین جست ءے انت کہ جواب لوہیت۔“

اے گشازکا فکر و محٹ ءے نوکیں عکس و ساہگ دیما آور تننت۔ مارٹن ایندگہ حبران و اید اے دی گوشت کہ بنی آدم و دی کنگ بو تہ کہ ناوشیں در دو دورانی تیر کوانی آماج بہ بیت یا نکہ کاہلی و بے کاری ءے بد تہی و مونجائی ءے آماج بہ بیت۔ کاندیت گوشت چونہ انت۔ بے چون انت۔ پے نہ گوشت پانگلوس مٹ کہ آمدیم ڈک و جنجالانی آماج بو تہ۔ بے آئی یک وارے کہ گوشتگ کہ ہرچی جوان انت۔ آوتی حبر اپد انہ بیت۔ بے ایشر لباور نہ کنت۔

نیٹ یک حبرے پہ راستی دراتک کہ مارٹن وتی نادر سیں لیجھاں پکا زانت۔ کاندیت شہ سریکا ہم زیات حیران بوت او پانگلوس پریشان بوت۔ یک روچے آہاں پاکیت و جیرو فلی دیسنت۔ کہ دیم پہ آہانی ڈغار اپیدا ک انت۔ اوسک بڑگ و وار اتنت۔ سے ہزار پوسدا آہاں لہتمں روچا پڑ او گر ۲ کرت و وار تننت۔ جتا بو تننت۔ یکجا بو تننت مڑیتنت۔ قیذ بو تننت۔ جست انت۔ لو آخر اجیرو فلی ترک ءے

بوت (بزان مسلمان بوت)۔ پاکیت وتی پیشہ ہر کجا کرت۔ بے چہریشی آراہج رسگانہ انت۔ مارٹن کاندیتا گوشت 'من ترانہ گوشگ ات۔ کہ داوا ایشاں زوت بے داوا ہکت۔ آ ایشاں چر ۲ گر ۲ کھنت۔ او گندہ تر بد حال ہنت۔ تو ہم یک وارے گوں لکھاں لب کرت۔ تو او کا کمبود ویناں گوں لکھاں لب کرت۔ شامہ شہ جیر و فلی و پاکیتا گہتر نہ ات۔“

پانگوس گوں پاکیت گوشت ”او ہو! بزان گردونا، ترا پدائے گورا آورت منی بز گیس جنکو! چار تو منا پرے حال کت۔ کہ منی پونز، یک حے ویک گوشے شہ۔ او تو و ترا بجمہ! اے چونیں دنیا ایت“ اے نوکیں قصہ آرا پدائے ماں فلسطے کور گر نہیں او تاکانی کیشیکا سکیں دات لوشہ سر یگاکیش جملایاں شہ۔

نوی او گورا یک مشہوریں درویش نے ہست ات۔ کہ آرا ترکی نے مسترین فلا سفر زانگ بوت۔ اے ہے درویش نے گورا شحت کہ چہ آئی جست بن انت۔ پانگوس آہانی تر جمان ات۔ او گوں درویشا گالی بوت 'واجہ! ماتنی خدمتا آہکیم کہ شہ تو پول بجنیں کہ انسان نے ہمیں نہیں ساہ دارے پر چا پیدا کنگ بوت۔“ درویشا جست کرت 'شما پر چا اے کارانی تا وتی دستا دور دیگائے؟ شمارا گوریشی چہ کار؟“۔ ”بے عزت مندیں پت! دنیا نے تمہاری شہ تر سنا کین سمرال ماں گوستہ "کاندیت گوشت" پریشی چہ فرق نے کپوت۔“ درویشا گوشت "دنیا نے تما بدی بہ بیت کہ شری؟ آگن بادشاہ سلامت مصرا آپی جہازے دیم دنت۔ آرا ایشی فکر نہ انت کہ آئی تما موشک آسودگ انت یاں عذاب انت۔“ ”گڈا مارا چہ کنگ

لوہیت؟“ پانگوس گوشت درویشا گوشت ”ہی مکنے۔ چیا کئے۔“ پانگوس گوشت ” ما
تی خد متا آخیم او گوں تو دستبندی کنیں کہ ماسب و علت، اثر و نتیجہ وہی ڈولیں
عکسما شمارا پیش بجنن او آیانی سراحث و تران بجنن۔ دنیائے امکانی شرتیں راہ بند
بدیئے ہدات، ارواح اصلیت، شہ پیرا آور نگیں ردوہند ہیہیم جبرال گوں
تو بجنن۔“ گورے جبرانی ہشکگادرویشاوتی دروازگ بند کرت۔

ہیہ تو کا حال گردگا اگت کہ قسطنطنیہادیوان و مفتیئے او دو وزیر اش
پاہواں گٹ گیرنگ بنت۔ و آہانی دگہ بازیں ہمراہانی سراس گڈینگ ات۔ ڈک ایس
حالاتاں دیرا مہلو نکاراڈکی او حیران کرت۔ پانگوس، کاندیت او مارٹن وتی ملکانی ہنگا
روگا اتنت۔ کہ آہاں یک کماشیں مردے دیست۔ کہ نارنجے درچکانی چیرا نشہ او
تازہیں گواتئے معیراں شادان انت۔ پانگوس چو مدامیگا شہ ہیہ مرداجست
کرت کہ اے مفتی کہ پاہواں گٹ گیر پیتہ آئی نام کئے انت۔ مردا گوشت ”من
زنانیں او من وزیر و مفتیانی چند ازنانیں۔ نامانش چہ کجا بزانیں اے واقعہ ہاکہ تو بیان
کنگاہے۔ اے ہیہم حالاں من اصل سئی نہ اول۔ منی خیالاہر کس عوامی بندو بوجے
کارانی مستر و کستر بنت۔ گوراہاں اے ہیہم ناوشی و ڈک کابنت۔ او آیشی حق دار
انت۔ بے من پچر زانگئے کوشش نہ کرتہ۔ کہ قسطنطنیہ ہاچہ بوگا انت۔ من گوں
وتی کارا کارداشتہ او و ترا خورسند کرتہ۔ آیش انت۔ کہ من وتی باغانی تہا کھگیں
درچکانی میوگاں ہموداں پہ بہایا دیم دئیں۔“ آئی اے، اجکاراں وتی لوگا برت آئی دو
بج و دو جنگ اتنت۔ آہاں مہمانانا شربت دیمادات۔ کاسیمجے شربت کہ آشہ نارنج،

پستہ، ترنج و موچا ترکش کا فیا آہاں وت ٹاہنگ ات سک وش ات۔ ایشرا بانا ویاو
 جزائرے کافی ئے پیسے ناوشیں تام ئے گون نہ یت۔ ایشی زنداے نیکیں مسلمانے
 دوئیں جہنگاں۔ کاندیت۔ مارٹن اوپانگوس ئے ریشاں عطر درنرت۔ کاندیت شہ
 ہے ترکا جست کرت۔ ”منی خیالاتی مزنیں زمینداری ئے ہست انت ”آئی
 گوشت ”منی زمین پست ایکٹر انت۔ من او منی چک ایشرا کشان۔ آپ دیاں۔
 گورسی کنان، میوگاں چناں اوپہ بہایا شہر ابراں۔ او ہے کار امارا شہ سے مزین عیباں
 دورداشنگ : بیزاری ، بدی و چمداری۔

کاندیت کہ ملاں سر بوت۔ آئی اے تر کے گپانی سراغور کرت۔ آئی گوں
 پانگوس و مارٹن گوشت۔ ”منی دل گوشت کہ اے جوانیں کماشیں مردا پروتا شہ
 ششیں شاہاں شہم تریں کارے او آرام ترین زندے درگہنگ۔ کہ گوراہاں مارا ایک
 جا شام ئے شرپ رستگ ات۔“ پانگوس گوشت ”مزنی سک درسناک انت۔
 دراہیں فلاسفرانی ہے خیال انت۔ پچار۔ ایہودا، موہتیانی بادشاہ اسجلون گوشت،
 آہالوم درجگ و محال مانگیج بوت۔ شاہ ناداب ولد جیر روہو مابعا شاہا گوشت۔
 بادشاہ الہ ہازمری ہا گوشت۔ آحازیا۔ جیہوا، اطالیہ جیہو ہیراہا۔ او ہے ڈولا بادشاہ
 جیہوا قم، جیکو نیاہ اوزیدیکا پہ غلامیا سر در آرت۔ شاموت زانے خسرو و دارا چوں تباہ
 بوتنت۔ قیصر پومیپی، نیرو، او تھو، رچرڈ، ہنری، میدی، سٹورٹ ماں انگلستان او
 فرانس ئے سے ہنری او چارہمی شہشاہ ہنری چہارم چوں گار بوتنت۔
 کاندیت گوشت ”من ایشی زانیں کہ مارا ہم وتی باغ کشار و آباد کنگ لوٹ

انت۔ ”پانگلوس گوشت ”توراست گوشے“۔ آدم آرا کہ بہشت کے باغانی تما پیدا
کنگ یو تک ات۔ آئی مانا ہمیش ات کہ آودان کار بخت۔ نہ کہ آرام بخت۔ ”نوں
حٹ وبل بازو تہ۔ ایسراہل ایت۔ بیالے کار کناں کہ کار زندار کار آمد کنت و ذہنارا
آرام دنت۔“

اے کسانیں کھولے مردماں وتی ملکار آباد کنگ دستا گپت۔ ہر کسا وتی
دست و ذہن کار بست انت وتی کب و ہنر کار مرز کرتنت۔ اے کسانیں ملک و مالان
جوانیں یو دے دات۔ گل کند بدرنگ یو تک ات۔ بے آئی جوانیں پسنزی جوڑ
کرت۔ پاکیت گد دوچی کرت۔ پیرزالا گڈاناں شست۔ جیر وقتیا ہم وتی بہرے کار
کرت۔ اودار تراشی کے کارانام در آورت۔ او پانگلوس برے برے گوں کاندیت
گوشت ”دراہیں کارانی سر پنچو گوں یک دگرا جزییہ کہ آخر کار سر پہ شریں جاہیا
در کار انت۔ اگن بانک گل کندے مہرانی بد کتا تراپہ مُشت ء لگت شہ آماڑیادر کنگ مہ
یو تیں، اگن ترا آ مفتی کے دیما پیش کنگ مہ یو تیں۔ اگر تو امریکہ پادانیا مہ دیستیں۔
اگن تو ہیر نار وتی زحم لاپاسی مہ داتیں اگن تو وتی صدیں گرانڈ باہ مہ داتیں انت کہ
تراشہ آلدورادوئے جوانیں ڈیہادست گپنگ انت۔ تو ایداں نیا حگ اتے۔ او شکر،
شربت و پستہ نہ وارنگ اتے۔“

”اے گپ و ش انت ”کاندیت گوشت ”بے مارا وتی باغ آباد و کشار کنگ لوہیت۔“

حکیم بلوچ 25 دسمبر 1942ء ماں منجھورہ وادی بوت، شہ کوئٹہ کالج آبی۔ اے اوشہ
کراچی یونیورسٹی ایم۔ اے کنگ۔ آرنڈ ماہتاک اولس بلوچی آ شو نگار بوت بیچ ونیم سال آرنڈ آ
حکومت بلوچستان آ اسٹنٹ کمشنر بوت تو تاں 21 گریڈ آ سر بوت۔
اے کتاب فرانس آ نامی نہیں دانشور و کلاسیکی ناول نگار والشیر آ ناول
”کاندید Candide“ انت کہ حکیم بلوچ آ بلوچی زبان آ تریت۔
بلوچی زبان آ آئی گچین آزما تک، گچین اولس، پر بند، آس آ چہر، سنگ گراں
وکاندیت، اردو آ شہید شادو تم دانش وانگریزی آ Tears of Resurrection چھاپ
بو تک انت۔ اردو آ زیر سایہ خورشید پہ چھاپ آ تیار انت۔